

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

C 141

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

53. sējums

2010. gada 29. maijs

<u>Paziņojums Nr.</u>	Saturs	Lappuse
I	<i>Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi</i>	
	ATZINUMI	
	Reģionu komiteja	
	82. plenārsesija 2009. gada 3.–4. decembrī	
2010/C 141/01	Reģionu komitejas atzinums “Tiesību aktu labāka izstrāde 2007–2008”	1
2010/C 141/02	Reģionu komitejas atzinums “Lisabonas stratēģija pēc 2010. gada”	5
2010/C 141/03	Reģionu komitejas atzinums “Jaunas prasmes jaunām darba vietām. Saskaņotu darba tirgus vajadzību un prasmju plānošana”	11
2010/C 141/04	Reģionu komitejas atzinums “Reģionālās perspektīvas plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes attīstībā – Plašsaziņas līdzekļu lietotprasme ES izglītības politikā”	16
2010/C 141/05	Reģionu komitejas atzinums “IST infrastruktūras e-zinātnei. Stratēģija IST pētniecībai, izstrādei un inovācijām, kā arī nākotnes un jauno tehnoloģiju pētniecībai Eiropā”	22
2010/C 141/06	Reģionu komitejas atzinums “Universitāšu un uzņēmēju dialogs”	27
2010/C 141/07	Reģionu komitejas atzinums “Ilgtspējīga nākotne transportam – Ceļā uz integrētu, uz tehnoloģijām balstītu un ērti izmantojamu sistēmu”	31
2010/C 141/08	Reģionu komitejas atzinums “Zaļā grāmata “Kopējās zivsaimniecības politikas reforma” ” un “Ilgtspējīgas nākotnes veidošana akvakulturā”	37

LV

Cena:
EUR 4

(Turpinājums nākamajā lappusē)

2010/C 141/09	Reģionu komitejas pašiniciatīvas atzinums "Mežsaimniecības politika: 20–20–20 mērķi"	45
---------------	--	----

III *Sagatavošanā esoši tiesību akti*

Reģionu komiteja

82. plenārsesija 2009. gada 3.–4. decembrī

2010/C 141/10	Reģionu komitejas atzinums "Seksuālās vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālās izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošana" un "Cilvēku tirdzniecības novēršana un apkarošana un cietušo aizsardzība"	50
2010/C 141/11	Reģionu komitejas atzinums "Bīstamu vielu izmantošanas ierobežošana elektriskajās un elektroniskajās iekārtās (EEI) un elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu (EEIA) apsaimniekošana"	55

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

ATZINUMI

REĢIONU KOMITEJA

82. PLENĀRSESĪJA 2009. GADA 3.–4. DECEMBRĪ

Reģionu komitejas atzinums “Tiesību aktu labāka izstrāde 2007–2008”

(2010/C 141/01)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir gan ekskluzīvas, gan kopējas kompetences publisko pakalpojumu sniegšanā, kā arī sociālās un ekonomiskās attīstības sekmēšanā. Tādēļ to pilnīga līdzdalība ES tiesību aktu izstrādes agrīnā posmā un to īstenošanā ir neatsverama, lai nodrošinātu ES demokrātisku darbību un pastāvēšanu;
- atzīst šajā jomā gūtos panākumus un ļoti atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas apņemšanos šā jautājuma risināšanā, kura jau ir devusi konkrētus rezultātus, taču uzskata, ka uzlabojumi ir iespējami un vajadzīgi arī turpmāk;
- uzskata, ka subsidiaritātes un proporcionālītātes princips, kā arī ietekmes novērtējumu izmantošana ir galvenie aspekti, lai sekmētu daudzlīmeņu pārvaldības modeļa plašāku pielietojumu ES; tie arī būs ļoti lietderīgi reģionu ekonomikas attīstībai un Eiropas Savienības teritoriālajai kohēzijai kopumā. Jāatgādina, ka Līgums nosaka lēmumu pieņemšanu iedzīvotājiem vistuvākajā līmenī, kas ne vienmēr ir centrālās valdības līmenis. Tātad subsidiaritātes princips būtu jāuztver kā pamats, lai visi pārvaldes līmeņi labāk ņemtu vērā iedzīvotāju vajadzības, kā arī lai panāktu lēmumu pieņemšanas augstāku efektivitāti;
- uzskata, ka Eiropas Kopienų Tiesas spriedumi var būtiski ietekmēt vietējās un reģionālās pašvaldības, piemēram, publiskā iepirkuma jomā, un šī ietekme var izpausties veidos, kas sākotnēji izstrādātajos normatīvajos aktos var nebūt paredzēti;
- visbeidzot, RK pauž bažas par dalībvalstīs pastāvīgi vērojamo tendenci sarežģīt un pārlieku “uzlabot” ES tiesību aktus, iestrādājot papildu prasības, kad tie tiek transponēti attiecīgās valsts tiesību aktos (t. s. “goldplating”).

Ziņotājs: Lords *Graham Tope* (UK/ALDE) Londonas *Sutton* rajona pārvaldes loceklis

Atsauces dokumenti

Komisijas darba dokuments “Otrais progressa ziņojums par normatīvās vides vienkāršošanas stratēģiju”

COM(2008) 33 galīgā redakcija

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Otrais labāka regulējuma stratēģiskais pārskats Eiropas Savienībā”

COM(2008) 32 galīgā redakcija

Komisijas ziņojums par subsidiaritāti un proporcionalitāti (15. ziņojums “Tiesību aktu labāka izstrāde”, 2007. gads)

COM(2008) 586 galīgā redakcija

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Trešais labāka regulējuma stratēģiskais pārskats Eiropas Savienībā”

COM(2009) 15 galīgā redakcija

Komisijas darba dokuments “Trešais progressa ziņojums par normatīvās vides vienkāršošanas stratēģiju”

COM(2009) 17 galīgā redakcija

I. VISPĀRĪGAS PIEZĪMES

REĢIONU KOMITEJA

1. turpinās strādāt kopā ar Eiropas Komisiju un citām ES iestādēm, lai panāktu labāku tiesisko regulējumu visos ES līmeņos, izmantojot patiesu daudzlīmeņu pārvaldību;

2. atzīst šajā jomā gūtos panākumus un ļoti atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas apņemšanos šā jautājuma risināšanā, kura jau ir devusi konkrētus rezultātus, taču uzskata, ka uzlabojumi ir iespējami un vajadzīgi arī turpmāk;

3. atgādina par būtisko ieguldījumu, ko RK vārdā ir sniegusi *Maij-Weggen* kdze, kura novērotājas statusā piedalījās darbā, ko veica augsta līmeņa grupa administratīvā sloga mazināšanai; RK atkārtoti uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā arī RK ir vislabākās iespējas sekmēt ES tiesību aktu izstrādes procesu, jo īpaši tādēļ, ka ievērojama daļa ES tiesību aktu tiek īstenoti vietējā un reģionālā līmenī un tieši ietekmē iedzīvotāju ikdienas dzīvi;

4. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas lielāku atvērtību jaunu priekšlikumu izstrādē, konsultācijas ar ieinteresētajām pusēm, sadarbību ne vien ar ES iestādēm, bet arī ar vietējo un reģionālo pašvaldību apvienībām, kā arī “strukturētā dialoga” aktīvo īstenošanu ar Reģionu komitejas starpniecību. Apspriešanās mehānismiem jābūt pieejamiem un daudzveidīgiem, lai nodrošinātu

to, ka ES politiku veidotāji iegūst informāciju par plašas sabiedrības daļas viedokli, jo tas veicinātu līdzsvarotāku lēmumu pieņemšanas procesu un pieņemto lēmumu efektīvāku īstenošanu, jo īpaši tajos gadījumos, kad par ES tiesību normu īstenošanu un piemērošanu ir atbildīgas vietējās un reģionālās pašvaldības;

5. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir gan ekskluzīvas, gan kopējas kompetences publisko pakalpojumu sniegšanā, kā arī sociālās un ekonomiskās attīstības sekmēšanā, tādēļ to pilnīga līdzdalība ES tiesību aktu izstrādes agrīnā posmā un to īstenošanā ir neatsverama, lai nodrošinātu ES demokrātisku darbību un pastāvēšanu;

6. uzskata, ka subsidiaritātes un proporcionalitātes princips, kā arī ietekmes novērtējumu izmantošana ir galvenie aspekti, lai sekmētu daudzlīmeņu pārvaldības modeļa plašāku pielietojumu ES; tie arī būs ļoti lietderīgi reģionu ekonomikas attīstībai un Eiropas Savienības teritoriālajai kohēzijai kopumā. Jāatgādina, ka Līgums nosaka lēmumu pieņemšanu iedzīvotājiem vistuvākajā līmenī, kas ne vienmēr ir centrālās valdības līmenis. Tāpat subsidiaritātes princips būtu jāuztver kā pamats, lai visi pārvaldes līmeņi labāk ņemtu vērā iedzīvotāju vajadzības, kā arī lai panāktu lēmumu pieņemšanas augstāku efektivitāti;

7. atkārtoti pauž apņemšanos uzlabot izpratni par subsidiaritāti. Šajā ziņā noderīgs instruments ir Subsidiaritātes uzraudzības tīkls — ne tikai tāpēc, ka tādā veidā subsidiaritātes uzraudzībā ir iesaistīti partneri, bet arī tāpēc, ka ir iespēja izmantot to

par paraugprakses apmaiņas forumu tādās jomās kā subsidiaritātes piemērošana un daudzlīmeņu pārvaldība;

8. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas centienus ievērot proporcionalitātes principu tās leģislatīvo un regulatīvo pilnvaru īstenošanā, ar vairākiem oficiāliem kodifikācijas priekšlikumiem palīdzot atcelt virkni leģislatīvu instrumentu. Atzīmē, ka iestādes, kurām piešķirtas kopīgas likumdošanas tiesības, apstiprinājušas 48 vienkāršošanas priekšlikumus galīgajā redakcijā. Tādēļ ir svarīgi norādīt, ka tas ir ne tikai jautājums par vienkāršošanas priekšlikumu skaitu, bet arī par administratīvā sloga efektīvu samazināšanu praksē;

9. uzskata, ka, izvērtējot vajadzību pēc ES līmeņa rīcības un izskatot dažādu politikas iespēju varbūtējo ietekmi, jāpanāk normatīvās vides pilnveidošana un vienkāršošana. ES normatīvo aktu efektīvs un ilgtspējīgs iepriekšējs (*ex ante*) izvērtējums ir svarīgs ne tikai, lai panāktu faktisku skaita samazinājumu; tas ir arī būtisks, lai saglabātu esošo administratīvā sloga līmeni, nepalielinot to. Tomēr RK izsaka bažas, ka Eiropas Parlamenta un Padomes vēlāk izdarītiem grozījumiem un izmaiņām normatīvo aktu priekšlikumos var būt tāda tālejoša ietekme uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām, ko lēmumu pieņemēji nespēj iepriekš pilnībā paredzēt;

10. uzskata, ka Eiropas Kopienas Tiesas spriedumi var būtiski ietekmēt vietējās un reģionālās pašvaldības, piemēram, publiskā iepirkuma jomā, un šī ietekme var izpausties veidos, kas sākotnēji izstrādātajos normatīvajos aktos var nebūt paredzēti;

11. uzskata, lai ES būtu pārredzamāka un vairāk ņemtu vērā iedzīvotāju vajadzības, Kopienas tiesību aktus ir svarīgi izstrādāt veidā, kas ir saprotams tiem, kam minētie akti ir adresēti. Tādēļ Komiteja aicina Eiropas Komisiju rūpēties par dokumentu skaidrāku, saskaņotāku un precīzāku saturu, lai tādējādi nodrošinātu to efektīvu un vienveidīgu piemērošanu visās dalībvalstīs. Šāda prasība ir īpaši svarīga tādēļ, ka galīgajā redakcijā pieņemtais dokumenta teksts bieži vien ir kompromisa variants, ko ne vienmēr var viegli transponēt valsts tiesību aktos;

12. šajā sakarā arī atzīst, ka lielākā daļa vietējo un reģionālo pašvaldību un to iedzīvotāju saskarsies nevis ar ES tiesību aktiem, bet gan valsts tiesību aktiem, kuros transponētas ES tiesību normas. Tādēļ ir jāvienkāršo visu līmeņu pārvaldība, jānodrošina saskaņotība un jāizskaidro jauns tiesiskais regulējums un politika;

13. pauž bažas arī par dalībvalstīs pastāvīgi vērojamo tendenci sarežģīt ES tiesību aktus, iestrādājot papildu prasības, kad tie tiek transponēti valsts tiesību sistēmā ("*goldplating*");

14. visbeidzot, kaut arī saprotamu iemeslu dēļ sevišķa uzmanība tiek veltīta *ex ante* ietekmes novērtējumam, labākas tiesību aktu izstrādes plašāku centienu ietvaros nedrīkstētu ignorēt arī

ex post novērtējumu, lai sasniegtos rezultātus salīdzinātu ar sākotnēji iecerētajiem. Lielākoties jauno priekšlikumu mērķis ir grozīt vai papildināt esošo Kopienas *acquis*. Tā kā ir nepieciešams pastāvīgi atjaunināt noteikumus, ir svarīgi jaunu priekšlikumu izstrādē ņemt vērā vietējo pašvaldību vērtīgo pieredzi Kopienas tiesību aktu piemērošanā.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Jaunu tiesību aktu izstrāde — konsultācijas

15. aicina ES iestādes un dalībvalstis plašāk iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības ES tiesību aktu izstrādē un pieņemšanā atbilstoši to pilnvarām ar mērķi stiprināt lēmumu pieņemšanas procesa demokrātisko leģitimitāti. Komiteja uzsver, ka reģioni ar tiesību aktu pieņemšanas pilnvarām ir īpaši ieinteresēti iesaistīties ES tiesību aktu izstrādē, ņemot vērā to pienākumu īstenot Kopienas tiesību aktus savās kompetences jomās. Tā kā Reģionu komitejas locekļiem ir plaša praktiskā pieredze un zināšanas par vietējiem apstākļiem, RK ir vispiemērotākā struktūra, lai novērtētu tiesību aktu ietekmi un efektivitāti;

16. uzsver, ka konsultācijas ir nepieciešamas visos lēmumu pieņemšanas līmeņos — gan Eiropas Savienībā kopumā, gan dalībvalstīs. Dalībvalstīm ir jāizstrādā atbilstošas procedūras konsultācijām ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

17. norāda, ka sagatavošanas posmam ES likumdošanas procesā ir arvien lielāka nozīme. Uzlabojot analīzi un konsultācijas šajā agrīnajā posmā, pieaug ES iespējas pieņemt efektīvus tiesību aktus, kuri būtu vieglāk īstenojami dalībvalstu atšķirīgajos apstākļos;

Jaunu tiesību aktu izstrāde — ietekmes novērtējums

18. atkārtoti uzsver apņemšanos iesaistīties tādu jaunu tiesību aktu priekšlikumu ietekmes novērtējumā, kuriem ir būtiska ietekme vietējā un reģionālajā līmenī. Gadījumos, kad jaunie priekšlikumi paredzēti, lai ieviestu grozījumus esošajos tiesību aktos, ietekmes novērtējumā būtu jāiekļauj novērtējuma rezultāti, kas ļauj tieši sasaitīt iepriekš veikto (*ex ante*) ietekmes novērtējumu un tiesību aktu īstenošanas novērtējumu (*ex post*);

19. apzinoties, ka ietekmes novērtējums ir ilgstošs pasākums, kam vajadzīgi lieli resursi, plānošanai jābūt pēc iespējas tālredzīgākai, ļaujot, piemēram, ikgadējās tehniskās apspriedes laikā divpusēji noteikt prioritātes, pamatojoties uz ikgadējo politikas stratēģiju un Komisijas likumdošanas un darba programmu. Turklāt Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātā jānodrošina vērsties tieši pie RK gadījumā, ja tie uzskata, ka to darbs ietekmes novērtējuma jomā būtu jāpapildina ar datiem par iepiņānoto iniciatīvu teritoriālo ietekmi;

20. stingri aicina ietekmes novērtējumos ņemt vērā reģionus ar tiesību aktu pieņemšanas pilnvarām un izvairīties no tādu Kopienas līmeņa nolīgumu slēgšanas, kas paredz šo pilnvaru nodošanu centrālās valdības rokās;

21. aicina Eiropas Parlamentu un Padomi precīzāk ievērot iestāžu 2003. gadā noslēgto nolīgumu par tiesību aktu labāku izstrādi, ieviešot Komisijas tiesību aktu priekšlikumos grozījumus, kas rada jaunu administratīvo un finansiālo slogu vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Iestāžu nolīguma pārskatīšanā katrreiz būtu jāiesaista RK un EESK;

22. atzinīgi vērtē to, ka *Maij-Weggen* kdze (PPE/NL) pārstāvēja komiteju augsta līmeņa grupā administratīvā sloga mazināšanai. Ierosina Eiropas Komisijai oficiāli konsultēties ar RK saistībā ar minētās grupas ziņojumā apkopotajiem rezultātiem līdz tās pilnvaru termiņa beigām (2010. gada augustā), lai Reģionu komiteja varētu informēt visas ES vietējās un reģionālās iestādes par rezultātiem tās interesējošos jautājumos;

Ieviešana un transponēšana

23. atzinīgi vērtē ieceri samazināt nevajadzīgu administratīvo slogu MVU un veicināt informācijas tehnoloģijas plašāku izmantošanu; vienam no Savienības normatīvās vides vienkāršošanas mērķiem jābūt vēlmei padarīt tiesību aktus vienkāršākus un efektīvākus un līdz ar to arī vairāk "vērstus uz lietotājiem";

24. atzīst, ka labāks regulējums ir saistīts ar tiesību aktu periodisku novērtējumu. Tādēļ visos Eiropas Savienības tiesību aktos ir sistemātiski jāiekļauj noteikumi par to novērtēšanu, lai visas ieinteresētās puses varētu dalīties pieredzē par minēto tiesību aktu praktisko ietekmi, īstenošanu un izpildi;

25. aicina reģionus ar tiesību aktu pieņemšanas pilnvarām apzināties, ka tie varētu gūt būtisku labumu, uzņemoties proaktīvāku lomu sarunās par ES tiesību normām un tās transponējot. Nozīmīga loma jāuzņemas arī cita veida vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Komiteja aicina dalībvalstis pēc iespējas plašākā mērogā veicināt šādu aktīvu līdzdalību;

26. uzsver, ka Eiropas teritoriālie pakti, piemēram, Eiropas teritoriālās sadarbības grupa (ETSG), sekmētu teritoriālo vienotību un tādu rīcībpolitiku elastīgumu, kuras būtiski ietekmē

vietējo līmeni. Tā kā ETSG ir instruments ar juridiskas personas statusu, kas partneriem rada iespēju izveidot noturīgu tiesisko struktūru teritoriālajai sadarbībai, tas nodrošinās pilnvērtīgāku daudzlīmeņu pārvaldību un veicinās tiesību aktu labāku izstrādi vietējā un reģionālajā līmenī visā ES;

27. aicina dalībvalstis pastiprināt darbu, lai vienkāršotu valsts tiesību aktus un pareizi un ātri pieņemtu Kopienas direktīvas. Šajā procesā tām vajadzētu konsultēties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā arī ņemt vērā to ieteikumus un priekšlikumus;

28. atkārtο savu aicinājumu valstu likumdevējiem ES tiesību aktu transponēšanas procesā atturēties no šajos aktos neparedzētu prasību ieviešanas ("goldplating"). Ziņojumos par ES direktīvu pareizu ieviešanu paredzētajā termiņā Komisija varētu norādīt, kuras dalībvalstis ir nolēmušas noteikt vairāk pienākumu valsts līmenī;

29. uzsver, ka Komisijai un Eiropas Kopienu Tiesai vajadzētu ņemt vērā Tiesas spriedumu ietekmi uz reģionālajām un vietējām pašvaldībām;

30. aicina Eiropas Komisiju precīzi definēt konkrētus gadījumus, kas atbilst valsts atbalstam, vēšot uzmanību uz problēmām un situācijām, kuru pārvaldība gulstas uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

Saziņa

31. aicina Eiropas Komisiju izmantot vairāk uz iedzīvotājiem vērstu pieeju, iepazīstinot ar labāka tiesiskā regulējuma programmu. Pasākumos un saziņā pirmām kārtām būtu jāizvēlas jomas, kurās iedzīvotāji saskata vislielāko pievienoto vērtību;

32. iesaka precīzāk formulēt direktīvu projektu tekstu, tādējādi samazinātos nepareizas interpretācijas iespējamība, kas, savukārt, varētu nozīmēt novēlotu vai nepareizu transponēšanu;

33. atzīst, ka valstu likumdevējiem, vietējām un reģionālajām pašvaldībām un to pārstāvības organizācijām ir jāuzņemas būtiska loma, ar jauniem tiesību aktiem iepazīstinot tos, kam šie tiesību akti ir jāīsteno, kā arī pārējos iedzīvotājus.

Briselē, 2009. gada 3. decembrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums "Lisabonas stratēģija pēc 2010. gada"

(2010/C 141/02)

REĢIONU KOMITEJA

- atzīmē, ka augsta dzīves kvalitāte jānodrošina, ievērojot **planētas turpmākajai izdzīvošanai nozīmīgus ekoloģiskos ierobežojumus** ⁽¹⁾, un šo pūliņu mērķim jābūt veidot sociāli vienotu un taisnīgu sabiedrību, kurā visu tās locekļu un grupu nozīme un devums var izpausties visefektīvākajā veidā un kurā paredzēti stimuli un atbalsta pasākumi, lai apkarotu nabadzību un sociālo atstumtību, kā arī sekmētu tautsaimniecības ilgtspējīgu attīstību;
- uzsver, ka īpaši nozīmīgs elements ir atbilstoši finansēta ES kohēzijas politika, kas aptver visus Eiropas reģionus un sekmēs jaunās stratēģijas īstenošanu, un neatbalsta ieceru, veidojot jauno ES budžetu, struktūrfondus nodot dalībvalstu kompetencē vai atteikties no kohēzijas politikas reģionālās dimensijas;
- atzīmē, ka ES kohēzijas politikas jomā izveidota efektīva daudzlīmeņu pārvaldības struktūra struktūrfondu programmu īstenošanai, un uzskata, ka jaunajā stratēģijā jāizmanto šīs jau izveidotās partnerības struktūras, lai novērstu pastāvošo pārvaldības struktūru nepilnības. Pārvaldības struktūru tieša pielāgošana ES kohēzijas politikas reģionālajām programmām ir daudz efektīvāks līdzeklis, lai nodrošinātu vienotas politikas veidošanu;
- aicina lēmējus ES līmenī noteikt, ka īpaši svarīgs uzdevums ir **palielināt Eiropas ekonomikas konkurētspēju, nenodarot kaitējumu videi**, lai ES kļūtu par virzītājspēku centieniem izveidot stabilu un ilgtspējīgu pasaules ekonomiskās attīstības pamatu. Tas, jo īpaši, nozīmē, ka ir jārada piemērs, ieguldījumi galvenokārt jāveic tādās jomās kā jaunas un videi nekaitīgas tehnoloģijas, pētniecība un izstrāde, tai skaitā enerģijas ražošana, izmantojot atjaunojamus enerģijas avotus, energoefektivitātes paaugstināšana, ilgtspējīga ražošana un patēriņš, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas un platjoslas komunikāciju infrastruktūra attālās iedzīvotāju kopienās, un jāveicina vides aizsardzība un saglabāšana. Minētās programmas īstenošanā svarīga nozīme ir Eiropas universitātēm, pētniecības centriem un MVU ⁽²⁾. Lai minēto mērķi sasniegtu, Eiropas ekonomikā jāveic strukturālas pārmaiņas, tai skaitā jākoordinē makroekonomikas politika un jāīsteno aktīva nodarbinātības politika, tādējādi sekmējot virzību uz videi nekaitīgu tautsaimniecības attīstību.

⁽¹⁾ Kā minēts Apvienotās Karalistes Ilgtspējīgas attīstības komisijas (Sustainable Development Commission) ziņojumā "Prosperity without Growth: the transition to a sustainable economy", kas publicēts 2009. gada martā. Skatīt: <http://www.sd-commission.org.uk/pages/redefining-prosperity.html>

⁽²⁾ Kā piemērs jāmin tā dēvētais "The Wave Hub", kura būvniecību Kornvolas piekrastē paredzēts pabeigt 2010. gadā. Ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansiālu atbalstu Apvienotajā Karalistē izveidos pirmo iekārtu viļņu enerģijas izmantošanai, lai jūras piekrastes zonā ražotu elektroenerģiju. Projekta īstenošanā iesaistīti un sadarbojas publiskais, privātais un pētniecības sektors.

Ziņotāja: *Christine Chapman* kdze (UK/PSE), Velsas Nacionālās asamblejas locekle

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Svarīgākās atziņas

1. atbalsta ieceri izstrādāt stratēģiju, kas pēc 2010. gada aizstās pašlaik īstenoto Lisabonas stratēģiju, un uzskata, ka **stratēģijas virzība ir jāmaina** un Eiropas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Lisabonas stratēģija ir jāapvieno; Komiteja atzinīgi vērtē faktu, ka saistībā ar jaunās stratēģijas apspriešanu Komisija 24. novembrī publicējusi dokumentu, kurā tā apņemas radīt cilvēkiem iespējas integrējošā sabiedrībā un veidot konkurētspējīgu, savstarpēji saistītu un videi nekaitīgāku ekonomiku, taču pauž nožēlu, ka Komisija nav izstrādājusi tālējāku un visaptverošāku redzējumu, kā mainīt stratēģijas prioritātes un virzību, lai Eiropā veidotu ilgtspējīgu, sociāli taisnīgu un vienotu sabiedrību;

2. uzsver, ka pašlaik īstenotajā Lisabonas stratēģijā pietiekama uzmanība nav veltīta ES vietējo un reģionālo pašvaldību lielajai nozīmei stratēģijas īstenošanā un vietējo iedzīvotāju informēšanā par to, un vēlreiz norāda uz Baltajā grāmatā par daudzlīmeņu pārvaldību minēto ieteikumu novērst šo trūkumu jaunajā stratēģijā;

3. norāda, ka **daudzas reģionālās un vietējās pašvaldības neizprot pašlaik īstenotās Lisabonas stratēģijas vispārējo mērķi**, un šo trūkumu var novērst, jaunajā stratēģijā izvirzot skaidrus mērķus un efektīvi informējot par tiem vietējos iedzīvotājus;

4. pauž nožēlu, ka Lisabonas stratēģija, kurai bija jāsekmē Ekonomikas un monetārās savienības (EMS) izveide, nav bijusi pietiekami efektīva, lai uzlabotu kopīgo ekonomikas pārvaldību ES līmenī un labāk saskaņotu dalībvalstu ekonomikas politiku; Komiteja pauž īpašu nožēlu par to, ka pašreizējās ekonomikas krīzes apstākļos daudzas dalībvalstis Eiropas vienotajā tirgū nerīkojas saskaņoti, bet īsteno ekonomikas politiku, ievērojot vienīgi nacionālās intereses;

5. rosina **skaidri formulēt** jaunās stratēģijas **vispārējo mērķi**, īpašu uzmanību veltot **visu ES iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai un labklājības paaugstināšanai**. Būtiski šo pūliņu elementi ir nodarbinātība un materiālā labklājība, taču, lai gūtu pilnīgu priekšstatu par dzīves kvalitāti un labklājību,

jāņem vērā arī citi faktori, tai skaitā sociālie un ekoloģiskie apstākļi, kādos cilvēki dzīvo ⁽¹⁾;

6. atzīmē, ka augsta dzīves kvalitāte jānodrošina, ievērojot **planētas turpmākajai izdzīvošanai nozīmīgus ierobežojumus** ⁽²⁾, un šo pūliņu mērķim jābūt veidot sociāli vienotu un taisnīgu sabiedrību, kurā visu tās locekļu un grupu nozīme un devums var izpausties visefektīvākajā veidā un kurā paredzēti stimuli un atbalsta pasākumi, lai apkarotu nabadzību un sociālo atstumtību, kā arī sekmētu tautsaimniecības ilgtspējīgu attīstību;

7. uzsver, ka **izglītība un apmācība ir ļoti svarīga**, lai palielinātu izpratni par ilgtspējības jautājumiem un attīstītu Eiropas iedzīvotāju radošumu un uzņēmējdarbības spējas, un norāda, ka jāveido **mūžizglītības kultūra**;

8. rosina **jaunajai stratēģijai izvēlēties citu nosaukumu**, lai to nejauktu ar "Lisabonas līgumu" un uzsvērtu stratēģijas jauno virzību. Piemēram, **"Dzīves kvalitāti ikvienam: ilgtspējīga Eiropas turpmākā attīstība pasaule"** vai saīsināti **"Stratēģija Eiropas ilgtspējīgai attīstībai"**;

9. rosina īstenot **efektīvāku saziņas stratēģiju**, iesaistot vietējās un reģionālās pašvaldības, lai palielinātu informētību un popularizētu jaunās stratēģijas svarīgākos vēstījumus;

Pašlaik un turpmāk risināmie problēmjautājumi

10. norāda, ka **pašreizējā finanšu, ekonomikas, sociālā un ekoloģiskā krīze** būtiski mainījusi apstākļus, kādos notiek debates par Lisabonas stratēģijas nākotni, un tas nozīmē, ka nebūtu pareizi "rīkoties kā līdz šim". Krīzes apstākļos jārisina **neatliekami problēmjautājumi**, īpašas pūles veltot tam, lai apturētu — jo īpaši jauniešu — bezdarba līmeņa paaugstināšanos visā Eiropā un ierobežotu dažādas protekcionisma izpausmes. Krīze atklājusi pasaules ekonomikas modeļa struktūrālās nepilnības un vairojusi izpratni, ka vajadzīga jauna un ilgtspējīga pieeja gan vides, gan sociālo un ekonomikas jautājumu risināšanai un stingrāk jāregulē banku un finanšu sektors;

⁽¹⁾ *New Economics Foundation* (<http://www.neweconomics.org/gen/>) izstrādājis "Valstu labklājības rādītājus" ("National Accounts of Well-being"), aprakstot faktorus, kas nosaka personīgo un sociālo labklājību.

⁽²⁾ Kā minēts Apvienotās Karalistes Ilgtspējīgas attīstības komisijas (Sustainable Development Commission) ziņojumā "Prosperity without Growth: the transition to a sustainable economy", kas publicēts 2009. gada martā. Skatīt: <http://www.sd-commission.org.uk/pages/redefining-prosperity.html>

11. norāda, ka vēl pirms ekonomikas krīzes Eiropā, kad ekonomiskā izaugsme bija diezgan stabila, **augstais nabadzības līmenis visā Eiropā nepazeminājās un nevienlīdzība ienākumu sadalījumā palielinājās**. Eiropas Komisijas 2008. gada oktobrī publicētie dati liecina, ka 16 % Eiropas iedzīvotāju dzīvo zem nabadzības robežas, katrs desmitais Eiropas iedzīvotājs dzīvo mājāsaimniecībā, kuras locekļi nestrādā, un 19 % bērnu saskaras ar nabadzības draudiem ⁽¹⁾. Vienam no jaunās stratēģijas pamatmērķiem jābūt nabadzības apkarošanai un pieaugošās nevienlīdzības novēršanai Eiropā;

12. atzīmē, ka jaunajā stratēģijā jāparedz risinājumi vairākiem problēmjautājumiem, kas Eiropā būs jārisina ilgākā termiņā un saistīti ar demogrāfiskām pārmaiņām, klimata pārmaiņām, energoapgādes drošību, globalizāciju ⁽²⁾ un teritoriālās kohēzijas nodrošināšanu visā Eiropā. Komiteja pauž nožēlu, ka Komisijas dokumentā, kas publicēts saistībā ar ES stratēģijas līdz 2020. gadam apspriešanu, nav pietiekami uzsvērts, ka pamatprincips ir teritoriālā kohēzija, un rosina Komisiju ievērot Lisabonas līgumā izvirzīto prasību nodrošināt teritoriālo kohēziju un apņemties, ka visos priekšlikumos jauniem tiesību aktiem, kas skar vietējo un/vai reģionālo pašvaldību kompetences jomu, tā novērtēs arī minēto aktu teritoriālo ietekmi;

13. atzīmē, ka sociālās, finansiālās un ekonomiskās krīzes dēļ turpmākajos gados **būtiski palielināsies spriedze publisko finanšu jomā**, un tāpēc ir būtiski nodrošināt vietējā, reģionālā, valstu un Eiropas līmeņa resursu un līdzekļu saskaņotu izmantošanu, lai veiktu lietderīgus ieguldījumus, kas ļaus sasniegt jaunās stratēģijas vispārējos mērķus; lai pilsētas un reģioni varētu efektīvi sekmēt Lisabonas stratēģijas īstenošanu, noteikti jānodrošina, ka Eiropas Savienība un dalībvalstis ievēro Eiropas Padomes Vietējo pašvaldību hartas principus attiecībā uz **pašvaldību finanšu resursiem** ⁽⁹⁾ (pant);

14. uzskata — lai patiešām nodrošinātu sociālo kohēziju un atrisinātu ilgtermiņa problēmas, visās politikas jomās ir vajadzīga teritoriāla pieeja, ņemot vērā reģionālā un vietējā līmeņa īpašās iezīmes visā Eiropā. No Kopienas budžeta arī jāpiešķir pietiekami līdzekļi līdzsvarotas teritoriālas attīstības veicināšanai Eiropā;

15. rosina **jaunajā stratēģijā prioritāti piešķirt** ieguldījumiem videi nekaitīgā ekonomikā un risināt sociālās kohēzijas jautājumus, īstenojot daudzlīmeņu pārvaldību un izvēloties jaunu skatījumu uz to, kā mēs novērtējam jaunās stratēģijas ietekmi;

⁽¹⁾ Nodarbinātības GD, MEMO/08/625, Briselē, 2008. gada 16. oktobrī. Skatīt: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=fr&catId=637>

⁽²⁾ Skatīt Eiropas Komisijas ziņojumu "Regions 2020 Report", kas publicēts 2008. gada decembrī.

Ieguldījumi videi nekaitīgā ekonomikā

16. rosina jaunajā stratēģijā iekļaut **ES mērķus un saistības klimata pārmaiņu ierobežošanas jomā**, lai visā Eiropā attīstītu tautsaimniecību ar zemu emisijas līmeni;

17. aicina lēmējus ES līmenī noteikt, ka īpaši svarīgs uzdevums ir **palielināt Eiropas ekonomikas konkurētspēju, neno- darot kaitējumu videi**, lai ES kļūtu par virzītājspēku centieniem izveidot stabilu un ilgtspējīgu pasaules ekonomiskās attīstības pamatu. Tas, jo īpaši, nozīmē, ka ir jārada piemērs, ieguldījumi galvenokārt jāveic tādās jomās kā jaunas un videi nekaitīgas tehnoloģijas, pētniecība un izstrāde, tai skaitā enerģijas ražošana, izmantojot atjaunojamus enerģijas avotus, energoefektivitātes paaugstināšana, ilgtspējīga ražošana un patēriņš, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas un platjoslas komunikāciju infrastruktūra attālās iedzīvotāju kopienās, un jāveicina vides aizsardzība un saglabāšana. Minētās programmas īstenošanā svarīga nozīme ir Eiropas universitātēm, pētniecības centriem un MVU ⁽³⁾. Lai minēto mērķi sasniegtu, Eiropas ekonomikā jāveic strukturālas pārmaiņas, tai skaitā jākoordinē makroekonomikas politika un jāīsteno aktīva nodarbinātības politika, tādējādi sekmējot virzību uz videi nekaitīgu tautsaimniecības attīstību;

18. rosina izstrādāt **Eiropas stratēģiju "zaļo" prasmju un "zaļo" darbavietu veicināšanai**, lai izveidotu satvaru ieguldījumiem prasmju un zināšanu apguvē, tādējādi veicinot ekonomikas ilgtspējīgu attīstību. ES finansēšanas programmām, tai skaitā Mūžizglītības programmai un Eiropas Sociālajam fondam turpmāk īpaši jāatbalsta ieguldījumi "zaļo" prasmju un "zaļo" darbavietu veicināšanai, īpašu atbalstu sniedzot jauniem, dinamiskiem un novatoriskiem MVU ⁽⁴⁾;

19. rosina ES izveidot **vienotu stimulēšanas un atbalsta mehānismu sistēmu (labāks likumdošanas process, neno- darot kaitējumu videi)**, lai sekmētu ekonomikas ilgtspējīgu attīstību visā Eiropā;

20. rosina īpaši veicināt **paraugprakses apmaiņu** un popularizēt novatoriskus dalībvalstīs izmantotus risinājumus, lai ieviestu stimulus, kas mudina ES iedzīvotājus, uzņēmumus un valsts iestādes uz videi nekaitīgu rīcību, kā arī atalgotu šādus pūliņus un sodītu tos, kuru rīcība neatbilst ilgtspējīgas attīstības principiem;

⁽³⁾ Kā piemērs jāmin tā dēvētais "The Wave Hub", kura būvniecību Kornvolas piekrastē paredzēts pabeigt 2010. gadā. Ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansiālu atbalstu Apvienotajā Karalistē izveidos pirmo iekārtu viļņu enerģijas izmantošanai, lai jūras piekrastes zonā ražotu elektroenerģiju. Projekta īstenošanā iesaistīti un sadarbojas publiskais, privātais un pētniecības sektors.

⁽⁴⁾ Kā piemēru var minēt Velsā izstrādāto stratēģiju "Capturing the Potential - A Green Jobs Strategy for Wales", ko Velsas Asamblejas valdība publicējusi 2009. gada 9. jūlijā, un Skotijā izstrādāto stratēģiju "Going for green growth: a green jobs strategy for Scotland", ko Skotijas valdība publicējusi 2005. gada jūnijā.

21. vēlreiz norāda, ka **videi nekaitīgi risinājumi var izraisīt pozitīvu pārmaiņu virkni**, tādējādi sekmējot ekonomisko un sociālo problēmu risināšanu. Piemēram, nesen veiktie grozījumi struktūrfondu noteikumos ļauj atbalstīt energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus mājāsaimniecībās ar zemiem ienākumiem;

22. uzsver, ka **augšupējām** vietējo pašvaldību **ierosmēm ir liela nozīme**, jo tās sekmē pārmaiņas vietējā līmenī ⁽¹⁾;

Sociālā kohēzija un integrācija

23. uzsver **sociālās apdrošināšanas un sociālās aizsardzības sistēmas** lietderību un nozīmību, jo tā pasargā visneaizsargātākos sabiedrības locekļus, un norāda, ka jā saglabā efektīvs Eiropas sociālais modelis ⁽²⁾;

24. atbilstīgi Lisabonas līgumam pievienotajam protokolam par vispārējās nozīmes pakalpojumiem norāda, ka būtiska nozīme ir gan vispārējās nozīmes pakalpojumiem, īpaši vispārējās nozīmes sociālajiem pakalpojumiem, kuru organizēšanas un finansēšanas kārtība ir jāpilnveido, gan vietējā līmenī iedzīvotājiem sniegtajiem sabiedriskajiem pakalpojumiem;

25. rosina veikt pasākumus, lai novērstu **bērnu nabadzību un vairāku paaudžu nabadzību** ģimenēs, un uzsver, ka jāturpina pūliņi, lai sasniegtu Barselonā izvirzītos mērķus attiecībā bērnu aprūpes pakalpojumiem ⁽³⁾;

26. uzsver, ka īpaši nozīmīgs elements ir **atbilstoši finansēta ES kohēzijas politika, kas aptver visus Eiropas reģionus** un sekmēs jaunās stratēģijas īstenošanu, un neatbalsta ieceri, veidojot jauno ES budžetu, struktūrfondus nodot dalībvalstu kompetencē vai atteikties no kohēzijas politikas reģionālās dimensijas;

27. rosina paust apņemšanos efektīvāk izmantot uzkrāto pieredzi un paraugpraksi ES struktūrfondu programmās, lai atbalstītu visus ES reģionus;

⁽¹⁾ Thisted municipalitāte Dānijā ir īstenojusi pasākumus, lai ierobežotu klimata pārmaiņas, un panākusi, ka 100 % patērētās elektroenerģijas un 80 % siltumenerģijas tiek iegūti, neizmantojot degisrakteņus. Skatīt: www.climate.thisted.dk

⁽²⁾ Šis jautājums sīki analizēts profesora Richard Wilkinson un doktores Kate Pickett darbā "The Spirit Level: Why More Equal Societies Almost Always Do Better" (Allen Lane, 2009. gada marts). Sociālā platforma rosina Eiropā ieviest minimālās darba algas sistēmu, un Eiropas Savienība arī aicināta ievērot Starptautiskā Darba organizācijas standartus attiecībā uz pienācīgu darbu.

⁽³⁾ "Līdz 2010. gadam (...) jānodrošina aprūpes iespējas vismaz 90 % bērnu no trīs gadu vecuma līdz obligātajam skolas vecumam un vismaz 33 % bērnu vecumā līdz trim gadiem." Skatīt: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/71025.pdf

28. rosina lēmējus Eiropas līmenī 2010. gadā, kas būs Eiropas gads cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību, paust apņemību **īpašu uzmanību veltīt sociālajai kohēzijai un sociālajai integrācijai**, lai novērstu bezdarba palielināšanos, reģionu ekonomiskās attīstības nevienādību, sociālo atstumtību, ilgstošu bezdarbu un ekonomisko pasivitāti. RK piekrīt Barca kga ziņojumā paustajam viedoklim, ka ES struktūrfondu programmas ir efektīvs līdzeklis sociālās atstumtības novēršanai;

29. rosina rīkoties, lai novērstu **jauniešu bezdarba** līmeņa paaugstināšanos, vairāk līdzekļu piešķirot izglītībai, apmācībai un prasmju attīstībai, tai skaitā jauniešu mobilitātes veicināšanas programmām. Komiteja atzinīgi vērtē 2008. gada novembrī pieņemto Padomes ieteikumu par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti un atbalsta Komisijas priekšlikumu 2011. gadu pasludināt par Eiropas Brīvprātīgā darba gadu;

30. rosina plašāk atzīt **sieviešu būtisko ieguldījumu** darba tirgū, uzņēmējdarbībā un jaunradē. Eiropā vēl daudz jāpaveic **dzimumu līdztiesības** jomā, un par to liecina Eiropas Komisijas nesen publicētais ziņojums, kurā īpaši norādīts, ka neatrisinātas problēmas ir vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirības, grūtības saskaņot darba un ģimenes dzīvi un dzimumu stereotipi ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾. Komiteja tāpēc pauž cerību, ka tiks izstrādāti ieteikumi un paredzēti stimuli, lai veicinātu sieviešu ienākšanu un noturēšanos darba tirgū;

31. rosina **augstāk novērtēt visu sabiedrības locekļu nozīmi un devumu**. Jaunajā stratēģijā jāatzīst "pilsoniskās sabiedrības" nozīmīgums, it īpaši nevalstiskā sektora, aprūpes un brīvprātīgā darba veicēju bieži nenovērtētais ieguldījums sabiedrības labklājības nodrošināšanā. Jaunajā stratēģijā jārosina arī īstenot pasākumus, kas veicina **aktīvas vecumdienas**, un starppaaudžu iniciatīvas;

32. uzskata, ka ES kohēzijas politikā turpmāk jāatbalsta **ierosmes, kas sekmē attīstību vietējā līmenī** un paredzētas konkrētām pilsētu un lauku iedzīvotāju kopienām, kuras saskaras ar īpašām sociālajām un ekonomiskajām problēmām. Šāda pieeja līdz šim bijusi efektīva, īstenojot tādas programmas kā EQUAL, LEADER un URBAN, kā arī 1. un 2. mērķa pamatprogrammas;

⁽⁴⁾ "Vīriešu un sieviešu līdztiesība — 2009", COM(2009) 77.

⁽⁵⁾ Goldman Sachs 2007. gadā publicētā izdevuma Global Economics Paper No: 164. numurā "Women Hold Up Half the Sky" apgalvots, ka dzimumu nevienlīdzības samazināšana veicinātu ekonomikas izaugsmi. Norvēģijas valdība noteikusi kvotu, lai nodrošinātu, ka visu privāto uzņēmumu padomēs vismaz 40 % locekļu būtu sievietes, un apgalvo, ka kvotu ieviešana no ekonomikas viedokļa ir lietderīga. Pasaules banka izdevumā "The World Bank and Gender Equality" (2009. gada aprīlis) apgalvo, ka nabadzību nevar apkarot, nepanākot dzimumu līdztiesību, un norāda, ka sieviešu ekonomisko tiesību ierobežošana liecina par "neefektīvu saimniekošanu".

33. atzinīgi vērtē ierosmi valsts atbalsta noteikumos paredzēt, ka valsts var atbalstīt ilgtspējīgu ražošanu vietējās pašvaldībās (piemēram, īpašu uzmanību veltot videi labvēlīgam iepirkumam un platjoslas infrastruktūras pieejamības nodrošināšanai attālos lauku rajonos);

Daudzlīmeņu pārvaldība

34. uzsver, ka **vietējās un reģionālās pašvaldības ir jāiesaista** jaunās stratēģijas izstrādē, īstenošanā un tās novērtēšanā;

35. uzsver, ka reģionālajām un vietējām pašvaldībām ir jārikojas aktīvi, lai pārvarētu **finanšu un ekonomikas krīzi vietējā līmenī** un risinātu neatliekamās un īstermiņa problēmas ⁽¹⁾;

36. rosina **uzlabot koordināciju un sadarbību** starp dažādiem pārvaldības līmeņiem Eiropā un jaunajā stratēģijā būtiski nostiprināt reģionālo dimensiju;

37. rosina lēmējus ES līmenī **nodrošināt, ka turpmāk ES līdzekļi** tiek novirzīti jaunās stratēģijas pamatmērķu sasniegšanai, un Lisabonas stratēģijā paredzētā struktūrfondu līdzekļu iezīmēšana, kas bija veiksmīgs risinājums, turpmāk jāizmanto visās attiecīgajās ES budžeta jomās;

38. uzskata, ka **jāpalielina stimuli**, kas rosina **valstu valdības** apņemties, ka tās sekmēs jaunās stratēģijas mērķu, tai skaitā saistošo mērķu sasniegšanu, lai nodrošinātu efektīvu īstenošanu vietējā līmenī;

39. atzinīgi vērtē viedokli, ka stratēģija ir jāsaista ar **Eiropas Komisijas un Eiropas Parlamenta pilnvaru periodu**. Jaunajā stratēģijā precīzāk jānosaka, kāda nozīme tās īstenošanā ir Eiropas Parlamentam, kas ir Eiropas iedzīvotāju demokrātiski ievēlēta struktūra, kura sadarbojas ar Reģionu komiteju un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju;

⁽¹⁾ Velsā, piemēram, kopš 2008. gada notikušas sešas augstākā līmeņa sanāksmes par ekonomikas jautājumiem, un tajās piedalījušas visas ieinteresētās personas, lai plānotu krīzes pārvarēšanas pasākumus. Velsas valdība arī izlietojusi Eiropas Sociālā fonda līdzekļus, lai finansētu algu un apmācības subsīdijas, kas paredzētas darba devējiem, kas pieņem darbā nesen darbu zaudējušas personas (REACT) vai saglabā darbu personām, kuru darbavietas ir apdraudētas (PROACT). Eiropas Perifēro piejūras reģionu konference 2009. gada 15. jūlijā pieņēma manifestu "Emerging stronger from the crisis: a European Territorial Pact", kurā atzinīgi novērtēti Eiropas reģionu īstenotie pasākumi krīzes pārvarēšanai un ierosināts rīkot īpašu sanāksmi ar Eiropas Komisijas, dalībvalstu un reģionālo pašvaldību (arī Reģionu komitejas) līdzdalību, lai apspriestu ilgākā termiņā īstenojamus pasākumus krīzes pārvarēšanai.

40. atzīmē, ka ES kohēzijas politikā izveidota efektīva **daudzlīmeņu pārvaldības struktūra** struktūrfondu programmu īstenošanai, un **uzskata, ka jaunajā stratēģijā jāizmanto šis jau izveidotās partnerības struktūras**, lai novērstu pastāvošo pārvaldības struktūru nepilnības. Pārvaldības struktūru tieša pielāgošana ES kohēzijas politikas reģionālajām programmām ir daudz efektīvāks līdzeklis, lai nodrošinātu vienotas politikas veidošanu;

41. uzskata, ka šīm jau izveidotajām partnerības struktūrām **aktīvi jāiesaistās nacionālo reformu programmu izstrādē**, savukārt struktūrfondu programmām jāsekmē nacionālo reformu programmu pamatmērķu sasniegšana reģionālajā līmenī; Komiteja pauž bažas par to, ka saistībā ar jaunās stratēģijas apspriešanu publicētajā dokumentā nav minēti konkrēti priekšlikumi, kā ES stratēģijas līdz 2020. gadam un nacionālo reformu programmu īstenošanā iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības un reģionālos parlamentus un asamblejas;

Stratēģijas ietekmes novērtēšana

42. norāda, ka **pieaug neapmierinātība ar IKP** (kā svarīgākā rādītāja) **izmantošanu**, lai novērtētu ekonomikas izaugsmi, un rosina izstrādāt jaunus rādītājus, kas ļauj precīzāk novērtēt uzplaukumu, labklājību un dzīves kvalitāti Eiropā ⁽²⁾;

43. rosina, izstrādājot jaunus rādītājus, ņemt vērā **plašāku sociālo un ekoloģisko problēmu spektru**, tai skaitā bērnu nabadzības rādītājus, ienākumu sadalījumu, CO₂ un citu emisiju līmeni, ietekmi uz bioloģisko daudzveidību un citus elementus, kas veido visaptverošu labklājības definīciju un atspoguļo Eiropas vietējā līmenī vērojamās atšķirības ⁽³⁾;

44. rosina jaunās stratēģijas **mērķu izvirzīšanā un rādītāju noteikšanā tieši iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības**. Pilsētu mēru pakts, ko parakstīja 2009. gada janvārī, liecina, ka reģionālās un vietējās pašvaldības var sekmēt nozīmīgu politisku jautājumu risināšanu un izvirzīt tālejošākus mērķus nekā valstu un Eiropas pārvaldības līmenis;

⁽²⁾ Īpaši jāatzīmē, ka Francijas prezidents *Nicolas Sarkozy* izveidojis Ekonomiskās izaugsmes un sociālās attīstības novērtēšanas komisiju, lai līdztekus IKP izstrādātu citus rādītājus ekonomiskās un sociālās attīstības novērtēšanai.

⁽³⁾ Velsas valdības jaunajā Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā "One Planet: One Wales" iekļauti pieci nozīmīgi rādītāji, kurus ņems vērā, īstenojot Velsas stratēģijas pamatmērķus: (i) ekoloģiskā ietekme, (ii) bioloģiskā daudzveidība, (iii) bruto pievienotā vērtība (IKP rādītāja ekvivalents), (iv) mājāsaimniecības ar zemiem ienākumiem, (v) labklājība.

Ar faktiem pamatota pieeja

45. uzsver, ka šis atzinums izstrādāts, ņemot vērā secinājumus, kurus RK izdarījusi pēc 2009. gada martā Prāgā sāktās apspriešanās par jauno stratēģiju, un veicot aktīvu pētniecību Briselē, Velsā un Apvienotajā Karalistē. **Lisabonas stratēģijas**

īstenošanas uzraudzības forums savlaicīgi veica apspriešanās rezultātu visaptverošu analīzi;

46. uzskata, ka **RK noteikti jāturpina uzraudzīt jaunās stratēģijas īstenošana** vietējā līmenī, iesaistot tās izveidotos sadarbības tīklus, it īpaši Lisabonas stratēģijas īstenošanas uzraudzības forumu.

Briselē, 2009. gada 3. decembrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “Jaunas prasmes jaunām darba vietām. Saskaņotu darba tirgus vajadzību un prasmju plānošana”

(2010/C 141/03)

REĢIONU KOMITEJA

- norāda, ka politikas dalībniekiem (valsts, reģionālā un vietējā līmeņa) ir jāizmanto sava ietekme un jā rūpējas, ka tiek veikti pretpasākumi, lai novērstu krīzes negatīvās sekas, par galveno prioritāti jāizvirza to iespēju izmantošana, kas paveras zemas oglekļa emisijas ekonomikas jomā, un minētās iespējas jāsekmē, izmantojot pārskatītas Lisabonas stratēģijas integrētu un ilgtspējīgu pieeju,
- konstatē, ka ieilgušās ekonomikas krīzes laikā tūkstošiem darba ņēmēju ES valstīs jau zaudējuši darbu. Jaunu tirgu rašanās un uzņēmumu pārcelšana uz valstīm ar zemākām ražošanas izmaksām šo tendenci tikai pastiprina. Noteikti jāuzlabo darba ņēmēju prasmes, un jāpielāgo tās darba tirgus prasībām,
- uzskata, ka augstvērtīga sākotnējā izglītība ir prasmju ieguves pamats un veicina gatavību mācīties mūža garumā. Sabiedrības, jo īpaši Eiropas Savienībā, aizvien vairāk attīstās par zināšanu sabiedrībām, turklāt pēc augsti kvalificētiem darba ņēmējiem ir lielāks pieprasījums un lielākā daļa darba vietu būs pieejama pakalpojumu sektorā,
- vērš uzmanību uz to, ka klimata pārmaiņu dēļ notiekošā pāreja uz zemas oglekļa emisijas ekonomiku, kā arī tālāka tehnoloģiju attīstība, jo īpaši IKT jomā, liek veikt dažkārt ļoti radikālu pārstrukturēšanu esošajās nozarēs. Tas nozīmē atbilstošas pārmaiņas darba tirgū, tomēr vienlaikus paver arī lielas iespējas izveidot jaunas darba vietas (“zaļās darba vietas”), kas bieži vien aptver vairākas nozares un prasa zināšanas dažādās jomās.

Ziņotāja: Marianne Fühl kdze(AT/PSE), Traisen vietējās pašvaldības vadītāja vietniece

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Jaunas prasmes jaunām darba vietām — Saskaņotu darba tirgus vajadzību un prasmju plānošana"

COM(2008) 868 galīgā redakcija

1. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos saistībā ar paziņojumu "Jaunas prasmes jaunām darba vietām";
2. konstatē, ka pēdējo gadu desmitu vissmagākā finanšu un ekonomikas krīze jau ir izraisījusi nodarbinātības un sociālo krīzi, kas turpmāk vēl vairāk padziļināsies, un tādēļ tās sekas ir jāprognozē un jāmīkstina ⁽¹⁾;
3. norāda, ka politikas dalībniekiem (valsts, reģionālā un vietējā līmeņa) ir jāizmanto sava ietekme un jārūpējas, ka tiek veikti pretpasākumi, lai novērstu krīzes negatīvās sekas, par galveno prioritāti jāizvirza to iespēju izmantošana, kas paveras zemas oglekļa emisijas ekonomikas jomā, un minētās iespējas jāsekmē, izmantojot pārskatītas Lisabonas stratēģijas integrētu un ilgtspējīgu pieeju;
4. konstatē, ka tādēļ ir vajadzīga Eiropas Savienības darba tirgus turpmāko gadu attīstības analīze;
5. atzīmē, ka Eiropas Savienība un tās 27 dalībvalstis nākamajos gados saskarsies ar virkni lielu problēmu, jo informācijas un rūpniecības sabiedrības pamatstruktūras, kā arī darba un uzņēmējdarbības kultūra pielāgosies zināšanu un jauninājumu sabiedrības jaunai praksei, kurā ātri veiktas prognozes ir galvenais faktors;
6. konstatē, ka ieilgušās ekonomikas krīzes laikā tūkstošiem darba ņēmēju ES valstīs jau zaudējuši darbu. Jaunu tirgu rašanās un uzņēmumu pārcelšana uz valstīm ar zemākām ražošanas izmaksām šo tendenci tikai pastiprina. Noteikti jāuzlabo darba ņēmēju prasmes, un jāpielāgo tās darba tirgus prasībām;
7. uzskata, ka augstvērtīga sākotnējā izglītība ir prasmju ieguves pamats un veicina gatavību mācīties mūža garumā. Sabiedrības, jo īpaši Eiropas Savienībā, aizvien vairāk attīstās par zināšanu sabiedrībām, turklāt pēc augsti kvalificētiem darba ņēmējiem ir lielāks pieprasījums un lielākā daļa darba vietu būs pieejama pakalpojumu sektorā;
8. uzskata, ka vairāk jāņem vērā arī demogrāfiskās pārmaiņas un iedzīvotāju novecošana;
9. vērš uzmanību uz to, ka klimata pārmaiņu dēļ notiekošā pāreja uz zemas oglekļa emisijas ekonomiku, kā arī tālāka tehnoloģiju attīstība, jo īpaši IKT jomā, liek veikt dažkārt ļoti radikālu pārstrukturēšanu esošajās nozarēs. Tas nozīmē atbilstošas pārmaiņas darba tirgū, tomēr vienlaikus paver arī lielas iespējas izveidot jaunas darba vietas ("zaļās darba vietas"), kas bieži vien aptver vairākas nozares un prasa zināšanas dažādās jomās;
10. norāda, ka visas minētās pārmaiņas ietekmē darba ņēmējus, darba tirgu un uzņēmumus;
11. ierosina noteikt ilgtermiņa konkrētus pasākumus, kas ietver aktīvu sadarbību pētniecības, izglītības un jauninājumu jomā (tā dēvētais zināšanu trijstūris), Eiropas Savienības līmenī apmainoties ar pieredzi un izstrādājot piemērotus risinājumus;

Pašvaldību un reģionu loma

12. atzīmē, ka pašvaldībām un reģioniem ir nozīmīga loma Komisijas paziņojumā izvirzīto mērķu sasniegšanā;

13. atzinīgi vērtē to, ka paziņojumā ir skaidri atzīta kvalifikācijas prasību un darba tirgu reģionālā daudzveidība. Pamatizglītības un vidējās izglītības galvenie nodrošinātāji ir reģioni un pašvaldības, un šajā jomā ar sākumizglītības palīdzību tiek ielikts pamats turpmākajām prasmēm. Mobilitātei un tālākizglītībai nepieciešamie priekšnoteikumi, piemēram, transporta satiksme, bērnu aprūpes iestādes, izglītības iestādes, ļoti bieži ir vietējo un reģionālo pašvaldību kompetencē;

⁽¹⁾ Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2009. gada 4. maija prognozi 2010. gadā bezdarba līmenis ES varētu pieaugt līdz 11 %. Paredzams, ka gan ES, gan eirozonā nodarbinātība šogad samazināsies par aptuveni 2,5 % un nākamgad — vēl par 1,5 %, kas nozīmē, ka darba vietu skaits abos gados samazināsies par apmēram 8,5 miljoniem. Salīdzinājumam: laikā no 2006. līdz 2008. gadam tika radīti nepilni 9,5 miljoni darba vietu <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/09/693&format=HTML&aged=0&language=LV&guiLanguage=en>

14. uzskata, ka profesionālā mobilitāte — arī pāri robežām — ir priekšnoteikums, lai paplašinātu izvēles iespējas un vairāk cilvēku atrastu jaunas un labākas darba vietas;

15. atzīmē, ka lauku teritorijās ar vāji attīstītu struktūru, kuras apdraud iedzīvotāju aizceļošana, kā arī attālākos reģionos, ir noteikti vajadzīga intensīvāka pašvaldību un reģionu iesaistīšana, pastiprinot visu interešu grupu reģionālo sadarbību, analizējot reģionālos darba tirgus un novērtējot turpmākās kvalitātes prasības. Arī gatavojot Eiropas Savienības atbildes uz risināmajiem uzdevumiem, ir ļoti svarīgi izmantot vietējo un reģionālo pašvaldību zināšanas un pieredzi;

16. aicina efektīvāk izmantot Eiropas Sociālā fonda (ESF) finanšu līdzekļus vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Tādējādi būs iespējams nodrošināt, ka pašvaldības un reģioni vajadzīgo naudu saņem ātri un tieši, kā arī var labāk koordinēt tās izmantošanu;

Pārmaiņas darba tirgū

17. uzsver, ka darba tirgus gan dalībvalstīs atsevišķi, gan Eiropas Savienībā kopumā saskaras ar dažādām pārmaiņām;

18. atzīmē, ka mūsdienās gandrīz neviens darba ņēmējs nenostādā visu darba dzīvi vienā un tajā pašā darba vietā. 2005. gadā veikts pētījums liecina, ka darba ņēmēji līdzšinējā darba dzīvē jau ir strādājuši vidēji četrās darba vietās⁽¹⁾. Daudziem darba ņēmējiem nodarbinātība mijas ar bezdarbu, un aizvien vairāk izplatās nestabilas darba attiecības; tāpēc aicina nodrošināt darba ņēmējiem labvēlīgu līdzsvaru starp sociālās drošības nepieciešamību, no vienas puses, un vajadzīgo darba tirgus elastīgumu, no otras puses (kā to paredz elastdrošības koncepcija);

19. uzskata, ka mūsdienu darba dzīvē ievērojama loma ir mobilitātei, turklāt jaunus profesionālus izaicinājumus galvenokārt gatavi pieņemt jaunāki darba ņēmēji ar augstu kvalifikāciju. Tiek uzskatīts, ka profesionalitātes un pārvietošanās jomā elastīgi cilvēki drīzāk pielāgosies jaunām situācijām un tādējādi iegūs arī jaunas prasmes;

20. norāda, ka iedzīvotāju novecošana strauji turpinās, un potenciālā darbaspēka apjoms Eiropas Savienībā līdz 2030. gadam varētu samazināties par nepilniem 20 miljoniem cilvēku⁽²⁾. Tāpēc darba ņēmējiem jau šodien jānodrošina iespēja iegūt pietiekamas prasmes, lai varētu konkurēt nākotnes darba tirgū. Jānodrošina piekļuve izglītībai un tālākizglītībai. Vienlaikus vajadzīga inteliģentas sistēmas migrācijas vadībai, kurās ņemtas vērā indivīdu, uzņēmējvalstu un izcelsmes valstu vajadzības;

21. vērš uzmanību uz to, ka nākamajos desmit gados gaidāms paaugstināts pieprasījums pēc augsti kvalificētiem un pielāgoties spējīgiem darbiniekiem ar visdažādākajām prasmēm (ne tikai tehniskām, bet arī sociālām un kulturālām, piemēram, komunikācijas spēja, prasme risināt konfliktus utt.). Vienlīdz augsta kvalifikācija aizvien biežāk tiek prasīta zema un vidēja līmeņa kvalifikācijas darbu veikšanai. Kopumā šādu darbu veikšanai tiek prasīta aizvien augstāka kvalifikācija, savukārt pieprasījums pēc zemas kvalifikācijas darba samazinās. Vienlaikus alga par augstas kvalifikācijas darbu palielinās un par zemas kvalifikācijas darbu — samazinās. Šis darba vietu polarizācijas rezultātā jāsteno algu politika, kas vērsta uz produktivitāti, lai neveidotos zemu algu sektori. Jācenšas cilvēkiem ar atbilstošu kvalifikācijas celšanas pasākumu palīdzību pavērt īstas mobilitātes iespējas;

Nākotnes tendenču prognozēšana

22. aicina dalībvalstis izstrādāt pārredzamus prognozēšanas un anticipācijas instrumentus, kas tām ļauj veicināt tādu jaunu darba vietu radīšanu, kurās ir vajadzīgas plašas zināšanas, un nodrošināt apmācību, kuras pamatā ir darba tirgū pieprasītas prasmes;

23. iesaka izmantot gan kvalitatīvus, gan kvantitatīvus pasākumus, lai garantētu šādu prognozēšanas instrumentu ticamību un efektivitāti; Tādējādi būs iespējams izteikt uzticamas prognozes par to, kādi darba ņēmēji vai prasmes turpmāk būs pieprasīti darba tirgū;

24. uzskata: lai varētu konkurēt darba tirgū, darba ņēmējiem pirmām kārtām jābūt elastīgiem, jāspēj reaģēt uz negaidītām pārmaiņām un jābūt apveltītiem ar labām komunikācijas prasmēm⁽³⁾. Vienlaikus pamatnoteikumi jāveido tā, lai elastīgums netiktu pieprasīts vienpusēji tikai no darba ņēmējiem, t. i., dažādu līmeņu valsts iestādēm un sociālajiem partneriem kopīgi jāattīsta idejas, kā sociālās drošības nepieciešamību varētu savienot ar elastīguma prasībām darba tirgū. Turklāt jāņem arī vērā, ka ES iekšējā tirgū nedrīkst veicināt zemāko standartu konkurenci;

25. aicina pastiprināt uzņēmumu, vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu, pašvaldību, reģionu un interešu pārstāvniecību sadarbību šajā jomā. Jo īpaši jāveicina uzņēmumu un vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu sadarbība, lai izveidotu partnerības vidēja termiņa kvalifikācijas pieprasījuma apmierināšanai. Vēl ar kvalitatīvu pētījumu palīdzību varētu iegūt svarīgu informāciju par to, ko darba devēji sagaida no studentiem un mācību iestāžu beidzējiem;

⁽¹⁾ Eiropas Komisijas pētījums 64.1 par ģeogrāfisko un darba tirgus mobilitāti — 2005. gada septembris.

⁽²⁾ Eiropas Savienības Padome, kopīgs Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas atzinums "Novecot, saglabājot aktīvu dzīvesveidu", 9269/07, 2007. gada maijs.

⁽³⁾ *Origins and Consequences of Changes in Labour Market Skill Needs. Considerations from a European Perspective* (Cēloņi un sekas mainītam prasmju pieprasījumam darba tirgū. Apsvērumi Eiropas perspektīvā). Eiropas Komisijai iesniegts analītisks ziņojums, ko izstrādājis Eiropas izglītības ekonomikas ekspertu tīkls (EENEE), www.education-economics.org, 25. lpp.

26. atbalsta Komisijas pieeju, ka papildu informācija par situāciju ES dalībvalstīs ir obligāts priekšnoteikums, lai sagatavotu piemērotas politikas atbildes uz risināmajām problēmām;

27. aicina Eiropas Komisiju turpināt un stiprināt sadarbību ar Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centru (CEDEFOP) un izmantot tā veikto pētījumu rezultātus, lai varētu atzīt un visaptveroši prognozēt jaunu prasmju nepieciešamību darba tirgū;

28. norāda, ka, vācot un izmantojot informāciju, jāņem vērā reģionālās atšķirības. Tikai tā iespējams noteikt konkrētus, dažādu ES valstu reģioniem individuāli pielāgotus pasākumus;

Izglītības un tālākizglītības nozīme

29. atzīmē, ka nākotnes darba tirgū nepieciešamais darbaspēks jānodrošina ar vajadzīgajām prasmēm. Tādēļ liela nozīme ir darba ņēmēju vispārējai un profesionālajai izglītībai un tālākizglītībai. Universitātēs un citās vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs darba tirgū vajadzīgajām prasmēm un to apguvei jāpievērš tikpat liela uzmanība kā bērnu un jauniešu vispārējai izglītībai;

30. norāda uz vajadzību plānot un īstenot stratēģiskus un politiskus pasākumus, lai veicinātu vēlmi mācīties mūža garumā un labāk saskaņotu elastīguma un drošības vajadzības nodarbinātības jomā;

31. uzsver, ka ir jā saglabā jau šobrīd esošās darba vietas, un tajās ir jāinvestē. Tādēļ uzņēmumi ir atbildīgi par to, lai darba ņēmējiem būtu nodrošinātas izglītības un tālākizglītības iespējas uzņēmumā. Tālākizglītība palielina produktivitāti un ekonomikas izaugsmi. Eiropas Savienībai un dalībvalstīm ar koordinētas pieejas palīdzību jā rada stimuli arī uzņēmumiem un jāveicina tālākizglītība;

32. uzskata, ka jau ar Boloņas un Kopenhāģenas procesiem ir veikti nozīmīgi pasākumi Eiropas izglītības telpas veidošanā. Tā kā Eiropas Savienības darba tirgū nākotnē būs pieprasījums pēc plašāka prasmju klāsta, ir svarīgi, lai individuālās dalībvalstīs labāk atzītu izglītības un mācību iestāžu beigšanas dokumentus, jo tas ir svarīgi darba ņēmēju profesionālās mobilitātes nodrošināšanai;

33. norāda: paredzams, ka līdz 2020. gadam tādu darba vietu īpatsvars, kurās nepieciešams augsts izglītības līmenis, pieaugs no 25,1 % līdz 31,3 % no kopējā skaita⁽¹⁾. No otras puses, jāveic pasākumi, lai novērstu risku, ka augsti kvali-

ficētu darba ņēmēju piedāvājums ir pārāk liels. Tāpēc papildus augstas kvalifikācijas nodrošināšanai savlaicīgi jāapzina darba tirgū vajadzīgās prasmes, lai piedāvātu pietiekami lielu augstas kvalifikācijas darba vietu skaitu un panāktu līdzsvarotu piedāvājumu un pieprasījumu;

34. uzskata, ka, ieviešot Eiropas Kvalifikāciju ietvarstruktūru, jāpanāk labāka kvalifikāciju pārredzamība un vienkāršāka piekļuve tālākai izglītībai un attiecīgi jāsekmē darba ņēmēju elastīgums un mobilitāte. Ar mobilitāti šeit jāsaprot ne tikai mobilitāte starp dažādiem uzņēmumiem, bet jo īpaši uzņēmumu iekšienē;

35. atgādina, ka jārod iespēja atzīt arī iedzīvotāju, kas nav ES pilsoņi, un migrantu izglītību, lai nezustu esošās vai attiecīgi ievestās prasmes. Šajā sakarā liela nozīme ir arī starptautiska līmeņa sadarbībai (piemēram, ar migrantu izcelsmes valstīm intelektuālā darbaspēka emigrācijas (*brain drain*) gadījumā);

36. aicina uzsākt prasmju mācīšanu jau agrā bērnībā, jo gatavība mācīties mūža garumā galvenokārt tiek sekmēta ar sākmizglītību. Jo īpaši šajā dzīves posmā bērni visātrāk un visvienkāršāk apgūst jaunas prasmes;

37. ir pārliecināta, ka, uzņēmumiem sadarbojoties ar vispārējās un profesionālās izglītības iestādēm, nepieciešamo kvalifikāciju un prasmes var labāk saskaņot ar piedāvāto darba vietu prasībām, izstrādājot un īstenojot ES mēroga e-prasmju programmu, kuru var pielāgot reģionālajā un vietējā līmenī, lai apmierinātu dažādas vajadzības un risinātu dažādas situācijas. Prakse un atvērto durvju / ēnu dienas nodrošina papildu prasmju apguvi un sniedz ieskatu profesionālajā dzīvē;

38. uzskata, ka būtu lietderīgi apsvērt Eiropas Savienības Prakses hartas izstrādi. Ar tās palīdzību jauniešiem varētu piešķirt lielākas tiesības darba pieredzes uzkrāšanā un atzīšanā, kā arī atvieglot darba dzīves sākumu;

Sociālā kohēzija

39. uzskata, ka vispārīgi darba kvalitātei būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība arī ES līmenī. Šajā sakarā jāatgādina, ka pienācīga darba radīšana kopš 2008. gada ir ANO Tūkstošgades attīstības mērķu sastāvdaļa;

40. uzsver, ka ar izaugsmi un nodarbinātību nepietiek, lai Eiropas Savienībā sāktos augšupeja. Jāizvērs arī papildu pasākumi, kas veicina sociālo kohēziju;

⁽¹⁾ COM(2008) 868 galīgā redakcija, 9. lpp.

41. atgādina, ka visām tām personām, kuras savu interešu, kā arī fizisko un garīgo spēju dēļ neatbilst augstas kvalifikācijas darba tirgus prasībām, ir jānodrošina darba tirgus pieejamība, izmantojot nepieciešamos nodarbinātības atbalsta pasākumus un programmas, un vajadzības gadījumā — pietiekami ienākumi, vai arī dalībvalstīs, kuru tiesību aktos tas paredzēts, minimālais ienākumu līmenis;

42. pieprasa sekmēt sieviešu un vīriešu vienlīdzīgas līdzdalības iespējas darba tirgū, novēršot visus šķēršļus, kas tām traucē; nozīmīgs elements šajā saistībā ir joprojām pastāvošo darba samaksas atšķirību starp dzimumiem (*"gender pay gap"*) likvidēšana;

43. atgādina, ka, iedzīvotājiem novecojot, arī aprūpes un sociālo profesiju jomā jārēķinās ar darbaspēka pieprasījuma palielināšanos un līdz ar to arī nodarbinātības iespējām — tāpēc ir svarīgi izvērst atbilstošus kvalifikācijas pasākumus un pastiprinātu sadarbību Eiropas Savienības līmenī, lai vajadzīgas gadījumā varētu izlīdzināt līdzsvara trūkumu starp piedāvājumu un pieprasījumu ES;

44. ierosina atbalstīt gados vecāku darba ņēmēju prasmēm un veselības stāvoklim pielāgotus nodarbinātības veidus ar elastīgiem darba laikiem; tādejādi varētu saglabāt nodarbināto, sevišķi gados vecāku, darba attiecības līdz pensijas vecuma sasniegšanai;

45. uzskata, ka vietējo un reģionālo pašvaldību, kā arī uzņēmumu un vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu sadarbības rezultātā jau ir bijis iespējams īstenot sekmīgus tālākizglītības, profesionālās pieredzes atzīšanas, prasmju paplašināšanas un nodarbinātības iespēju modeļus. Būtu ļoti vēlama šādu paraugprakses modeļu apkopošana un publicēšana. Turklāt arī jāveic lielas investīcijas paraugprakses nostiprināšanai, lai tādejādi varētu izstrādāt koncepcijas, mācību saturu un vispārējās un profesionālās izglītības metodes, kas pašvaldībām ar nelielām papildu izmaksām ļauj attīstīt darba tirgū nepieciešamās prasmes (individuāli pielāgotu IKT risinājumu plaša izmantošana);

46. atzīmē, ka būs vajadzīga esošo finanšu instrumentu (ESF, ERAF) pielāgošana, lai efektīvi risinātu ar mainīgajiem darba tirgus apstākļiem saistītos jautājumus.

Briselē, 2009. gada 3. decembrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Luc VAN DEN BRANDE

**Reģionu komitejas atzinums “Reģionālās perspektīvas plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes attīstībā –
Plašsaziņas līdzekļu lietotprasme ES izglītības politikā”**

(2010/C 141/04)

REĢIONU KOMITEJA

- norāda, ka daudzos gadījumos vietējās un reģionālās pašvaldības ir atbildīgas par plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes iekļaušanu visos oficiālās izglītības sistēmas līmeņos. Tādēļ būtu jāatrod atbilstīga metode, kas ļautu vietējām un reģionālajām pašvaldībām atbalstīt plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanas projektus;
- uzsver, ka ES sadarbības izglītības jomā jaunajā posmā, kas uzsākts līdz ar stratēģisko sistēmu, būtu jāiekļauj arī plašsaziņas līdzekļu lietotprasme;
- norāda, ka ir skaidri un pēc būtības jānosaka plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes galvenās sastāvdaļas, jo to attīstībai ir vajadzīga katrai sava stratēģija, dalībnieki un resursi;
- atzīmē, ka ir vēlams patērētāju informēšanas jēdzienu attiecināt arī uz plašsaziņas līdzekļu lietošanu. Patērētāju tiesību labākai ievērošanai ir būtiska nozīme arī plašsaziņas līdzekļu jomā.

Ziņotājs: *András Szalay* kgs (HU/ALDE), Vesprēmas pilsētas padomes loceklis

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. Reģionu komiteja atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija ir ne tikai iepazīstinājusi ar izglītības politikas svarīguma iemesliem, bet arī formulējusi tās pamatprincipus un mērķus, kas izriet no plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes definīcijas⁽¹⁾. Tā arī ir ņēmusi vērā RK 2008. gada 8. un 9. oktobra plenārsesijā pieņemto atzinumu⁽²⁾.

2. Reģionu komiteja pauž cerību, ka Eiropas Komisija arī turpmāk pieliks pūles, lai turpinātu izstrādāt saskaņotu politiku plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanai, kas uzsākta 2007. gadā. Reģionu komiteja aicina Komisiju ņemt vērā subsidiaritātes principu un vietējo un reģionālo pašvaldību īpašās kompetences. RK arī aicina Komisiju, sadarbojoties ar citām Eiropas Savienības iestādēm, UNESCO un vietējām pašvaldībām, turpināt plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanas rīcības plāna izstrādi. Šajā procesā jāņem vērā šādi faktori:

a) no kultūrpolitikas, ES iedzīvotāju aktīvas līdzdalības un lietotāju informēšanas viedokļa raugoties, visām iesaistītajām pusēm ir aktīvi jāveicina nepieciešamās plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes kā īpaši svarīga politiska mērķa sasniegšana, un tādēļ visiem reģioniem un dalībvalstīm ir jāsekmē jauninājumi izglītībā;

b) saskaņā ar EK līgumu vienīgi dalībvalstis ir atbildīgas par izglītības un apmācības politiku, savukārt Eiropas Savienība veicina valstu sistēmu uzlabošanu, attiecīgos gadījumos izmantojot papildu Kopienas līmeņa instrumentus un sekmējot apmaiņu ar informāciju un paraugpraksi. Tas uzsvērts arī Eiropas Komisijas 2008. gada paziņojumā par tematu "Atjaunināta stratēģiskā sistēma Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā"⁽³⁾;

c) izglītības un apmācības pamatstratēģijā⁽⁴⁾ plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes diskutējamā veidā atzīta par lietotprasmes sastāvdaļu digitālajā jomā, turklāt tai var būt ļoti svarīga nozīme, lai sasniegtu daudzus pamatstratēģijā iekļautos

mērķus un prioritātes (tostarp apgūt lasīšanas pamatprasmes, prasmi mācīties, aktīvu pilsoniskumu, veicināt starpkultūru dialogu un mūžizglītību);

d) pamatstratēģijā⁽⁵⁾ ir noteiktas šādas tūlītējās prioritātes:

— transversālu pamatprasmju attīstība;

— pasākumi, lai atvieglotu jaunradei un jauninājumiem labvēlīgas institucionālās vides veidošanu, kuras pamatā ir pārdomāta un kritiska jauno informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) izmantošana un skolotāju apmācības kvalitātes uzlabošana;

— izveidot partnerības starp iestādēm un uzņēmumiem, kas nodrošina izglītību un apmācību, pētniecības institūtiem, kultūras aprindām un radošajām nozarēm.

Minētās prioritātes ir cieši saistītas ar apsvērumiem par plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanu;

e) daudzos gadījumos vietējās un reģionālās pašvaldības ir atbildīgas par plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes iekļaušanu visos oficiālās izglītības sistēmas līmeņos. Tādēļ būtu jāatrod atbilstīga metode, kas ļautu vietējām un reģionālajām pašvaldībām atbalstīt plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanas projektus, programmas un hartas, tostarp dažādas partnerības, iesaistot daudzas ieinteresētās personas no valsts un privātā sektora, kā arī partnerības starp kultūras un izglītības iestādēm un profesionālā satura veidotājiem — tas īstenojams gan formālās, gan neformālās izglītības ietvaros, stingri ievērojot attiecīgos tiesību aktus.

3. Tādēļ Reģionu komiteja aicina iekļaut plašsaziņas līdzekļu lietotprasmī kā devīto pamatprasmī Eiropas pamatkritērijos attiecībā uz mūžizglītību saskaņā ar Ieteikumu 2006/962/EK. Tā kā tam nav jāpiešķir nozīmīgi Kopienas resursi, izmaiņas pamatprasmju sarakstā lielā mērā palīdzētu par formālo izglītību dalībvalstīs un reģionos atbildīgajām iestādēm pieņemt vajadzīgos lēmumus, lai mācību programmās iekļautu plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes apmācību.

⁽¹⁾ Šajā jomā Komisija par pamatu ir izmantojusi Eiropas Parlamenta 2008. gada 16. decembra rezolūciju par plašsaziņas līdzekļu lietotprasmī digitālajā vidē, 2008/2129(INI).

⁽²⁾ Atzinums CdR 94/2008 *fin* par Komisijas paziņojumu "Eiropas pieeja, kā sekmēt plašsaziņas līdzekļu lietotprasmī digitālajā vidē".

⁽³⁾ COM(2008) 865 galīgā redakcija.

⁽⁴⁾ COM(2008) 865 galīgā redakcija.

⁽⁵⁾ COM(2008) 865 galīgā redakcija.

4. Eiropas Komisijai vajadzētu skaidri iezīmēt atšķirību starp apmācību internetā — tiešsaistē vai e-mācību veidā — un plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanu, tas ir, spēju kritiski vērtēt interneta kā tiešsaistes plašsaziņas līdzekļa sniegto saturu. Jāprecizē, ka apmācība tiešsaistē nav plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes apguve, un prasme lietot IKT un lietotprasme digitālajā vidē nav tas pats, kas plašsaziņas līdzekļu lietotprasme. Plašsaziņas līdzekļu lietotprasme ir vajadzīga, lai ļautu iedzīvotājiem aktīvi iesaistīties kultūras daudzveidības un reģionālās un vietējās identitātes saglabāšanā (piemēram, radot jaunas iespējas paust savu viedokli, sniedzot sociāli atstumtām grupām un minoritātēm iespējas izteikt savu viedokli vietējā publiskajā telpā).

Pamattēzes

5. Reģionu komiteja vērs uzmanību uz to, ka plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšana un plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes apmācības metožu pielāgošana skolās un ārpus tām ir īpaši svarīga Eiropas nākotnei. Veicot pielāgošanu, būs arī jāsekmē apmācība jauno komunikācijas tehnoloģiju jomā, kam ir izšķiroša nozīme sociālajā un profesionālajā integrācijā.

6. Plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšana ir pamatsastāvdaļa nepilngadīgo un jauniešu aizsardzībā un cilvēka cieņas aizsardzībā plašsaziņas līdzekļos. Tā sekmē plašsaziņas līdzekļu apzinātu izmantošanu un satura industrijas virzību uz pašregulējumu un kopregulējumu⁽¹⁾. Tomēr plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes uzlabošana var tikai papildināt valsts un starptautiskā līmeņa uzraudzību, kā arī jauniešu tiesisko aizsardzību šajā jomā. Turklāt minētā lietotprasme veicina iedzīvotāju iesaistīšanos debatēs par visu sabiedrības dalībnieku atbildību, sekmējot aktīva pilsoniskuma veidošanu ar plašsaziņas līdzekļu nozīmes apzināšanos. Tādējādi tai ir īpaši svarīga nozīme Eiropas politiskās kultūras veidošanā un ES iedzīvotāju aktīvas līdzdalības nodrošināšanā. Tādēļ Eiropas politikai plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanas jomā jāklūst pamanāmai visās dalībvalstīs un visos administratīvajos un politiskajos līmeņos.

7. Izglītībā, kas paredzēta plašsaziņas līdzekļu piesātinātā vidē dzīvojošiem jauniešiem, jāparedz kvalitatīvi jaunas pieejas, arī ņemot vērā skolu un plašsaziņas līdzekļu atšķirīgo sociālo un kultūras nozīmi informācijas un vērtību nodošanā. Runājot par skolotāju lomu, būtu jāņem vērā jauniešu neapzinātā socializācija pasaulē, kur uz visiem jautājumiem jau ir gatavas atbildes un plašsaziņas līdzekļu vienkāršotajā retorikā tiek piedāvāta ikvienas problēmas interpretācija. Tādēļ pamatprasmju apmācībā

jāparedz arī plašsaziņas līdzekļu satura interpretācija, jo kritiskas attieksmes veidošana galvenokārt attiecas uz plašsaziņas līdzekļu radītajiem priekšstatiem, kas iesakņojas jau kopš bērnības un neapzināti nosaka mūsu pasaules redzējumu.

8. Ar atklātās koordinācijas metodes palīdzību nosakot jaunus rādītājus un jaunas atsauces vērtības izglītībā un apmācībā,

a) jāvērtē ne tikai lasītprasme un teksta izprašana, bet arī prasmes attiecībā uz plašsaziņas līdzekļu saturu, jo mūsdienu elektroniskajā un digitālajā vidē saturs ir apspoguļots ar tekstu, attēlu un filmu palīdzību;

b) definējot kritērijus, lai novērtētu radošuma un inovāciju veicināšanu, ir ieteicams ņemt vērā to, ka darbs pie projekta, kura mērķis ir sekmēt radošumu satura veidošanā, ir viena no problēmu risināšanas un komandas darba pamatformām.

9. Viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes apguve ir tik lēna, ir tas, ka Eiropas apmācības praksē nav skaidri noteikta saikne starp plašsaziņas līdzekļu lietotprasmi un lietotprasmi digitālajā vidē. IKT lietošana mācīšanas praksē ir galvenokārt kļuvusi par līdzekli, lai nodrošinātu piekļuvi digitālajai videi un veicinātu iespēju vienlīdzību. Pašlaik jaunatnei nekādas grūtības nerada datortehnikas un pamatprogrammatūras lietošanai nepieciešamo zināšanu iegūšana, kā arī vienkāršu lietojumprogrammu pārvaldīšana. Tajā pat laikā skolotājiem ir nepietiekamas prasmes un maz laika, lai attīstītu plašsaziņas līdzekļos (arī) ciparu formātā pieejamā satura kritisku interpretāciju un jaunradi, kas ir būtiski plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes elementi.

10. Saikne starp datorpratību un plašsaziņas līdzekļu lietotprasmi ir steidzami jāpārskata, lai skaidrības trūkums par šo prasmju atšķirību neradītu nepilnības izglītības sistēmā. Jauniešiem jāattīsta ne tikai digitālās iemaņas, bet arī kritiskās domāšanas spējas un prasmes saistībā ar plašsaziņas līdzekļu saturu, lai mācītu viņiem ņemt vērā tādus aspektus kā drošība, privātās dzīves aizsardzība un ar datu izmantošanu saistītās problēmas.

11. Konsultācijās par izglītības un apmācības politiku plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanai ir svarīgi, lai

⁽¹⁾ Šeit RK vēlas norādīt uz saviem atzinumiem "Eiropas reglamentētas audiovizuālās politikas nākotne" (CdR 67/2004 fin) un "Eiropas darba kārtība kultūrai augošas globalizācijas apstākļos" (CdR 172/2007 fin).

— ekspertu grupu un par priekšlikumu sagatavošanu, izstrādi un lēmumu pieņemšanu atbildīgo grupu darbība Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātos būtu pārrēķinājama;

— izglītības politika plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanai balstītos uz reālās situācijas pārzināšanu, ņemot vērā arī reģionālās perspektīvas;

— pieņemtie ieteikumi un rīcības plāni kaut ko nozīmētu arī dažādām ieinteresētajām pusēm (tostarp ar atšķirīgām nostājām), kas iesaistītas plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanā (valdības, publiskās iestādes, reģionālās un vietējās pašvaldības, satura industrijas pārstāvji, pētniecības, kultūras un izglītības iestādes, NVO un pilsoniskās sabiedrības organizācijas). Līdztekus to pieņemšanai jāveic nepieciešamo resursu plānošana.

12. ES sadarbības izglītības jomā jaunajā posmā, kas uzsākts līdz ar stratēģisko sistēmu, būtu jāiekļauj arī plašsaziņas līdzekļu lietotprasme.

Piezīmes

13. Pauzot savu piekrišanu Eiropas Parlamenta rezolūcijai, kurā uzsvērts, ka plašsaziņas līdzekļu lietotprasme ir absolūti nepieciešama ikvienam iedzīvotājam, kas dzīvo informācijas un komunikācijas sabiedrībā⁽¹⁾, Reģionu komiteja uzskata, ka par mērķi jāizvirza tādas sabiedrības veidošana, kuras aprītē pilnībā iekļauta plašsaziņas līdzekļu lietotprasme, un ka minēto mērķi var sasniegt, veicinot plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes apmācību. Tādēļ Komiteja norāda, ka ir ļoti svarīgi nodrošināt visiem Eiropas iedzīvotājiem, jo īpaši tiem, kuri atrodas nelabvēlīgā stāvoklī ģeogrāfiskās nošķirtības vai attāluma dēļ, vienlīdzīgu piekļuvi internetam.

14. Ir skaidri un pēc būtības jānosaka plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes galvenās sastāvdaļas, jo to attīstībai ir vajadzīga katrai sava stratēģija, dalībnieki un resursi. Tādēļ ir būtiski

— nodrošināt iedzīvotājiem piekļuvi tehnoloģijām (tostarp platformas internetam, elektroniskās attēlveidošanas un tekstastrādes programmatūrai) un Eiropas, valstu un vietējam audiovizuālajam mantojumam. Saskaņā ar Rīgas deklarāciju par e-iekļaušanu, kas pieņemta 2006. gadā, un Reģionu komitejas ieteikumiem par minēto tematu⁽²⁾ kopējam vēsturiskajam un kultūras mantojumam jābūt pieejamam iedzīvotājiem viņu dzimtajā valodā;

— attīstīt prasmes veikt plašsaziņas līdzekļu satura atlasī, attīstīt spēju veikt apzinātu izvēli, jo īpaši internetā, attiecībā uz informāciju, plašsaziņas tekstiem un reklāmām, ko nav iespējams pārbaudīt, ja nav pienācīgi pilnvarotu un uzraudzītu tīmekļa vietņu pārziņu (piemēram, izdevēju, redaktoru, kritiķu);

— veidot kritisku attieksmi pret plašsaziņas līdzekļu nozari un plašsaziņas līdzekļu darbu, īpašu uzmanību pievēršot (i) tālākai pētniecībai, tādu metožu izmantošanai, kas attīsta spēju saprast audiovizuālu un nelineāru saturu, (ii) atziņām tādās jomās kā ekonomika, antropoloģija, socioloģija, plašsaziņas līdzekļu psiholoģija saistībā ar plašsaziņas līdzekļu darbības veidiem un sociālo nozīmi, un (iii) plašsaziņas līdzekļu regulējuma būtiskiem jautājumiem;

— attīstīt spējas aktīvi un radoši izmantot plašsaziņas līdzekļus, projektu īstenošanā pielietojot tam nepieciešamās tehniskās un manuālās prasmes, darbības un zināšanas. Īpaša uzmanība jāpievērš audiovizuālajai saziņai un audiovizuālā satura veidošanai, pasniegšanai un izplatīšanai ar digitālo tehnoloģiju palīdzību;

— sekmēt līdzdalību vietējā sabiedriskajā dzīvē, tostarp veicinot izpratni par jautājumiem, kas attiecas uz privātās dzīves aizsardzību, tiesībām personas datu apstrādē un sabiedrības interesēm;

— saistībā ar plašsaziņas līdzekļu lietošanu veicināt izpratni sabiedrībā par autortiesībām, privātumu un plašsaziņas līdzekļus reglamentējošiem tiesību aktiem un informēt par iespējamo kriminālo un civiltiesisko atbildību pārkāpumu gadījumā;

— uzlabot iedzīvotāju spēju piesardzīgi apieties ar saviem personas datiem internetā un, jo īpaši, veicināt bērnu un jauniešu informētību par dažādiem apdraudējumiem, kādiem viņi ir pakļauti, izmantojot jaunus plašsaziņas līdzekļus.

15. Neapšaubot to, cik izšķirīga nozīme ir jomām, kurām pievēršas Komisija, runājot par paraugpraksi (komerciālie paziņojumi, audiovizuālie darbi un tiešsaistes saturs), RK uzskata par vēlamu turpmākajos ieteikumos pamatot šīs tematiskās prioritātes. Bez šāda pamatojuma plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšana praksē varētu attiekties tikai uz šīm trim jomām.

16. Ir sagaidāms, ka, attīstot tādas prasmes kā viedā informācijas meklēšana, satura kritiska interpretācija un radoša izmantošana, būs iespējams nodrošināt nepilngadīgo un jauniešu aizsardzību un cilvēka cieņas ievērošanu plašsaziņas līdzekļos. Tāpēc līdztekus publisko iestāžu pieņemtajiem reglamentējošajiem pasākumiem būtu jāpiešķir prioritāte pasākumiem plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanai minētajās jomās.

17. Vēlams patērētāju informēšanas jēdzienu attiecināt arī uz plašsaziņas līdzekļu lietošanu. Patērētāju tiesību labākai ievērošanai ir būtiska nozīme plašsaziņas līdzekļu jomā.

⁽¹⁾ 2008/2129 (INI).

⁽²⁾ CdR 5/2008 fin un CdR 252/2005 fin: atzinums "E-integrācija" un atzinums "i2010 — Eiropas informācijas sabiedrība izaugsmei un nodarbinātībai".

18. Reģionu komiteja vēlas uzsvērt, ka ar kritiskas attieksmes pret plašsaziņas līdzekļiem veidošanu vien nevarēs novērst dažāda veida kaitējumus saistībā ar satura izplatīšanu (piemēram, nepamatota vardarbība plašsaziņas līdzekļos, patērētāju tiesību pārkāpšana plašsaziņas līdzekļu pakalpojumu sniegšanā, autentiskuma un derīguma trūkums, manipulācija). Turklāt plašsaziņas līdzekļu lietotprasmē nav vai arī tikai daļēji ir virzītājspēks tādām tendencēm kā plašsaziņas līdzekļu konverģence, veidošana, digitālo arhīvu pieejamība un savstarpējs savienojums, autortiesību reforma, tiesību aktu pārstrādāšana minētajā jomā, vai arī e-pārvaldība⁽¹⁾. Papildus plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanai tādēļ ir vajadzīgs regulējums atbilstošā līmenī, pienācīgi ņemot vērā vietējo un reģionālo pašvaldību kompetenci un pieredzi.

19. Ieteikumos un rīcības plānos jāparedz programmas plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes galveno sastāvdaļu attīstīšanai, kas atbilstu dalībvalstu izglītības un apmācības sistēmām (arī no plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes apmācības jomā), ņemot vērā atšķirīgās kultūras un izglītības tradīcijas dalībvalstīs, būtiskas atšķirības, kas rodas no atšķirīgi veidotajām reģionālajām sistēmām, un noteikumus par apjomradītiem ietaupījumiem.

20. Izstrādājot ieteikumus un rīcības plānus, ir būtiski ņemt vērā paraugpraksi; tādēļ Reģionu komiteja norāda uz savu atzinumu⁽²⁾, kurā atzinīgi novērtēts tas, ka Komisija veic vairāk pasākumu, lai izmantotu zināšanas, kas iegūtas, ne tikai īstenojot vietējās un reģionālās programmas plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanai Eiropā, bet arī veicinot dialoga forumus, pasākumus un paraugprakses apmaiņas tīklus.

21. Tomēr Reģionu komiteja pauž bažas par šādiem aspektiem:

— tā kā Eiropas Savienībā nenotiek regulāra pārraudzība, nav nodrošināta paraugprakses par plašsaziņas līdzekļu lietotpraksi novērtēšana;

— nav paraugprakses klasifikācijas, kurā ir ņemtas vērā plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes galvenās sastāvdaļas;

— nav atrisināts jautājums par detalizētu kritisku pārskatu attiecībā uz ieviešanas efektivitāti;

— nav datu bāzes, kas ļautu plaši attīstīt, pielāgot un ieviest paraugpraksi.

⁽¹⁾ Par minēto punktu sk. RK atzinumu "i2010: digitālās bibliotēkas", CdR 32/2006 fin.

⁽²⁾ CdR 94/2008 fin.

Tādēļ jāveido atbilstīga organizatoriska un profesionāla infrastruktūra: lai to panāktu, varētu, piemēram, izveidot birojus plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanai pēc MEDIA programmā paredzēto "Media desks" parauga (vai paplašināt to darbības jomu) vai nostiprināt un paplašināt Eiropas Komisijas izveidotās ekspertu grupas "Plašsaziņas līdzekļu lietotprasmē" padomdevēju funkciju profesionālajos jautājumos.

22. Ievērojot subsidiaritātes principu un dalībvalstu neatkarību, Eiropas Komisija vajadzības gadījumā var atbalstīt dalībvalstis savas nacionālās stratēģijas plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanai izstrādē, ņemot vērā plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes galvenās sastāvdaļas. Ja iespējams, nacionālās stratēģijas izstrādē jāiesaista iestādes, kas ir atbildīgas par regulējumu plašsaziņas līdzekļu jomā, izglītības politikas lēmējus un pašvaldību, pilsoniskās sabiedrības, satura industrijas un inovācijas plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes jomā pārstāvjus.

23. ņemot vērā atšķirīgās situācijas dalībvalstīs un reģionos, ieteikumi un rīcības plāni plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanai jāizstrādā tā, lai tos varētu transponēt vietējā sociāli ekonomiskajā kontekstā, taču tāpēc ir jāveic nopietnāki pētījumi par situāciju valstīs vai pat reģionos, lai gūtu precīzāku priekšstatu, jo īpaši attiecībā uz vietējo pašvaldību, finansēšanas iestāžu un plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes apmācībā iesaistīto skolotāju motivāciju un praktisko darbību.

24. Tā kā plašsaziņas līdzekļu vidē notiek straujas pārmaiņas, būtu pastāvīgi jāveic pētījumi un novērtējumi par plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes apmācību; to veikšanā būtu jāiesaista dalībvalstu iestādes, kas atbild par audiovizuālās un elektroniskās komunikācijas reglamentēšanu, un jāsekmē sadarbība plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes jomā.

25. Reģionu komiteja aicina Eiropas Komisiju sekmēt to, lai vietējo un reģionālo administrāciju struktūras ietvaros izveidotu pētniecības un informācijas nodaļas, kas risinātu ar plašsaziņas līdzekļu lietotpraksi saistītos jautājumus.

26. Vietējās un reģionālās pašvaldības ir svarīgākie dalībnieki plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes veicināšanā, jo tās ir vistuvāk iedzīvotājiem, proti, tās ir daudzu skolu pārvaldes iestādes, tām pieder vietējie plašsaziņas līdzekļi un citas kultūras iestādes (bibliotēkas, vietējie kultūras centri u. c.) vai arī tās pārvalda Eiropas vai citu fondu attīstības veicināšanai piešķirtos līdzekļus; tāpēc ir pamatoti uzsākt informācijas kampaņas reģionālajām un vietējām pašvaldībām, balstoties uz Eiropas Savienības ieteikumiem un paraugpraksi, kā arī palielināt sadarbības iespējas plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes jomā eioreģionos un pārrobežu reģionos.

27. Vietējās un reģionālās pašvaldības jāaicina atbalstīt projektus, programmas un hartas plašsaziņas līdzekļu lietošanas veicināšanai, lai sasniegtu šādus mērķus:

a) pārskats par situāciju:

novērtēt reālo situāciju plašsaziņas līdzekļu lietošanas veicināšanas jomā, ņemot vērā pašreizējās sadarbības un partnerības;

b) savienošana tīklā, integrācija:

savienot tīklā visus teritorijās darbojošos dalībniekus — plašsaziņas nozari (kino, televīzija, prese, radio, piegādātāji un interneta satura veidotāji), plašsaziņas līdzekļu organizācijas, izglītības sistēmas, regulējošās iestādes, kultūras un pētniecības institūtus, sociālās organizācijas;

c) institucionalizācija:

publisko pakalpojumu, biroju veidošana plašsaziņas līdzekļu lietošanas veicināšanai;

d) orientācija un informācija:

organizēt kampaņas plašsaziņas līdzekļu lietošanas veicināšanai, atbalstot reģionālajā līmenī darbojošos birojus plašsaziņas līdzekļu lietošanas veicināšanai, lai apzinātu un izplatītu paraugpraksi un informētu iedzīvotājus;

e) aktīva līdzdalība, pārstāvība vietējā līmenī:

veicināšanas pasākumi, iniciatīvas, politikas, nodrošināt plašai sabiedrībai plašsaziņas instrumentus, zināšanas un platformas plašsaziņas līdzekļu satura veidošanā, īpašu uzmanību pievēršot nelabvēlīgā situācijā esošām sociālajām grupām, minoritātēm un cilvēkiem ar invaliditāti;

f) sadarbība:

līdzdalība valstu un reģionālajos sadarbības tīklos Eiropas Savienībā;

g) dialogs:

iestāžu iniciatīvas, lai veicinātu pilsoniskās sabiedrības organizāciju līdzdalību, plašas debates par plašsaziņas līdzekļu lietošanu;

h) reģionālā izglītības politika, tiesību akti izglītības jomā:

vietējo un reģionālo pašvaldību darbība, kuras mērķis ir ieviest plašsaziņas līdzekļu lietošanas apmācību visos formālās izglītības līmeņos, paredzēt stimulus, lai plašsaziņas līdzekļu lietošanas apmācība tiktu iekļauta skolotāju un mācībspēku apmācībā un kļūtu par visu līmeņu mācību programmu un mūžizglītības programmu sastāvdaļu;

i) partnerību veidošana un atbalsts:

veidot partnerības plašsaziņas līdzekļu lietošanas jomā starp satura nozari un izglītības/apmācības iestādēm formālās un neformālās izglītības kontekstā (piemēram, sadarbības projekti starp vietējiem plašsaziņas līdzekļiem, uzņēmumiem, izglītības un apmācības iestādēm, kampaņas plašsaziņas līdzekļu lietošanas veicināšanai, festivāli), rūpējoties par līdzdalības veida un satura nozares materiālo interešu pārraudzību, kā arī tiesiskā regulējuma stingru ievērošanu šādu partnerību veidošanā.

28. Reģionu komiteja aicina Eiropas Komisiju veidot uz jauniem pamatiem izglītības politikas finansēšanu, sniegt atbalstu izmēģinājuma projektiem un pētījumiem plašsaziņas līdzekļu lietošanas jomā, jo plašsaziņas līdzekļu lietošanu var atbalstīt, nostiprinot esošajās iniciatīvās paredzētos finanšu instrumentus (piemēram, *Comenius* reģionālās sadarbības projekti), vai radot jaunus. Tā kā paredzēto mērķu sasniegšanai vispirms ir jānodrošina konkrētu un daudzveidīgu resursu pieejamība, Reģionu komiteja piekrīt Parlamenta nostājai⁽¹⁾ un uzskata, ka būtu skaidri un mērķtieciīgi jāiekļauj apakšprogramma plašsaziņas līdzekļu lietošanas veicināšanai citās Eiropas Savienības atbalsta programmās, it īpaši programmās “*Comenius*”, “*Izglītība un mūžizglītība*”, “*eTwinning*”, “*Safer Internet*” un Eiropas Sociālā fonda programmā.

29. Īpašu atzīni pelna tas, ka Eiropas Komisija ir sākusi izstrādāt plašsaziņas līdzekļu lietošanas rādītājus, lai to veicinātu ilgtermiņā; vienlaikus Reģionu komiteja pauž cerību, ka tie nebūs tikai kvantitatīvi plašsaziņas līdzekļu lietošanas rādītāji attiecībā uz plašsaziņas līdzekļu izmantošanas veidu un ilgumu, jo plašsaziņas līdzekļu lietošanas novērtējums ietver arī individuālo spēju novērtēšanas metodes (lai gan ir saprotams, ka var būt noteikta skepse attiecībā uz kvantitatīvu rādītāju izmantošanu: jo ir grūti kvantitatīvi izteiksmē novērtēt radošās un kritiskās zināšanas un klasificēt saturu pēc izmērāmiem kritērijiem).

Briselē, 2009. gada 3. decembrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Luc VAN DEN BRANDE

⁽¹⁾ 2008/2129 (INI).

Reģionu komitejas atzinums “IST infrastruktūras e-zinātnei. Stratēģija IST pētniecībai, izstrādei un inovācijām, kā arī nākotnes un jauno tehnoloģiju pētniecībai Eiropā”

(2010/C 141/05)

REĢIONU KOMITEJA

- aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis īstenot visus nepieciešamos pasākumus, lai vietējās un reģionālās pašvaldības efektīvi un pilnībā iesaistītu ar Eiropas pētniecības telpu (ERA) saistītu iniciatīvu pārvaldībā;
- uzskata, ka Eiropas mēroga IST projekti, kas aptver visus posmus no izstrādes un pētniecības līdz praktiskai ieviešanai, attiecīgajās pilsētās un attiecīgajos reģionos var sniegt ievērojamas sociālekonomiskas priekšrocības;
- aicina Komisiju un dalībvalstu valdības aktīvi veicināt vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalību pētniecības un izstrādes dažādos posmos, kā arī aktīvi izmantot IST jauninājumus publiskajā sektorā, izplatot Eiropā pastāvošo paraugpraksi, konsultējot un sniedzot metodoloģiskus ieteikumus;
- īpaši uzsver pakalpojumu nozares sevišķo nozīmi ar IST saistīto priekšrocību izmantošanā, jo informācijas un sakaru tehnoloģijās visvairāk iegulda tādas nozares kā, piemēram, vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, finanšu un uzņēmējdarbības pakalpojumi.

Ziņotājs: *Liudvikas Žukauskas* kgs (LT/EPP) *Skuodas* rajona pašvaldības padomes loceklis

Atsauces dokumenti

COM(2009) 108 galīgā redakcija

COM(2009) 116 galīgā redakcija

COM(2009) 184 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. norāda, ka informācijas un sakaru tehnoloģijām (IST) jābūt tādas informācijas sabiedrības pamatā, kas ir atvērta visiem, ņemot vērā visu iedzīvotāju, tostarp personu, kam draud sociālā atstumtība, vajadzības. Tādēļ Komiteja vienmēr ir aicinājusi vietējā, reģionālajā, valsts un Eiropas līmenī ieguldīt pētniecībā, lai nodrošinātu izaugsmi un veicinātu jaunu uzņēmumu veidošanos, un uzskata, ka, izmantojot uz IST balstītus jauninājumus, var risināt svarīgas sociālas un ekonomiskas problēmas;

2. aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis īstenot visus nepieciešamos pasākumus, lai vietējās un reģionālās pašvaldības efektīvi un pilnībā iesaistītu ar Eiropas pētniecības telpu (ERA) saistītu iniciatīvu pārvaldībā. Reģionu nozīme IST pētniecībā ir acīmredzama. Tiem ir liela nozīme reģionālo pētniecības un jauninājumu stratēģiju attīstīšanā, to kompetencē bieži ir pētniecības struktūru pārvaldība, to teritorijās atrodas augstskolas un citas pētniecības struktūras, un tie veicina inovatīvas vides veidošanos. Turklāt daudzām reģionālajām pašvaldībām un pārvaldes iestādēm ir likumdevējvara, un tāpēc tās pašas pārvalda savu pētniecības budžetu;

3. uzskata, ka veicināt e-iekļaušanu, proti, iekļaujošu, reģionāli un sociāli līdzsvarotu informācijas sabiedrību, kas informācijas un sakaru tehnoloģijas izmanto konkurētspējas un publisko pakalpojumu uzlabošanai, ir ES atjauninātās Lisabonas stratēģijas nozīmīgs mērķis;

4. uzsver, ka uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām attiecas vairums ar e-iekļaušanu saistītās i2010 iniciatīvas priekšlikumu, un tās var sniegt nozīmīgu ieguldījumu minētās iniciatīvas īstenošanā. Sekmējot e-iekļaušanu vietējā un reģionālajā līmenī, var uzlabot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un palielināt sabiedrības aktivitāti sociālajā un ekonomikas jomā, vienlaikus reģionos veicinot efektīvākus un konkrētām vajadzībām pielāgotus publiskos pakalpojumus un vietējo uzņēmumu darbību. Tādēļ vietējās un reģionālās pašvaldības jāuzskata par partneriem, kas veicina sabiedrības visu paaudžu iesaistīšanu ar IST saistītās iniciatīvās, kuru mērķis ir viņu dzīves vienkāršošana un tās kvalitātes uzlabošana. Reģionu un pilsētu rīcībā ir dažādi līdzekļi, lai nodrošinātu šo iespēju pilnīgu izmantošanu;

“Stratēģija IST pētniecībai, izstrādei un inovācijām Eiropā – aktīvāka iesaistīšanās” COM(2009) 116 galīgā redakcija

5. pauž gandarījumu, ka paziņojumā ir atzīts, ka dalībvalstis un reģioni sniedz galveno ieguldījumu, lai dažādos pārvaldības un administrācijas līmeņos veicinātu ciešāku sadarbību starp IST jauninājumu lietotājiem un ražotājiem. Šādi sadarbojoties, vajadzētu izstrādāt kopīgus ceļvežus, lai apzinātu valsts pārvaldes vajadzības, ko var apmierināt ar IST palīdzību⁽¹⁾. Reģionu komiteja jau ir norādījusi⁽²⁾, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jāiesaistās plašā sadarbībā, lai uzlabotu valsts pārvaldes iestāžu sadarbību un publisko pakalpojumu sniegšanas efektivitāti;

6. atbalsta Komisijas secinājumu, ka tas, cik sekmīgi būs centieni sekmēt jauninājumu tirgus izveidi un nodrošināt savietojamību un kopējus standartus, būs atkarīgs no dalībvalstu iestāžu un reģionālo un vietējo pašvaldību nepārtraukta atbalsta un līdzdalības un ka papildus minētajiem centieniem jāīsteno pasākumi reģionālajā un vietējā līmenī⁽³⁾;

7. atzinīgi vērtē Komisijas nodomu vienkāršot mehānismus un samazināt administratīvo slogu, lai uzlabotu vietējā, valsts un ES līmeņa pasākumu pievilcību uz jauninājumiem orientētu uzņēmumu, jo īpaši vietējo MVU, skatījumā;

8. uzskata, ka Eiropas mēroga IST projekti, kas aptver visus posmus no izstrādes un pētniecības līdz praktiskai ieviešanai, attiecīgajās pilsētās un attiecīgajos reģionos var sniegt ievērojamas sociālekonomiskas priekšrocības. Reģionu komiteja jau ir uzsvērusi, ka IST ir svarīga nozīme ES ilgtspējīgas attīstības stratēģijas īstenošanā;

9. iesaka pilnībā izmantot Eiropas potenciālu, lai publiskajā un privātajā sektorā attīstītu IST pakalpojumus. Komiteja tādēļ iesaka izmantot IST, lai uzlabotu vietējo un reģionālo pašvaldību pakalpojumus tādās jomās kā veselības aprūpe, izglītība, darba vietu radīšana, sabiedriskā kārtība, drošība un sociālie pakalpojumi. IST publisko pakalpojumu jomā ar Eiropas Savienības atbalstu iedibinot publisko un privāto partnerību starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām un MVU, kas attīsta informācijas un sakaru tehnoloģijas, visā Eiropas savienībā var ievērojami veicināt vietējo kompetenci un zināšanas;

⁽¹⁾ COM(2009) 116 galīgā redakcija.

⁽²⁾ CdR 10/2009 fin.

⁽³⁾ COM(2009) 116 galīgā redakcija.

10. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības var uzņemties vadošo lomu IST izmantošanā energoefektivitātes uzlabošanai un ka tās jau pašreiz īsteno attiecīgus pasākumus. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir īpaši svarīga nozīme IST izmantošanas iespēju apzināšanā, ar tehnoloģijām saistītas paraugprakses apmaiņā, projektu partneru apzināšanā un finansējuma piešķiršanā;

11. aicina Komisiju un dalībvalstu valdības aktīvi veicināt vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalību pētniecības un izstrādes dažādos posmos, kā arī aktīvi izmantot IST jauninājumus publiskajā sektorā, izplatot Eiropā pastāvošo paraugpraksi, konsultējot un sniedzot metodoloģiskus ieteikumus;

12. īpaši uzsver pakalpojumu nozares sevišķo nozīmi ar IST saistīto priekšrocību izmantošanā, jo informācijas un sakaru tehnoloģijās visvairāk iegulda tādas nozares kā, piemēram, vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, finanšu un uzņēmējdarbības pakalpojumi; ⁽¹⁾

13. norāda, ka IST ir attīstījušās pēdējā desmitgadē kā nozīmīga tehnoloģija, kas var sniegt ieguldījumu ekonomikas un sociālās jomas pārveidē, tādējādi veicinot ilgtspējīgu izaugsmi un paaugstinot konkurētspēju. Tomēr, lai uzlabotu ekonomikas rādītājus, nav pietiekami īstenojot vienīgi pasākumus IST veicināšanai. ⁽²⁾ To nevar sasniegt bez vietējo un reģionālo pašvaldību aktīva atbalsta un līdzdalības;

14. uzsver, ka sociālajiem partneriem, vietējām un reģionālajām pašvaldībām un valdībām ciešāk jāsadarbojas, lai nodrošinātu cilvēkresursu attīstības, organizatorisko pārmaiņu, IST un produktivitātes pastāvīgu mijiedarbību un efektīvu attīstītu un izmantotu informācijas un sakaru tehnoloģijas. Īpaši svarīgi ir pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot IST lietošanas pamatprasmes, attīstīt augsta līmeņa prasmes IST jomā, veicināt mūžizglītību IST jomā un uzlabot vadības prasmes un ar tīkliem saistītās prasmes, kas nepieciešamas, lai varētu efektīvi izmantot IST ⁽³⁾. Šo pasākumu īstenošana ir viens no galvenajiem vietējo un reģionālo pašvaldību uzdevumiem;

15. pilnībā atbalsta viedokli, ka pētnieku mobilitāte ir viens no svarīgākajiem faktoriem, lai paaugstinātu karjeras IST pētnie-

cības jomā efektivitāti un vairumā gadījumu tās pievilcību. Tādēļ Komiteja uzsver, ka

— sabiedrībā, jo īpaši jauniešu vidū, jāveicina interese par pētniecību un jauninājumiem. Dalībvalstīm jācenšas pielāgot savus mācību plānus, lai skolēnus jau pirmajos apmācības gados iepazīstinātu ar IST iespējām zinātnē un pētniecībā. Vietējās un reģionālās pašvaldības kā pārvaldības līmenis, kas tieši atbildīgs par izglītības organizāciju, cieši jāiesaista šajos pasākumos, izmantojot gan vietējā līmeņa kompetenci, gan Eiropas atbalsta pasākumus, kuri jāizstrādā šajā jomā. Komisijai jāapzina iespējas izstrādāt atbilstošu atbalsta mehānismu;

16. uzsver nepieciešamību piesaistīt arī augsta līmeņa zinātniekus no trešām valstīm, un tādēļ uzsver ES mobilitātes veicināšanas programmu, piemēram, "Marie Curie", nozīmi, un atzīnīgi vērtē pasākumus, ko īstenojuši atsevišķi reģioni, lai atbalstītu zinātnieku atgriešanās programmas ⁽⁴⁾;

17. atkārtoti vērš uzmanību uz ERA ekspertu grupas ⁽⁵⁾ secinājumiem par valstu un reģionu interešu pārstāvju pieaugošo nozīmi svarīgu jaunu Eiropas iniciatīvu (piemēram, ERA-NET tīkli, Eurostars, Eiropas Tehnoloģijas institūts vai Kopīgas tehnoloģiju ierosmes un kopīgi klasteri) izstrādē;

18. ierosina visām iesaistītajām pusēm, Eiropas Savienībai, dalībvalstīm un reģioniem pienācīgi izvērtēt visas iespējas nodrošināt esošo politiku un sadarbības instrumentu sinerģiju un izveidot mehānismus, lai pašreizējās koordinācijas programmas pilnībā varētu izmantot IST pētniecības atbalstam ⁽⁶⁾. Proti, RK iepriekšējos atzinumos ⁽⁷⁾ aicināja koordinēti izmantot Septītās pamatprogrammas, struktūrfondu un Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammas iespējas, jo tas ir būtiski, lai uzlabotu ES konkurētspēju un nodrošinātu kohēzijas, pētniecības, augstākās izglītības un jauninājumu politikas savstarpējo sinerģiju valsts un reģionālajā līmenī;

19. uzver, ka jautājums par svarīgu ES instrumentu, piemēram, Septītās pamatprogrammas, struktūrfondu un Konkurētspējas un inovācijas pamatprogrammas, savstarpējo koordināciju ir saistīts ne tikai ar politiskajiem mērķiem, bet arī ar nepieciešamību nodrošināt politikas saskaņotību. Lai nodrošinātu vienotu politiku attiecībā uz daudzlīmeņu programmām, kurās ir iesaistītas dažādas ieinteresētās puses, vajadzīga efektīva daudzlīmeņu pārvaldības sistēma ⁽⁸⁾;

⁽¹⁾ IST novērtēšanas, ar tām saistītās pieredzes un to izmantošanas ietekme uz ekonomiku (*The Economic Impact of ICT Measurement, Evidence and Implications*), <http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/browseit/9204051E.PDF>

⁽²⁾ IST novērtēšanas, ar tām saistītās pieredzes un to izmantošanas ietekme uz ekonomiku (*The Economic Impact of ICT Measurement, Evidence and Implications*), <http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/browseit/9204051E.PDF>

⁽³⁾ IST novērtēšanas, ar tām saistītās pieredzes un to izmantošanas ietekme uz ekonomiku (*The Economic Impact of ICT Measurement, Evidence and Implications*), <http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/browseit/9204051E.PDF>

⁽⁴⁾ CđR 83/2007 fin.

⁽⁵⁾ EPT ekspertu grupas ziņojums "Atvērtība pasaulei – starptautiskā sadarbība zinātnes un tehnoloģiju jomā" (*Opening to the world: International Cooperation in Science and Technology*).

⁽⁶⁾ CđR 283/2008 fin.

⁽⁷⁾ CđR 263/2007 fin.

⁽⁸⁾ CđR 263/2007 fin.

20. norāda, ka reģionu interesēs ir svarīgi optimāli izmantot Septītās pamatprogrammas koordinācijas instrumentus. Tādējādi reģioni varētu virzīt savas pētniecības un inovācijas sistēmas uz izcilību un konkurētspēju Eiropas vai starptautiskā mērogā. Lai to sasniegtu, jāpilnveido pētniecības institūtu, augstskolu, MVU un citu nozīmīgu iesaistīto pušu tīkli, jāizveido klasteri, reģionālās tehnoloģiju platformas un izcilības centri, kā arī ieinteresētajām pusēm, kas darbojas reģionos, jāpalīdz iesaistīties ES sadarbības projektos un programmās pētniecības un jauninājumu jomā, piemēram, ERA-Net un Eiropas Tehnoloģijas platformās ⁽¹⁾;

21. atzinīgi vērtē to, ka ir pavērusies iespēja vairāk atzīt vietējo pašvaldību nozīmi IST pētniecības atbalstīšanā. Reģioni un pilsētas var sekmēt jaunu produktu laišanu tirgū, jauninājumus un pētniecību, izmantojot publisko iepirkumu pirmo komercializācijas posmā;

22. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības var veicināt pieprasījumu pēc jauniem produktiem, kuru pamatā ir IST, un tādējādi izveidot jaunus tirgus Eiropas pētniecības jomā. Turklāt reģioni un pilsētas var regulēt savu pētniecībai un izstrādei paredzēto investīciju sadali, lai atbalstītu noteiktas īpaši svarīgas jomas, izveidojot saikni starp šādiem pasākumiem pastāvošās un jaunās vietējās rūpniecības nozarēs un klasteros un tādējādi palīdzot pārvarēt ekonomikas recesiju un risināt tādu problēmu kā nepietiekamās investīcijas pētniecībā un izstrādē;

23. norāda, ka centieni noteiktās jomās, piemēram, izglītība, jauninājumi, pētniecība, investīcijas un inovatīvu IST produktu tirdzniecība, kopumā netiek koordinēti. Šajā sakarā jāatzīmē, ka koncepts "uz lietotāju orientēti jauninājumi" var būt svarīgs instruments, lai veicinātu uzlabojumus. Eiropas reģioni un pilsētas šo instrumentu izmanto aizvien vairāk, un pieredze liecina, ka tas ievērojami sekmē investīcijas pētniecībā un izstrādē un jauninājumu ienākšanu tirgū. Tādēļ Komiteja aicina šim konceptam Eiropas Komisijas paziņojumā pievērst lielāku uzmanību;

24. uzsver, ka svarīgi ir nodrošināt ciešu saikni starp izstrādi un pētniecību un rūpniecības praksi, un tādēļ īpaši aicina dalībvalstis un Komisiju pielikt visas pūles, lai veicinātu pētniecības rezultātu ātru izmantošanu ikdienas saimnieciskajā un sabiedriskajā dzīvē;

Informācijas un sakaru tehnoloģiju neskartās zemes – stratēģija nākotnes un jauno tehnoloģiju pētniecībai Eiropā, COM(2009) 184 galīgā redakcija

25. uzsver, ka pētniecības un jauninājumu potenciālu, kas veicina informācijas un sakaru tehnoloģiju attīstību, var sekmīgi izveidot tikai tad, ja būs iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības. Ņemot vērā to ģeogrāfisko tuvumu iedzīvotājiem, tās ir galvenais zināšanu un jauninājumu sekmētājs Eiropā. Aizvien

lielāks skaits Eiropas reģionu uzskata, ka pētniecība un jauninājumi ir svarīga to publiskā finansējuma prioritāte ⁽²⁾;

26. atzīmē, ka reģioni, savas pētniecības politikas ietvaros īstenojot vispārējus plānošanas, strukturālus un likumdošanas atbalsta pasākumus, ievērojami veicina ieguldījumu pētniecībā un dinamiskas Eiropas Pētniecības telpas izveidi ⁽³⁾;

27. norāda, ka tiek uzsāktas aizvien jaunas stratēģiskas tīklu un klasteru iniciatīvas, un atbalsts tām palielinās arī tādēļ, lai izveidotu pasaules līmeņa "mezglus" un tādējādi iedibinātu saikni ar globālām jauninājumu ķēdēm. Tādēļ aizvien svarīgāk ir nodrošināt saikni un sadarbību gan starp vienas valsts, gan dažādu valstu reģioniem ⁽⁴⁾;

28. vērs uzmanību uz pilsētu un reģionu īpašo nozīmi inovatīvas vides veicināšanā, īstenojot vietēja mēroga politiku jauninājumu jomā, izveidojot tehnoloģiju centrus, uzņēmējdarbības inkubatorus, zinātnes parkus un riska kapitāla fondus ⁽⁵⁾;

29. atzinīgi vērtē Komisijas ierosināto stratēģiju izstrādāt un uzsākt divas vai trīs vērienīgas, jaunas un vadošas iniciatīvas nākotnes un jauno tehnoloģiju (FET) pētniecības jomā, lai apkopotu daudzdisciplīnu pētījumus un tādējādi IST jomā veiktu fundamentālus atklājumus;

30. atzīst, ka kopēja plānošana – jā tā ir labi strukturēta un pārvaldīta – var kļūt par instrumentu, kam FET pētniecības veicināšanā ir vismaz tikpat liela nozīme kā ES pamatprogrammai. Lai pilnībā izmantotu šīs iespējas, Reģionu komiteja vēlreiz norāda uz aizvien lielāko nepieciešamību labāk koordinēt pētniecības publisko un privāto finansējumu ⁽⁶⁾;

31. uzsver, ka Eiropas Savienībai un dalībvalstīm vajadzētu izpētīt visas iespējas, lai nodrošinātu un palielinātu daudzo jau pastāvošo starptautisko politikas instrumentu un sadarbības mehānismu sinerģiju un tos pielāgotu Eiropas Pētniecības telpas sistēmai ⁽⁷⁾;

32. atkārtoti uzsver, ka ERA-Nets tīkli, kuru mērķis ir reģionālo un Eiropas pētniecības programmu koordinācija, ir pierādījuši savu lietderību un tie ir jāattīsta ⁽⁸⁾. Šo tīklu darbība ir bijusi sekmīga tādēļ, ka tajos ir iesaistītas daudzas ieinteresētās puses, tostarp vietējās un reģionālās pašvaldības;

⁽²⁾ CdR 263/2007 fin.

⁽³⁾ CdR 83/2007 fin.

⁽⁴⁾ Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD), "Zinātnes, tehnoloģijas un rūpniecības apskats 2008 – nozīmīgākās tendences" (Science, Technology and Industry Outlook 2008 – Highlights).

⁽⁵⁾ CdR 83/2007 fin.

⁽⁶⁾ CdR 83/2007 fin.

⁽⁷⁾ EPT ekspertu grupas ziņojums "Pētniecības programmu un prioritāšu optimizācija" (Optimising research programmes and priorities), skatīt pielikumu.

⁽⁸⁾ CdR 83/2007 fin.

⁽¹⁾ CdR 263/2007 fin.

33. aicina īstenot papildu pasākumus, lai Eiropas Tehnoloģijas platformas kļūtu atvērtākas un pārredzamākas, tādējādi nodrošinot ne tikai rūpniecības nozares pārstāvju un pētniecības kopienai, bet arī citu ieinteresēto pušu, piemēram, vietējo un reģionālo pašvaldību, pilsoniskās sabiedrības organizāciju un MVU, līdzdalību ⁽¹⁾;

IST infrastruktūras e-zinātnei, COM(2009) 108 galīgā redakcija

34. uzskata, ka reģioniem un vietējām pašvaldībām ir būtiska nozīme Eiropas Pētniecības telpā (ERA), jo tie pārstāv vietējā līmeņa intereses, šo politiku īsteno Eiropas iedzīvotājiem tuvu līmenī un saskaras ar iesaistīto pušu ikdienas problēmām. Tādēļ Reģionu Komiteja atbalsta ideju, ka reģioniem jāpiešķir stratēģiska nozīme tādu iniciatīvu īstenošanā, kuru mērķis ir ERI stiprināšana un paplašināšana. Reģioni īpaši jāiesaista iniciatīvās, kuru mērķis ir izveidot stabilu pētniecības struktūru inovatīvā vidē un sekmēt sadarbību pētniecības jomā ⁽²⁾;

35. atkārtoti iesaka Komisijai un dalībvalstīm atbalstīt vietējās un reģionālās pašvaldības, lai tās varētu piekļūt mūsdienīgai pētniecības infrastruktūrai, to plānot un izveidot praktiski. Tāpēc jāīsteno šādi pasākumi:

- jāpalielina reģionālo un vietējo pašvaldību līdzdalība Eiropas Pētniecības infrastruktūru stratēģijas foruma (ESFRI) ⁽³⁾ ceļveža izstrādē, īpaši pasākumos, kuru mērķis ir noteikt prioritāros projektus no 35 jau apstiprinātiem nozīmīgiem Eiropas projektiem;
- jāņem vērā reģionālo un vietējo pašvaldību nozīme Eiropas pētniecības infrastruktūras (ERI) projektos un jānodrošina to līdzdalība un
- jānodrošina vietējo un reģionālo pašvaldību patiesa līdzdalība Eiropas pētniecības infrastruktūras efektīvā pārvaldībā ⁽⁴⁾;

36. uzsver reģionālo un vietējo pašvaldību nozīmi kopīgu pētniecības programmu (arī programmu, kurās iesaistītas trešās valstis) veicināšanā, jo tās vislabāk pārzina īpašos vietējos apstākļus gan zinātnes, gan tehnoloģiju un uzņēmējdarbības jomā un līdz ar to apzinās, kad ir nepieciešams sadarboties stratēģiskās jomās; ⁽⁵⁾;

37. uzskata, ka jautājumam par Eiropas ceļveža (kas pašreiz aptver 35 nozīmīgus Eiropas projektus nākamajiem 10–20 gadiem ⁽⁶⁾) īstenošanu un finansēšanu ir svarīga nozīme Eiropas Pētniecības telpas izveidē;

38. aicina Eiropas ceļveža īstenošanā sevišķu nozīmi piešķirt izcilības kritērijam, un ir īpaši aicinājusi jaunās dalībvalstis ciešāk iesaistīties šajā iniciatīvā ⁽⁷⁾;

39. atbalsta ERA ekspertu grupas ieteikumus ⁽⁸⁾, ka ESFRI forumam vajadzētu uzlabot savu metodoloģiju apjomīgas Eiropas pētniecības infrastruktūras novērtēšanai, īpaši attiecībā uz procedūru pārredzamību un nozīmīgu ieinteresēto pušu iesaisti;

40. norāda, ka vietējās un reģionālās pašvaldības pilnībā jāiesaista ESFRI ceļveža īstenošanā un pārskatīšanā, īpaši tad, kad jānosaka prioritārie projekti un jānodrošina koordinācija starp ESFRI ceļvedi un līdzīgiem pasākumiem valsts/reģionālajā līmenī, integrējot gan fizisko, gan virtuālo infrastruktūru;

41. uzsver nepieciešamību pēc iespējas plašāk popularizēt e-zinātnes iespējas, tostarp izveidojot un veicinot publiskas datu bāzes, kas atspoguļo paraugpraksi, piemērus un sekmīgus praktiskus risinājumus e-zinātnes jomā, vienlaikus nodrošinot informāciju visās ES oficiālajās valodās.

Briselē, 2009. gada 3. decembrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Luc VAN DEN BRANDE

⁽¹⁾ Eiropas Komisija, 2007. gada marts, Trešais ziņojums par Eiropas Tehnoloģiju platformām, 4.1. sadaļa.

⁽²⁾ CdR 283/2008 fin.

⁽³⁾ ESFRI – Eiropas Pētniecības infrastruktūru stratēģijas forums, <http://cordis.europa.eu/esfri/home.html>

⁽⁴⁾ CdR 283/2008 fin.

⁽⁵⁾ CdR 283/2008 fin.

⁽⁶⁾ <http://www.riportal.eu>

⁽⁷⁾ CdR 263/2007 fin, CdR 83/2007 fin.

⁽⁸⁾ ERA ekspertu grupas ziņojums “Pasaules līmeņa pētniecības infrastruktūras izveide Eiropas Pētniecības telpai” (Developing World-class Research Infrastructures for the ERA).

Reģionu komitejas atzinums “Universitāšu un uzņēmēju dialogs”

(2010/C 141/06)

REĢIONU KOMITEJA

- apstiprina, ka šobrīd, kad ES cenšas mazināt ekonomikas pašreizējās lejupslīdes ietekmi un atgriezties uz izaugsmes ceļa, un, ņemot vērā izglītības un apmācības sistēmu īpašo nozīmīgumu Lisabonas stratēģijai un atjauninātajai sociālajai programmai, ir svarīgi radīt forumu izglītības un ekonomikas jomā ieinteresēto personu dialogam;
- uzsver universitāšu un uzņēmēju dialoga nozīmīgumu visos pārvaldes līmeņos, jo tas ir svarīgs instruments, lai pilnībā izmantotu reģionu saimnieciskās un sociālās attīstības potenciālu;
- uzsver, ka visā Eiropas Savienībā vietējam un reģionālajam līmenim ir galvenā atbildība par izglītības un apmācības politiku;
- atkārto, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir reģionālo pētniecības un jauninājumu stratēģiju galvenās izstrādātājas, turklāt tās bieži pārvalda pētniecības iestādes un nodrošina jauninājumiem labvēlīgus apstākļus;
- uzver vajadzību vairāk pievērsties augstākās izglītības lomai vietējā un reģionālajā attīstībā, kā arī veicināt augstākās izglītības iestāžu un vietējo un reģionālo pašvaldību sadarbību, tajā iesaistot arī vietējās un reģionālās ekonomikas un sociālajās norisēs ieinteresētās struktūras.

Ziņotājs: Bredfordas pilsētas padomes loceklis *Mohammad MASOOD* kgs (UK/PPE)

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Jauna partnerība universitāšu modernizācijai — ES forums par dialogu starp universitātēm un uzņēmējdarbības jomu"

COM(2009) 158 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. atzīst bieži vien ar vietējā un reģionālā līmeņa iniciatīvām cieši saistīto ideju bagātību un universitāšu un uzņēmēju dialogā līdz šim pausto apsvērumu augsto vērtību;
2. uzsver universitāšu un uzņēmēju dialoga nozīmīgumu visos pārvaldes līmeņos, jo tas ir svarīgs instruments, lai pilnībā izmantotu reģionu saimnieciskās un sociālās attīstības potenciālu;
3. apzinās zināšanu trijstūra, ko veido pētniecības, izglītības un jauninājumu mijiedarbība un ar kura palīdzību var palielināt jauninājumu kapacitāti un uzlabot Eiropas augstskolu absolventu nodarbinātības iespējas, nozīmīgumu;
4. atzīst vajadzību atteikties no tehnoloģiju tālāknodošanas ar zināšanu apmaiņas palīdzību un pievērsties atvērtām jauninājumu un kopīgu zināšanu sistēmām, kā arī uzsver plašāku pētījumu nepieciešamību par sociālajām norisēm un izturēšanās modeļiem, kas ir šādu jaunu sistēmu pamatā;
5. uzsver, ka visā Eiropas Savienībā vietējam un reģionālajam līmenim ir galvenā atbildība par izglītības un apmācības politiku;
6. atkārto, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir reģionālo pētniecības un jauninājumu stratēģiju galvenās izstrādātājas, turklāt tās bieži pārvalda pētniecības iestādes un nodrošina jauninājumiem labvēlīgus apstākļus;
7. uzver, ka politikas izstrādē un programmu ieviešanā būtu jāizmanto vietējās demokrātiski ievēlētās struktūras. Pielietojot vietējās zināšanas un demokrātisko pārskatatbildību, varēs uzlabot universitāšu, uzņēmēju un vietējo pašvaldību partnerības pārvaldības mehānismus. Tas dos iespēju noteikt vietējā līmeņa prioritātes pārskatatbildību, kas ir tieši saistīta ar subsidiaritātes principu;
8. atzīmē, ka minētā iemesla dēļ vietējās un reģionālās pašvaldības ir vienas no galvenajām ieinteresētajām struktūrām īstenot tādas rīcībpolitikas un iniciatīvas, kas vērstas uz Eiropas pētniecības telpas pilnveidošanu un ievērojamāku paplašināšanu, jo īpaši tas attiecināms uz redzējumu par spēcīgām pētniecības un augstākās izglītības iestādēm, kura pamatā ir jauninājumiem labvēlīga vide;
9. atzinīgi vērtē to, ka pēdējās desmitgades laikā daudzas universitātes savos uzdevumos ir oficiāli iekļāvušas reģionālās ekonomikas attīstību. Arī reģionālās attīstības aģentūras reģionālās ekonomikas stratēģijās iekļauj rīcībpolitikas, ar kurām iecerēts atbalstīt universitāšu un rūpniecības partnerības;
10. uzsver, ka reģioniem ļoti svarīgas ir dažādas politiskās mijiedarbības formas, kam bieži ir vajadzīga vertikālā koordinācija dažādos administratīvajos līmeņos (Eiropas, valsts, reģionālajā), no vienas puses, un horizontālā koordinācija reģionu līmenī, no otras puses, lai izvairītos no pārklāšanās un izmantotu partneru pieredzi;
11. uzsver vajadzību saskaņot jaunas ierosinātās iniciatīvas un programmas, piemēram, Eiropas pētniecības telpa (ERA), Eiropas Tehnoloģijas institūts (ETI) un mūžizglītības programma, lai tādējādi atbalstītu universitāšu un uzņēmēju dialogu;
12. atzīst, ka universitāšu un uzņēmēju sadarbību ietekmē arī stāvoklis reģionos, attīstības aģentūru spēja sniegt atbalstu universitāšu un uzņēmēju sadarbībai reģionālajā līmenī, uzņēmējdarbības klasteru loma universitāšu un uzņēmēju sadarbības tīklu izveidē un uzņēmēju investīciju apjoms P&I reģionos;

Vispārīgas piezīmes

13. uzver vajadzību vairāk pievērsties augstākās izglītības lomai vietējā un reģionālajā attīstībā, kā arī veicināt augstākās izglītības iestāžu un vietējo un reģionālo pašvaldību sadarbību, tajā iesaistot arī vietējā un reģionālā līmeņa ekonomikas un sociālās jomas dalībniekus;
14. atbalsta universitāšu un privātā sektora sadarbību un nepieciešamību universitātes atzīt par jauninājumu virzītājspēku reģionos;
15. aicina universitātes izpētīt jaunas perspektīvas publisko iestāžu un privātā sektora sadarbībai, piemēram, īstenojot pasākumus kopā ar publiskiem un privātiem jauninājumu fondiem, ņemot vērā to iespējas uzlabot mobilitāti visās nozarēs;

16. atbalsta ciešu Eiropas mēroga sadarbību starp uzņēmumiem, universitātēm un pētniecības iestādēm, tajā iesaistot vietējā, reģionālā un valsts līmeņa politiskos darbiniekus un pārvaldes iestādes;

17. uzskata, ka sadarbības intensitāte dažādās valstīs, universitātēs un akadēmiskajās disciplīnās joprojām ir atšķirīga, lai arī ir izveidotas dažādas ES programmas, kuru mērķis ir uzsākt universitāšu un uzņēmēju partnerību, visbiežāk uzsverot partnerību specifiskās jomās, piemēram, pētniecībā vai studentu mobilitātē;

18. uzskata, ka šāda sadarbība tikai ierobežotā mērā ir ietekmējusi pārvaldi vai organizācijas kultūru abās minētajās jomās, jo tikai nedaudzām universitātēm dažās dalībvalstīs ir visas akadēmiskās disciplīnas aptveroša stratēģija sadarbībai ar uzņēmumiem;

19. pauž bažas, ka tiesiskā regulējuma un finanšu sistēma daudzās valstīs vēl joprojām nesekmē vai pat kavē universitāšu centienus sadarboties ar uzņēmumiem;

20. iesaka ieviest piemērotus sasniegto rezultātu vērtējuma rādītājus, lai varētu izvērtēt universitāšu un uzņēmēju pašreizējo dialogu. Visos sasniegto rezultātu vērtējumos jāiekļauj kā kvalitatīvi, tā arī kvantitatīvi rādītāji un pienācīgi jāņem vērā tas, kā šādu rādītāju izvēle varētu ietekmēt to izmantotāju uzvedības modeļus;

21. aicina universitātes atzinīgi novērtēt universitāšu un uzņēmēju dialogu. Īpašs akadēmiskās sabiedrības uzdevums ir atzīt šādu līdzdalību, izstrādājot promocijas kritērijus. Lai arī daudzas universitātes apgalvo, ka tās atzīst universitāšu un uzņēmēju dialoga nozīmīgumu, tikai dažās no tām ir precīzas un pārredzamas metodes salīdzinājumam ar pētniecības un mācību norisēm un pienācīgam novērtējumam;

22. atzīst, ka svarīgi augstākās izglītības uzdevumi ir uzņēmējdarbības veicināšana un prasmju uzlabošana ar mūžizglītības palīdzību;

23. atzinīgi novērtē, ka vairākos reģionos daudz ir paveikts, lai veicinātu privātās iniciatīvas pētniecības un jauninājumu finansējuma jomā, universitātēm un koledžām atvēlot lielāku autonomiju;

24. uzskata, ka publisko iestāžu un privātā sektora jauni sadarbības veidi, piemēram, izmantojot kopīgus publiskos un privātos jauninājumu fondus, varētu kļūt par paraugu publisko resursu ilgtspējīgai un taupīgai izmantošanai;

25. piekrīt, ka kohēzijas politikai ir īpaša loma, atbalstot inovatīvu darbību reģionos. Tādēļ Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) var izmantot arī, lai finansētu uzņēmējdarbības

inkubatorus un tehnoloģiskos parkus (infrastruktūru un sakarus). Klasteri ir īpaši noderīgi MVU, jo tie veicina MVU saikni ar universitātēm un lieliem uzņēmumiem, kā arī nodrošina to piekļuvi starptautiskiem tirdzniecības tīkliem;

26. atzīst, ka ļoti svarīgi ir arī MVU, īpaši darba vietu radīšanā un jauninājumu jomā, un aicina MVU piedalīties universitāšu un uzņēmēju dialogā, kā arī izstrādāt novatoriskas un mērķtiecīgas iniciatīvas MVU dalības dialogā atbalstam;

27. atbalsta koledžu un pētniecības iestāžu pārrobežu sadarbību ar partneriem, kas nepārstāv universitātes, bet gan rūpniecības un tirdzniecības nozari, valdību, kultūras jomu un citas sabiedrības grupas;

28. uzskata, ka arī organizācijām un citām iesaistītajām personām, kuras pilda starpnieka lomu starp universitātēm un uzņēmumiem, var būt ievērojama loma abu pušu kontaktu veidošanā, tādēļ būtu jāuzsver to nozīme un jāsniedz lielāks atbalsts;

Labas prakses piemēri

29. uzsver un atzinīgi vērtē universitāšu un uzņēmēju daudzos sadarbības piemērus visā Eiropā;

30. pauž bažas par to, ka nav pietiekami daudz labas prakses piemēru no jaunajām dalībvalstīm;

31. atzinīgi vērtē Komisijas ieceri uzsākt pētījumu, lai izveidotu pārskatu par izmantoto paraugpraksi un aicina Komisiju šajā pārskatā ņemt vērā vietējo un reģionālo pašvaldību vajadzības;

Vietējo un reģionālo pašvaldību instrumenti

32. aicina veidot vietējo un reģionālo pašvaldību, uzņēmējdarbības, augstākās sabiedrības aprindu un citu sabiedrības grupu pārstāvju partnerības struktūras, lai radītu priekšnosacījumus dialogam, piemēram, rīkojot apaļā galda sarunas un seminārus, dibinot tehnoloģiskos parkus tehnoloģiju tālāknodošanai, zinātnes un kultūras pasākumus vai studentu tikšanās;

33. atbalsta augstākās izglītības iestāžu resursu aktīvu izmantošanu ekonomikas, sociālās, kultūras un vides attīstībai paredzētu reģionu un pilsētu stratēģiju izstrādē un ieviešanā;

34. aicina augstākās izglītības iestādes veikt kopīgas investīcijas programmās, kas nodrošina īpašus ieguvumus reģionu uzņēmumiem un sabiedrībai un vienlaicīgi arī sniedz atbalstu profesoru štata vietu finansēšanai ar uzņēmumu palīdzību, kuri sekmē dažādu zināšanu centru, P&I un jauninājumu struktūru sadarbības tīklu radīšanu, atbalsta zināšanu apmaiņas forumus un jauninājumus veicinošu reģionālo tīklu izveidi;

35. iesaka augstākās izglītības iestādēm reģionālajiem pasākumiem paredzētos instrumentus izmantot ilgtspējīgi un šim mērķim izstrādāt vairāku gadu plānu;

36. pauž vēlmi nodrošināt Septītās pamatprogrammas, struktūrfondu, Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogrammas (CIP) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (EARDF) koordinētu izmantošanu, jo, kā jau minēts iepriekšējos RK atzinumos, tas ir svarīgi ES konkurētspējas, kā arī kohēzijas, pētniecības, augstākās izglītības un jauninājumu politikas sinerģiju valsts un reģionālajā līmenī nodrošināšanai;

37. atbalsta jauninājumu jēdziena plašu skaidrojumu, kas aptver sociālās un humanitārās zinātnes un to produktīvo mijiedarbību ar pilsētu un reģionu kultūru attiecīgajās teritorijās;

Secinājumi

38. apstiprina, ka šobrīd, kad ES cenšas mazināt ekonomikas pašreizējās lejupslīdes ietekmi un atgriezties uz izaugsmes ceļu, ir svarīgi radīt izglītības un ekonomikas norisēs ieinteresēto personu dialogam vajadzīgos nosacījumus, ņemot vērā izglītības un apmācības sistēmu īpašo nozīmīgumu Lisabonas stratēģijai un atjauninātajai sociālajai programmai;

39. atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu izpētīt, kā varētu izmantot struktūrfondus, lai atbalstītu reģionālās iniciatīvas šajā jomā;

40. atzīst arī uzņēmēju un citu izglītības līmeņu — vidējās izglītības un profesionālās izglītības — iestāžu sadarbības poten-

ciālu un ES programmu piedāvātās iespējas veicināt šādu sadarbību;

41. atkārtoti nepieciešamību ES foruma par universitāšu un uzņēmēju dialogu nākamajā posmā plašāk iesaistīt publisko struktūru pārstāvjus, ieskaitot vietējās un reģionālās pašvaldības;

42. uzskata, ka ES forumā par universitāšu un uzņēmēju dialogu galvenā uzmanība arī turpmāk jāvelta sadarbībai augstākās izglītības jomā;

43. aicina vietējās un reģionālās pašvaldības atbalstīt universitāšu un uzņēmēju sadarbību un atzīt universitātes par jauninājumu virzītājspēku reģionos;

44. aicina turpināt ES forumu par universitāšu un uzņēmēju dialogu, rīkojot plenārsesijas, tematiskus seminārus un izveidojot tīmekļa vietni, kā arī plašāk iesaistīt publisko struktūru pārstāvjus, ieskaitot vietējās un reģionālās pašvaldības un, iespējams, arī ieinteresētās personas no valstīm, kas nav ES dalībvalstis;

45. iesaka paust konkrētus priekšlikumus par programmu "Jaunas prasmes jaunām darba vietām" un par iespējām apturēt ekonomikas lejupslīdi, kā arī apspriest partnerības reģionālajai attīstībai, partnerības ar MVU, apmācības koncepciju dažādošanu, kvalitātes nodrošināšanu un akreditācijas jautājumus;

46. atzinīgi vērtē Komisijas ieceri izskatīt iespējas, kā atbalstīt uzņēmēju un universitāšu jauna veida strukturētas partnerības ar attiecīgo ES programmu starpniecību.

Briselē, 2009. gada 4. decembrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “Ilgtspējīga nākotne transportam – Ceļā uz integrētu, uz tehnoloģijām balstītu un ērti izmantojamu sistēmu”

(2010/C 141/07)

REĢIONU KOMITEJA

- Ilgtspējību transporta nozarē nevar panākt, ierobežojot pieprasījumu pēc transporta pakalpojumiem. Nav būtiski, cik pasažieru vai kādu kravas apjomu pārvadā, bet gan kā to dara. Ilgtspējas principam neatbilstošu pārvadājumu apjomu var mazināt vienīgi efektīva transporta cenu politika. Tādēļ ir svarīgi nodrošināt godīgu un pārredzamu modeli transporta izmaksu sadalījumam starp dažādiem transporta veidiem;
- norāda, ka satiksmes sastrēgumu problēmas risināšana sekmēs transporta sistēmu ilgtspēju. Taču transporta tīklu jaudas palielināšana vien nebūs pietiekama, jo lielāko tīklu ietekme uz vidi ātri vien var pārsniegt pieņemamo līmeni. Tāpēc jāstiprina ilgtspējīgu transporta sistēmu konkurētspēja;
- uzskata, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir ieinteresētas atbalstīt sauszemes transportam alternatīvus risinājumus, īpaši pārslogotajos tīkla posmos, kas rada nopietnas problēmas, proti, troksni, piesārņojumu, sastrēgumus, kavēšanos, ceļu stāvokļa ātru pasliktināšanos un rada attiecīgiem reģioniem būtiskus ceļu uzturēšanas izdevumus;
- uzsver, ka pilsētas, piepilsētas un reģionālie transporta tīkli ir transporta tīklu un vispārējo piegādes ķēžu svarīga sastāvdaļa, un tiem jāpievērš pienācīga uzmanība;
- pieprasa Baltajā grāmatā par transportu paust stingru politisku signālu attiecībā uz gaidāmo ES budžeta pārskatīšanu, lai ES turpmākie finanšu līdzekļu asignējumi transporta nozarei atbilstu ES tālējošajiem mērķiem, un otrādi.

Ziņotājs: Vāino Hallikmägi (EE/ALDE) Pērnavas pilsētas padomes loceklis

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums "Ilgtspējīga nākotne transportam – ceļā uz integrētu, uz tehnoloģijām balstītu un ērti izmantojamu sistēmu"

COM(2009) 279 galīgā redakcija

1. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

konceptuālos virzienus, kas saistīti ar tematiskām debatēm par transporta nozares nākotni;

Ievads

1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par ilgtspējīgu nākotni transportam, kas ir pirmais solis, pārskatot ES transporta politiku turpmākajām desmitgadēm;

2. atbalsta Komisijas nostāju, ka transporta politikas pamatā jābūt ilgtermiņa un ilgtspējīgam redzējumam par personu un preču mobilitāti. Lai veidotu uz šādu redzējumu balstītu transporta politiku, vispirms ir pareizi jānosaka tendences, kas ietekmē transporta nozari;

3. uzskata, ka turpmāk transporta tīkliem jānodrošina ērta piekļuve visiem Eiropas reģioniem, jo tas ir viens no priekšnosacījumiem, lai nodrošinātu ES teritoriālo kohēziju, un tam ir svarīga nozīme sociālās un ekonomiskās integrācijas veicināšanā un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā. Transporta politikas īstenošana prasa no dalībvalstīm lielāku politisko gribu un atbalstu ilgtspējīgam un inovatīvam transporta stratēģijām;

Ieteikumi politikas jomā

4. uzskata, ka atjauninātajā baltajā grāmatā par transporta politiku jāiekļauj sistemātiskāks un sīkāks novērtējums par ārējiem faktoriem, transporta nozares iekšējām tendencēm un to savstarpējo mijiedarbību. Jāizvērtē arī klimata pārmaiņu un ekonomikas pārmaiņu ietekme uz transporta nozari un tās attīstību un jāatrod piemērota šās ietekmes pārvaldības metode;

5. uzskata, ka stratēģijas dokuments jāpapildina ar tajā minēto politisko lēmumu un paredzēto pasākumu (salīdzinošu) novērtējumu sociāli ekonomiskajā un vides aspektā. Būtu vēlams novērtējuma rezultātus darīt zināmus dalībvalstīm un reģioniem, lai varētu izvērtēt vienotās transporta politikas ietekmes iespējamās atšķirības. Ir svarīgi noteikt visus transporta attīstības

6. uzskata, ka Eiropas transporta politikas veidošanā ir svarīgi, lai dalībvalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām tiktu dotas lielākas iespējas ietekmēt stratēģisko plānu un lēmumu sagatavošanas procesu, tādējādi nodrošinot transporta nozares iniciatīvu un pasākumu īstenošanai nepieciešamo regulatīvo un plānošanas sistēmu. Politikas veidotāji vietējā un reģionālajā līmenī spēj vislabāk novērtēt, kādi pasākumi būtu veicami, lai atrisinātu ar transportu saistītās problēmas vietējā un reģionālajā līmenī. Tāpēc, sniedzot atbalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, valstu un Kopienas līmenī jāievēro subsidiaritātes princips;

7. uzsver, ka transporta infrastruktūras attīstīšanā ir vajadzīga prioritāru tīklu vai projektu noteikšana, savukārt prioritārās infrastruktūras ātrai izveidei – ES iestāžu un dalībvalstu valdību politisks un finansiāls atbalsts;

8. norāda, ka TEN-T tīkla attīstības gaitā, aizstājot līdzšinējo, uz projektiem balstīto pieeju (30 prioritāri projekti) ar TEN-T pamattīkla nošķiršanu no vispārējā tīkla, jāraugās, lai pietiekama uzmanība un atbalsts tiktu piešķirts transporta savienojumu uzlabošanai starp ES centrālajiem reģioniem un ES attālajiem reģioniem, pierobežu reģioniem, kā arī nelabvēlīgu dabas apstākļu ietekmētiem reģioniem, kā arī lai nodrošinātu labus savienojumus starp ES un tās kaimiņvalstīm. Lai nodrošinātu teritoriālo kohēziju Eiropas robežās un ārpus tām, papildus būtu jāizskata arī iespēja Eiropas transporta politikā nošķirt, piemēram, prioritāro savienojumu tīklus un ķēdes, paredzot atbilstošus finansiāla atbalsta mehānismus. Ir jāizstrādā precīzāks tiesiskais regulējums šajā jomā, nosakot, uz kādiem pamatprincipiem balstās un kā notiek TEN-T tīklu noteikšana un, ja nepieciešams, to pārskatīšana un papildināšana; jebkurā gadījumā ir jāpabeidz jau uzsāktie TEN-T projekti; TEN-T pamattīklā katrā ziņā būtu jāiekļauj arī tā lietderīgi pagarinājumi un papildinājumi — tīkla savienojumi; Jāveicina arī projektu labāka koordinācija starp dalībvalstīm, lai izvairītos no nesaskaņotās plānošanas un projektu īstenošanas, kā arī jāmudina dalībvalstis piešķirt prioritāti pārrobežu savienojumiem.

9. norāda, ka kravu pārvadājumiem Eiropas tautsaimniecībā ir svarīga nozīme. Vienlaikus Eiropas transporta sistēmā arvien biežāk novērojami sastrēgumi, kuru galvenie iemesli ir transporta veidu nelīdzsvarotība (pašreizējos tirgus apstākļos ir autotransportam ir pārāk lielas konkurētspējas priekšrocības), nepietiekama infrastruktūra un nepilnīga transporta veidu savstarpējā izmantojamība. Komiteja uzskata, ka dažāda veida transporta infrastruktūru integrācijas veicināšanai vajadzīga atbilstošu risinājumu koordinēšana un lēmumu saskaņotības nodrošināšana gan TEN-T, gan pilsētu mobilitātes jautājumos, tāpat lielāka saskaņotība vajadzīga, nosakot ERAF un Kohēzijas fondu finansējuma prioritātes;

10. uzsver, ka pilsētas ir būtisks un neatņemams transporta tīklu elements. Pilsētas ir komunikāciju mezgls, kurā saplūst dažāda veida transports, sākas un beidzas transporta kustība. Tādēļ transportam pilsētās jāpievērš tāda pati uzmanība kā transporta tīkliem;

11. lūdz turpināt ES finansēšanas procedūru vienkāršošanu, un uzskata, ka valstu un ES finansēšanas programmas ir jāsapņo;

12. pieprasa Baltajā grāmatā par transportu paust stingru politisku signālu attiecībā uz gaidāmo ES budžeta pārskatīšanu, lai ES turpmākie finanšu līdzekļu asignējumi transporta nozarei atbilstu ES tālejošajiem mērķiem, un otrādi;

Dzelzceļa, jūras un iekšējo ūdensceļu transports

13. uzskata, ka dzelzceļa transporta jomā būtiska problēma ir Eiropas dzelzceļa pārvadājumu tirgus sadrumstalotība, turklāt ir vienlīdz svarīgi novērst nepilnības esošajā infrastruktūrā, jo īpaši tās, kas rodas saistībā ar pārrobežu savienojumiem vai dabīgu šķēršļu dēļ. Lai Eiropā izveidotu efektīvu dzelzceļa transporta tīklu, kas nodrošinātu kvalitatīvus pakalpojumus gan pārvadājumu termiņu ievērošanas, drošuma un kravu apjoma ziņā, ir jāizstrādā ilgtspējīgs un rentabls risinājums, kas kravu pārvadājumus palīdzētu vairāk novirzīt no autoceļiem uz dzelzceļu;

14. norāda, ka transporta nozares sadrumstalotību palielina dalībvalstu atšķirīgie infrastruktūru standarti, piemēram, sliežu platuma, strāvas apgādes un drošības sistēmu standarti. Lai panāktu tehnisko nosacījumu un iekārtu saskaņotību, ir jāsapņo tehniskie standarti, kam savukārt vajadzīgas investīcijas infrastruktūrā. Vienlaikus būtu jāsapņo atšķirīgie valstu tiesību akti par vilcienu vadītāju izglītību, kā arī drošības un kravu

noteikumi un, līdzīgi kā aviācijas nozarē, jāizveido kopīga transporta pārvaldības valoda starptautiskajiem pārvadājumiem, īpaši no trešām valstīm. Tas uzlabotu dzelzceļa transporta nozares spēju konkurēt ar autotransportu. Pārlogotajos tīkla posmos būtu jārada apstākļi personu un kravu pārvadājumu nodrošināšanai bez savstarpējiem ierobežojumiem kopīgos dzelzceļa posmos vai jaunu sliežu ceļu būvniecībai un kravu un pasažieru pārvadājumu infrastruktūras nošķiršanai, ja šāds risinājums ir tehniski iespējams un ekonomiski rentabls;

15. uzskata, ka kravu pārvadājumiem paredzētai papildu infrastruktūrai, no vienas puses, jānodrošina piekļuve pilsētu centrālajām daļām, tomēr, no otras puses, nav pieļaujams, ka tas palielina satiksmes apjomu pilsētu komerciālajos centros, radot vēl vairāk sastrēgumu;

16. lai integrētu tālāko reģionu ekonomiku Eiropas centrālo reģionu ekonomikā, ir nepieciešamas attīstīt ostas stratēģiski nozīmīgās vietās ar labiem vairākveidu transporta savienojumiem. Komiteja uzskata, ka jāizveido vairākveidu transporta savienojums ar reģioniem, kuros jūras satiksmei ir būtiska nozīme;

17. uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt jūras un iekšējo ūdensceļu transportu, kuriem var būt izšķiroša nozīme klimata pārmaiņu radīto seku novēršanā. Turklāt būtu vajadzīgs lielāks skaits tādu programmu kā pašreizējā programma "Jūras maģistrāles", ņemot vērā to ieguldījumu ES transporta un teritoriālās kohēzijas mērķu sasniegšanā. Līdzīgā kārtā jūras un iekšējo ūdensceļu transports var palīdzēt apmierināt arvien lielāku pieprasījumu pēc pasažieru un kravu pārvadājumiem, bet vienlaikus ir jāsamazina kuģu, ostu un loģistikas aprīkojuma negatīvā ietekme uz vidi. Tādēļ RK pauž nožēlu, ka starptautiskais jūras transports vēl nav iekļauts Kioto protokola mehānismos un siltumnīcefekta gāzu samazināšanas grafikā. Lai pēc iespējas novērstu Eiropas jūrniecībai neizdevīgus konkurences apstākļus, Eiropas Savienībai par prioritāti tomēr jāizvirza tas, lai jebkādas saistošas noteikumus apstiprinātu starptautiskā līmenī. Turklāt būtu jāizvērtē, kāda ietekme varētu būt diferencētu ostu nodevu ieviešanai atkarībā no kuģu radītā vides piesārņojuma;

18. uzskata, ka multimodālo transporta mezglu izveidei jāklūst par vienu no kopējās transporta politikas prioritātēm. Palielinot kravu pārvadājumu apjomu pa dzelzceļu, vienlaikus ir jānodrošina vides un drošības prasību ievērošana un pēc iespējas jāsamazina kravu pārvadājumu negatīvā ietekme uz pasažieru pārvadājumiem;

Gaisa transports

19. uzskata, ka gaisa transporta attīstībā jāņem vērā un jāplāno pasākumi, lai mazinātu gaisa transporta negatīvo ietekmi uz vidi, proti, troksni un gaisa piesārņojumu, izmantojot risinājumus kā tehniskajā, tā arī plānošanas līmenī. Turklāt, iekļaujot vides izmaksas gaisa transporta biļetes cenā, jāņem arī vērā, ka dažādos reģionos gaisa transporta nozīme ir atšķirīga un ka gaisa transports nodrošina piekļuvi attālajiem Eiropas reģioniem. ES atbalsts pirmām kārtām ir vajadzīgs vidēji lielu pilsētu un salu reģionu lidostu attīstībai, lai nodrošinātu gaisa pārvadājumu drošību un klientu vajadzību apmierināšanu.

20. uzskata, ka jānodrošina godīga konkurence starp lidostām, piemērojot vienotus noteikumus attiecībā uz lidostas nodevu aprēķināšanu un noteikšanu;

Transporta izmaksas un ieguldījumi

21. uzsver, ka ieguldījumi labāk jākoordinē. Piemēram, ar TEN-T finansējumu joprojām būtu atbalstāmi uz tirgu orientēti projekti dzelzceļa jomā un reģionālais atbalsts būtu novirzāms uz ekoloģiski nekaitīgiem transporta veidiem, lai pastiprinātu ES teritoriālo kohēziju;

22. uzskata, ka ir svarīgi, lai ārējo izmaksu (vides aizsardzība, nelaimes gadījumu radīti zaudējumi, laika patēriņš) iekļaušana transporta izmaksās un principa “maksā patērētājs” vispārēja piemērošana būtu priekšnoteikums vairākveidu pārvadājumu līdzsvarotai un ilgtspējīgai izmantošanai. Vienlaikus jānodrošina šādi iegūto līdzekļu pārorientēšana uz videi nekaitīgākiem transporta veidiem, tādējādi palielinot videi nekaitīgāko transporta veidu īpatsvaru un sekmējot visu transporta veidu lielāku efektivitāti un savstarpēju izmantojamību. Uz šādiem principiem balstītā regulējumā jāņem vērā arī maksātspēja attiecīgajā sociāli ekonomiskajā telpā. Pretējā gadījumā tautsaimniecības nozares un uzņēmumi, kas atkarīgi no transporta savienojumiem, zaudēs konkurētspēju kā valsts, tā arī Eiropas līmenī;

23. uzsver, ka nedrīkst apšaubīt būtisko “patieso izmaksu” pamatprincipu. Gadījumā, ja lielākā daļa ieguldījumu transporta infrastruktūrās tiks balstīti uz principu “maksā patērētājs”, var rasties izmaiņas atsevišķu reģionu ekonomiskajā un sociālajā struktūrā. Dalībvalstīm, kuras apsver no pārvadājumu intensitātes atkarīgu nodevu ieviešanu vai pielāgošanu atbilstoši mūsdienīgajai “patieso izmaksu” pieejai, būtu ieteicams veikt arī šādu pasākumu ekonomiskās, sociālās un ekoloģiskās ietekmes novērtējumu. Tas nepieciešams, lai vajadzības gadījumā varētu sagatavot uz stratēģiskiem apsvērumiem balstītus piemē-

rotus vidēja un ilgtermiņa pasākumus, piemēram, mērķtiecīga reģionāla atbalsta pārorientēšana;

24. atgādina RK atzinumus par tematu “Zaļā grāmata par pilsētas transportu” (CdR 236/2007) un “Rīcības plāns par mobilitāti pilsētās” (CdR 417/2008). Komisija minētos dokumentus publicēja 2009. gada septembrī, tādējādi ņemot vērā Reģionu komitejas un Eiropas Parlamenta kopējo vēlmi;

Pilsētas transports

25. uzsver, ka ir svarīgi attīstīt pilsētu transportu, jo pilsētas ir transporta tīklu neatņemama sastāvdaļa un dažādu transporta veidu mezgli. Pilsētu transporta jomā galvenais uzdevums ir, nodrošinot piemērotus apstākļus, prioritāti piešķirt sabiedriskajam transportam, tādējādi palielinot tā nozīmi cilvēku pārvadāšanā, kā arī pārveidot pilsētu transportu, lai pēc iespējas mazāk transportlīdzekļu iebrauktu iekšpilsētās, izvērst gājēju un velosipēdistu celiņu tīklu, veicināt elektrotransporta izmantošanu un ievērojami paplašināt videi nekaitīgākus pārvietošanās veidus;

26. iesaka pilsētām veikt stingrākus pasākumus, lai mazinātu pilsētas transporta radīto negatīvo ietekmi uz vidi, un popularizēt veselīgus pārvietošanās veidus; svarīgi panākt, ka ES ievēro subsidiaritātes principu, tādējādi radot priekšnosacījumus, lai atbildīgās vietējās un reģionālās pašvaldības īstenotu minētos pasākumus;

27. uzskata, ka ES transporta politikā jāizvirza mērķis izveidot saskaņotas pilsētu, piepilsētu un lauku teritoriju vietējās transporta sistēmas, kā arī vienā reģionālā sistēmā savienot visas sliežu ceļu transporta sistēmas — dzelzceļa sistēmu, reģionālos vilcienus un tramvajus;

28. uzskata, ka vēl joprojām ir aktuāla labas prakses apmaiņa pilsētas transporta attīstības un izmantošanas jomā – sistēmu “liec un brauc”, “liec un ej kājām” un elektrotransporta plašāka izmantošana, bezmotora transportlīdzekļu celiņu tīkla izveide, īpašu joslu izveide sabiedriskajam transportam, vairākveidu termināļu ierīkošana iebraukšanas vietās pilsētā, automobiļu koplietošanas pakalpojumu attīstība, jaunu pārvietošanās ierādumu veicināšana, izmantojot mērķtiecīgus (izglītošana, informēšana) un ierobežojošus (maksa par pārslogotu satiksmes posmu izmantošanu, maksa par stāvvietu) pasākumus. ES ir jāizstrādā un jāattīsta atbalsta mehānismi kopīgiem projektiem, kuru mērķis ir kopīgu risinājumu izstrāde, pamatojoties uz gūto pieredzi;

Tehnoloģiju attīstība

29. uzskata, ka multimodālā sabiedriskā transporta sistēmu attīstības jomā jāsekmē uz IT risinājumiem balstītas biļešu sistēmas, kas ļauj precīzi aprēķināt konkrētā maršruta izmaksas un plānot maršrutus atbilstoši lietotāju vajadzībām, kā arī padara sabiedrisko transportu lietotājiem ērtāku. Jaunie informācijas tehnoloģiju līdzekļi jāizmanto, lai veicinātu intermodālo viedo transporta sistēmu attīstību, un ES būtu jāsekmē to izpilde;

30. uzskata, ka tehnoloģiju attīstības jomā galvenais ir panākt tehnoloģiju nodošanu starp reģioniem un starp viena reģiona dažādiem līmeņiem. Paredzot finansējumu tehnoloģiju izstrādei, ir svarīgi neaprobežoties vienīgi ar lielpilsētām piemērotām tehnoloģijām, bet izstrādes un finansēšanas politikas ietvaros piešķirt būtisku resursu daļu vidējo un mazo pilsētu un to teritoriju vajadzībām atbilstošu un ilgtspējīgu risinājumu izstrādei;

31. uzsver, ka nolūkā mazināt transporta nozares atkarību no naftas produktiem jārada apstākļi, lai noteiktu īpašu akcīzes nodokli no citiem resursiem iegūtai degvielai un, ja nepieciešams, samazināt to, lai tas būtu zemāks par pašreiz ES līmenī saskaņoto minimālo līmeni;

32. norāda, ka transporta nozares drošības veicināšanas jomā pamatuzdevums ir saskaņot un stiprināt kontroles uzraudzības mehānismus. Saskaņojot drošības prasības, jāņem vērā vietējie dabas apstākļi, ceļu veidi, kultūras tradīcijas u. c. Lai izveidotu integrētas satiksmes negadījumu datu bāzes, ir vismaz daļēji jāstandartizē valstu datu bāzēs izmantotie rādītāji;

33. uzskata, ka satiksmes kontroles jomā jārada priekšnoteikumi, lai izstrādātu un ieviestu saskaņotus, uz informācijas tehnoloģiju un GPS balstītus risinājumus. Vienlaikus ar atbalstu pētniecībai un izstrādei ES uzdevums ir arī piemērot vienotus standartus, kas ļautu nodrošināt dalībvalstu pārrobežu transporta plūsmas nepārtrauktu uzraudzību;

Izglītošana par satiksmes jautājumiem

34. uzsver, ka izglītības iestādēm ir svarīga nozīme, lai veidotu drošu un ilgtspējīgu satiksmes kultūru. Jāpanāk, lai visu valstu izglītības iestāžu programmās tiktu iekļauta satiksmes noteikumu apgūšana. ES vajadzētu uzsākt mērķtiecīgu izpēti izglītības jomā, kuras rezultātus izmantotu, lai sagatavotu ieteicamos metodiskos materiālus un apmācības modeļus bērnu-darziem un skolām;

Savienojumi ar kaimiņvalstīm, starptautiskie pārvadājumi

35. uzskata, ka būtiski jāuzlabo transporta savienojumi ar kaimiņvalstīm. Šajā sakarā ES iestādēm, dalībvalstu valdībām un trešo valstu valdībām jāveic kopīgi ieguldījumi infrastruktūrās uz robežām (termināļi, ceļi, tilti), lai nodrošinātu ātrus un videi nekaitīgus kravu un pasažieru pārrobežu pārvadājumus. Tikpat svarīgi ir sekmēt robežu šķērsošanas un muitas procedūru saskaņošanu un ciešāk sadarboties minēto procedūru īstenošanā;

36. uzskata, ka transporta politikai vajadzētu dot ieguldījumu visattālāko reģionu integrācijas jomā, ņemot vērā īpašos ģeogrāfiskos apstākļus, atbalstot ekoloģiski nekaitīgus jūras un gaisa transporta pakalpojumus, lai savienotu minētās teritorijas ar ģeogrāfiskajā reģionā esošajām valstīm, vienlaikus veicinot arī intermodalitāti;

37. uzskata, ka starptautiskajās organizācijās un sarunās ar trešām valstīm par transporta jautājumiem ES dalībvalstu un iestāžu darbība jāorientē uz godīgu konkurences noteikumu nodrošināšanu dalībvalstu uzņēmumiem saistībā ar visiem transporta veidiem attiecībā uz degvielas akcīzes nodokli, ostu un lidostu nodevām, dzelzceļa maksu, dažādām vides prasībām u. c. Tas ir īpaši svarīgi to valstu tautsaimniecībai, kuras atrodas pie ES ārējām robežām. Iekļaujot ārējās izmaksas transporta cenā, jāņem vērā arī atšķirīgās situācijas konkurences jomā.

Secinājumi un ieteikumi.

38. uzsver, ka ES pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties ir viena no pamattiesībām un viens no ES pamatprincipiem. Preču brīva aprīte savukārt ir viens no iekšējā tirgus darbības pamatprincipiem. Ilgtspējību transporta nozarē nevar panākt, ierobežojot pieprasījumu pēc transporta pakalpojumiem;

39. uzsver, ka nav būtiski, cik pasažieru vai kādu kravas apjomu pārvadā, bet gan kā to dara. Ilgtspējas principam neatbilstošo pārvadājumu apjomu var mazināt vienīgi efektīva transporta cenu politika. Tādēļ ir svarīgi nodrošināt godīgu un pārredzamu modeli transporta izmaksu sadalījumam starp dažādiem transporta veidiem;

40. norāda, ka satiksmes sastrēgumu problēmas risināšana sekmēs transporta sistēmu ilgtspēju; dalībvalstīm būtu jāveic ieguldījumi videi nekaitīgā infrastruktūrā, lai novērstu vājās vietas. Taču transporta tīklu jaudas palielināšana vien nebūs pietiekama, jo lielāko tīklu ietekme uz vidi ātri vien var pārsniegt pieņemamo līmeni. Tāpēc jāstiprina ilgtspējīgu transporta sistēmu konkurētspēja;

41. uzskata, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir ieinteresētas atbalstīt sauszemes transportam alternatīvus risinājumus, īpaši pārslogotajos tīkla posmos, jutīgos reģionos, kā arī nelabvēlīgu dabas apstākļu ietekmētos reģionos, jo tas rada nopietnas problēmas, proti, troksni, piesārņojumu, sastrēgumus, kavēšanos, ceļu stāvokļa ātru pasliktināšanos un rada attiecīgiem reģioniem būtiskus izdevumus ceļu uzturēšanai;

42. uzskata, ka jāpalielina jūras un dzelzceļa transporta konkurētspēja. Lai izveidotu efektīvu dzelzceļa transporta tīklu, kas nodrošinātu kvalitatīvus pakalpojumus gan pārvadājumu termiņu ievērošanas, drošuma un kravu apjoma ziņā, ir jāmazina Eiropas dzelzceļa pārvadājumu tirgus sadrumstalotība. Ir jāizveido vienota jūras transporta nozare un jāpiešķir lielāka prioritāte ieguldījumiem ostās un savienojumos ar ostām;

43. uzsver, ka pilsētu un reģionālā transporta sistēmām ir būtiska ietekme uz reģionālo attīstību. Pilsētas, piepilsētas un reģionālie transporta tīkli ir transporta tīklu un vispārējo piegādes ķēžu svarīga sastāvdaļa, un tiem jāpievērš pienācīga uzmanība;

44. uzskata, ka turpmāk transporta tīkliem jānodrošina ērta piekļuve visiem Eiropas reģioniem. Turpmāk būtu jākonsultējas ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un citām ieinteresētajām pusēm vietējā un reģionālajā līmenī par visām iniciatīvām, kas skar Eiropas transporta tīkla nākotni, atbilstīgi tam, kāda ir pašvaldību vai ieinteresēto pušu loma attiecīgo pasākumu īstenošanā un attiecīgajai iniciatīvai nepieciešamās regulatīvās un plānošanas sistēmas nodrošināšanā.

Briselē, 2009. gada 4. decembrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “Zaļā grāmata “Kopējās zivsaimniecības politikas reforma” ” un “Ilgtspējīgas nākotnes veidošana akvakultūrai”

(2010/C 141/08)

REĢIONU KOMITEJA

- piekrīt vajadzībai strukturēt lēmumu pieņemšanas procesu KZP jomā, tajā skaitā, ievērojot Kopienas tiesību aktu sistēmu, deleģēt dažu darbību regulējumu un/vai pārvaldi dalībvalstīm, reģioniem un pašai nozarei;
- iesaka rūpīgāk pārbaudīt iespēju ieviest pārvedamas zvejas tiesības līdz ar attiecīgiem aizsardzības noteikumiem, jo uzskata, ka individuāli piešķirtās kvotas var būt viens no risinājumiem, bet individuālas pārvedamas kvotas ir bīstamas nozares līdzsvarotībai;
- piekrīt diferencēta zvejas režīma noteikšanai mazapjoma un gliemeņu zvejai, saglabājot publiskā finansējuma pieejamību šādu zvejas veidu vajadzībām un atvieglojot ar šādām flotēm saistīto lēmumu pieņemšanu reģionālā līmenī; kritērijiem zvejas atzīšanai par tradicionālu vai mazapjoma jābūt nevis zvejas kuģa garumam, bet gan citiem papildus rādītājiem;
- iesaka katras zvejas zonas gadījumā izvērtēt tādu pārvaldības sistēmu, kas būtu visatbilstošākā attiecīgajai zonai, zvejojamām sugām un zvejas flotes veidam, un aicina turpināt pārbaudīt iespējas ieviest no zvejas apjoma atkarīgu kvotu pārvaldību;
- iesaka publiskā atbalsta pieejamībai izmantot tādu pašu regulējumu kāds tas ir kopējās lauksaimniecības politikas gadījumā, šajā nolūkā ieviešot nosacītības koncepciju;
- uzskata, ka ES jasekmē akvakultūras nozares konkurētspējīga attīstība, ieskaitot ceļvedi 2010. gadam un norādot uz ierobežojumiem reģionos, veicinot ekoloģisku zivkopību un Eiropas akvakultūras tehnoloģiju un inovāciju platformas (EATIP) izveidi, kā arī uzsver, cik svarīga ir jūras teritoriālā plānošana, dzīvnieku veselības programmas, marķēšanas standarti un pasākumi administratīvā sloga mazināšanai nozarē.

Ziņotājs *Ramón Luis Valcárcel Siso* kgs (ES/PPE), Mursijas autonomā apgabala priekšsēdētājs

Atsauces dokumenti

“Zaļā grāmata “Kopējās zivsaimniecības politikas reforma””

COM(2009) 163 galīgā redakcija

“Komisijas Paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam: ilgtspējīgas nākotnes veidošana akvakultūrai”

COM(2009) 162 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

IEVADS

1. uzskata, ka Komisijas redzējums par Eiropas zvejniecības nozari 2020. gadā ir īstenojams, un vēlas sniegt pilnvērtīgu ieguldījumu debatēs par vajadzīgajām reformām, lai minēto redzējumu varētu sasniegt ar iespējami maziem darba procesu traucējumiem un tirgus kropļojumiem. Kopējās zivsaimniecības politikas pārskatīšana un reforma ir vienreizēja iespēja ne tikai novērst līdzšinējos trūkumus, bet arī parūpēties par drošību un pārliecību par nākotni. Pilnībā iesaistot zvejnieku kopienas, varēs labāk pārvaldīt zivju krājumus, zvejas flotes pielāgot izmantojamiem resursiem, efektīvāk regulēt zvejniecību un ar lielākas peļņas palīdzību gādāt par ilgtermiņa nodrošinātību;

2. uzskata, ka daudzos Eiropas reģionos zveja ir iztikas avots, kā arī izejmateriālu ieguves avots no tās ļoti atkarīgajai pārstrādes rūpniecības nozarei. Lai gan kopējā zivsaimniecības politika (KZP) izstrādāta sen un ir īstenotas arī tās reformas, tomēr nav izdevies atrisināt aizvien nopietnākos jautājumus nozarē, kura saskaras ar vairākām būtiskām problēmām: pārzveju, zvejas jaudas nepiemērotību pieejamajiem resursiem un ilgtspējīgiem sociālekonomiskiem un vides mērķiem, nepieciešamību pielāgot kuģu enerģētiskās iekārtas, daudzu zivsaimniecības resursu nestabilu stāvokli un augstu subsīdiju līmeni, tādējādi radot nestabilu saimniecisko stāvokli. Turklāt ar attīstības valstīm noslēgtie zvejniecības partnerattiecību nolīgumi bieži vien apdraud nodrošinātību ar pārtiku attīstības valstīs, veicina pārzveju un kavē vietējā mēroga zvejniecības nozares attīstību;

3. uzskata, ka KZP jābūt visaptverošākai, saistītai ar jūrniecības un vides politiku, jauniem instrumentiem, lai risinātu pastāvīgo pārlieku lielās zvejas jaudas problēmu, un tajā jāizmanto zemu izmaksu iespējas. Tādēļ ir svarīgi izstrādāt politisku programmu, paredzot sistēmu lēmumu pieņemšanai vidējā termiņā un ilgtermiņā, decentralizējot atsevišķus aspektus, kā arī definējot skaidrus mērķus. Turklāt ir jāuzlabo arī nozares pārvaldība, jānosaka izpildes mehānismi, kas sniedz stabilākas garantijas attiecībā uz noteikumu ievērošanu, un ir jāatbalsta

tādas nozares attīstība, kas vairāk vērsta uz KZP pasākumu pārvaldi un īstenošanu, šajā sakarā uzņemoties lielāku atbildību;

4. uzskata, ka akvakultūras nozare var nodrošināt veselīgu, drošu, ilgtspējīgu augstas kvalitātes produkciju atbilstoši stingrām vides prasībām, un ir arī stabilizējošs nodarbinātības faktors daudzos Eiropas reģionos, kuri lielākā vai mazākā mērā ir atkarīgi no zvejas. Eiropas Savienība ir izstrādājusi zvejas veicināšanas iniciatīvas, izmantojot struktūrfondu līdzekļus (Zivsaimniecības veicināšanas finansēšanas instruments, Eiropas Zivsaimniecības fonds (ZVFI, EZF)), kā arī ilgtspējīgas tās attīstības stratēģijas. Lai gan ir gūti nozīmīgi panākumi, produkcijas apjoma pieaugums tomēr ir ievērojami zemāks par vidējo pasaulē, un šobrīd ir jārisina tādi būtiski jautājumi kā akvakultūras integrēšana zivsaimniecības un vides politikā, tās orientēšana uz videi nekaitīgu metožu izmantošanu, īstenojot ilgtspējīgu zivsaimniecības politiku, konkurētspējas veicināšana, piekrastes zonu integrēta vadība, pārvaldības uzlabošana un dzīvnieku veselības un labturības garantiju pastiprināšana, sasniedzot lopkopības nozarei līdzvērtīgu līmeni, kā arī stingra patērētāju tiesību aizsardzība;

5. uzskata, ka pasaules iedzīvotāju skaita palielināšanās, ES turpmākā paplašināšanās, jūras un iekšzemes ūdeņu piesārņošana un tās ietekme uz piekrastes ekosistēmām, kā arī klimata pārmaiņas ir aspekti, kas KZP ir jāņem vērā vidējā termiņā, jo tie izraisīs pārmaiņas zivsaimniecības un akvakultūras pārvaldības tendencēs.

ZAĻĀ GRĀMATA “KOPĒJĀS ZIVSAIMNIECĪBAS POLITIKAS REFORMA”

Vispārīgas piezīmes

6. atzinīgi vērtē Komisijas savlaicīgo iniciatīvu publicēt zaļo grāmatu par KZP reformu (COM(2009) 163 galīgā redakcija), apspriešanas uzsākšanu un paškritisko vērtējumu par dažu KZP aspektu neveiksmīgu īstenošanu, kā arī priekšlikumus par pašreizējās KZP uzlabošanu līdz 2012. gadam un pārdomas saistībā ar jauno KZP pēc 2013. gada;

7. atzīst, ka zvejas flotes jauda ir nepietiekami pielāgota, kas īpaši izpaužas noteiktos segmentos, un atbalsta tādu mehānismu ieviešanu, kuri Eiropas zvejas flotes ļauj pielāgot izmantojamajiem resursiem un ilgtspējīgākai sociāli ekonomiskai pieejai. Ar pielāgošanas mehānismu palīdzību jāoptimizē publisko finanšu resursu izlietojums, ko Komiteja uzskata par sevišķi svarīgu jautājumu, lai pilnībā varētu attīstīt pārējos KZP aspektus;

8. uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību būtisko lomu veiksmīgas KZP nodrošināšanā. Īpaši Komiteja iesaka stiprināt reģionālo konsultatīvo padomju (RKP) nozīmi;

9. norāda, ka KZP patiesai iekļaušanai integrētas ES jūrniecības politikā (IJP) reģionālajām un vietējām zivsaimniecības iestādēm jāspēj pieņemt attiecīgi kompromisi un jāsniedz efektīvs ieguldījums;

10. atbalsta dalībvalstu krasta apsardzes dienestu ciešāku sadarbību un lēmumu sagatavot pasākumus vairāk integrētas kontroles sistēmas ieviešanai;

11. ierosina rūpīgāk izpētīt pārvedamo zvejas tiesību ieviešanas priekšrocības un trūkumus, kā arī atbilstošus drošības pasākumus gan attiecībā uz kolektīvajām, gan individuālajām zvejas tiesībām;

12. piekrīt, ka jebkādiem turpmāk īstenotiem pasākumiem un KZP ietvaros pieņemtiem kompromisiem ar mērķi novērst vai mīkstināt ekonomisko un sociālo ietekmi saistībā ar zvejas iespēju samazināšanos vienmēr jābūt atbilstīgiem ilgtermiņa ekoloģiskai ilgtspējai;

13. aicina saglabāt vai pat paplašināt pašreiz izveidotās zvejas ierobežojumu teritorijas;

14. piekrīt nepieciešamībai strukturēt lēmumu pieņemšanas procesu KZP ietvaros, īpašos gadījumos izmantojot komitoloģijas procedūru un atsevišķu zvejas darbību administratīvo un/vai tiesisko regulējumu deleģējot dalībvalstīm, reģioniem un pašai nozarei atbilstīgi Kopienas tiesību aktiem. Aicina izmantot tādu pārvaldības veidu, kurā būtu ņemtas vērā piekrastes reģioniem, upju ietekām un zvejniecībai raksturīgās īpatnības (ekosistēmiska pieeja);

15. atbalsta Komisijas priekšlikumu nozarei uzņemties lielāku atbildību KZP īstenošanā. Tikai tiem zvejniekiem, kuri pienācīgi uzņemas atbildību, jābūt piekļuvei zivju krājumiem, neaizmirstot, ka tie ir publiski un to pārvaldības izmaksas lielākoties sedz nodokļu maksātāji;

16. atbalsta noteikumu ievērošanas kultūras izveidi. Dalībvalstīm, kuras nepilda savus kontroles un resursu saglabāšanas pienākumus, jāierobežo pieeja Kopienas finanšu līdzekļiem;

17. atbalsta reālā laika datu ieguves sistēmas ieviešanu, kas dotu iespēju saņemt aktualizētu tehnisku informāciju par nozveju;

18. aicina Komisiju KZP reformā ņemt vērā tālāko reģionu īpašās vajadzības, ievērojot minēto reģionu strukturālos un sociāli ekonomiskos apstākļus un atbilstoši tālākajiem reģioniem paredzētajai Eiropas stratēģijai;

19. aicina Komisiju uzņemties vadošu lomu pasaules mērogā, izstrādājot sistēmas, kas zivsaimniecības un piekrastes zonu politiku ļauj pielāgot klimata pārmaiņām.

Piezīmes par iniciatīvu

Diferencēts zvejas režīms, lai aizsargātu piekrastes zvejas flotes

20. atbalsta iniciatīvu par atšķirīga tiesiskā režīma noteikšanu mazapjoma un gliemeņu zvejai, jo tās ir cieši saistītas ar daudzu Eiropas reģionu kultūras identitāti, un ar minētajiem zvejas veidiem nodarbojas daudzi mikrouzņēmumos strādājošie. RK atzinīgi vērtē priekšlikumu saglabāt publiskā finansējuma pieejamību minētajiem zvejas veidiem;

21. pilnībā atbalsta Komisijas nodomu, pamatojoties uz ekosistēmisku pieeju, atvieglot lēmumu par minētās flotes pārvaldību pieņemšanu reģionālā līmenī, vienmēr ievērojot atbilstību vispārējiem Kopienas noteikumiem un principiem;

22. uzskata, ka sabiedrības iesaistīšanās vietējās partnerības struktūrās ir īpaši svarīga, lai palielinātu vietējā līmeņa ieguldījumu attiecīgās teritorijas potenciāla un trūkumu apzināšanā un nodrošinātu īstenošanas nosacījumu atbilstību vietējiem apstākļiem;

23. ierosina paplašināt piekrastes mazapjoma zvejas koncepciju, lai to nevērtētu pēc zvejas kuģu garuma, bet gan ņemtu vērā arī citus papildu rādītājus, piemēram, piemēram, zvejas darbības ekonomisko un sociālo saikni ar pašvaldībām, zvejas ilgumu, nozvejas veidu, īpaša nozvejas plāna iekļaušanu vai neiekļaušanu u. c.;

24. uzskata, ka zilo kastu izmaksas ir pārāk augstas nelieliem zvejas kuģiem, kuri veic mazapjoma zveju piekrastes ūdeņos, tādēļ Komisijai būtu jāatļauj izmantot alternatīvas sistēmas, kuru izmaksas ir zemākas;

25. uzsver, ka mazapjoma zvejas flotes tieši ietekmē globalizētā tirgus radītie traucējumi. Šajā sakarā un, ņemot vērā pastiprinātos centienus saistībā ar tehnoloģiskiem uzlabojumiem, būtu vēlreiz jāizvērtē iespēja pielāgošanās programmu ietvaros piešķirt līdzekļus jaunu kuģu būvniecībai, lai izveidotu konkurētspējīgu un efektīvu floti, kas pielāgota katra kuģa zvejas iespējām un ir zvejniekiem droša, ņemot vērā grūtības, ar kurām saistīta piekļuve zvejas vietām, turklāt būtu ļoti lietderīgi produkcijas marķējumā obligāti norādīt informāciju, lai atšķirtu konkrētas flotes produktus, norādot produkta izcelsmi patērētājiem viegli saprotamā veidā;

26. aicina Komisiju veicināt zvejā nodarbināto personu atbilstošu apmācību, dodot iespēju apgūt zināšanas par uzņēmējdarbību, jūrniecību un vidi un labu higiēnas praksi, tādējādi nodrošinot cilvēkresursu saglabāšanu reģionos, kas ir atkarīgi no zvejniecības, un vienlaikus ļaujot pievērsties citām pilsoniskajai sabiedrībai nozīmīgām darbības jomām, piemēram, cīņai pret jūras piesārņošanu, glābšanas pasākumu nodrošināšanai jūrā utt.;

27. aicina Komisiju veicināt integrētu iniciatīvu salu reģionu un perifēro reģionu, kas ir atkarīgi no piekrastes mazapjoma zvejas, infrastruktūras attīstībai un uzlabošanai.

Zvejniecības iespēju optimāla izmantošana

28. atbalsta Pasaules augstākā līmeņa sanāksmē par ilgtspējīgu attīstību dalībvalstu izvirzīto mērķi sasniegt maksimālo ilgtspējīgas ieguves apjomu līdz 2015. gadam. Minētajam mērķim vajadzētu būt KZP pamatprincipam. Komiteja arī atzinīgi vērtē politiku saistībā ar izmetumu ierobežošanu, kā arī ierosina izvērtēt, kāda ir rūpnieciskās zvejas ietekme uz ekosistēmu, ražojot zivju miltus, ko izmanto par barību zivkopības nozarē;

29. ierosina deleģēt dalībvalstīm labāk regulēt zvejas flotes piekļuvi īpaši aizsargājamām teritorijām, lai varētu saglabāt šīs teritorijas un uzlabot to ekoloģisko stāvokli;

30. aicina turpināt pārbaudīt resursu pārvaldes sistēmu, kas balstīta uz no nozvejas apjoma atkarīgām kvotām un pašu zvejnieku iesniegtu un pārbaudāmu dokumentāciju;

31. RK ļoti atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu zvejniecības pārvaldības sistēmā ierosināt izmaiņas, ierobežojot to dienu skaitu, kuras zvejas kuģis drīkst pavadīt jūrā, vai izmantojot šobrīd spēkā esošo sistēmu, kas regulē atsevišķu sugu nozveju;

32. iesaka katras zvejas zonas gadījumā izvērtēt pārvaldības sistēmu, kas būtu visatbilstošākā attiecīgajai zonai, zvejojāmām sugām un zvejas flotes veidam. Pārvaldes vienībai ir jābūt zvejas

zonai un visām izmantojamajām sugām attiecīgajā zonā, izņemot migrējošās sugas;

33. atgādina, ka dažu zvejniecības pārvaldes problēmu atrisināšana ir atkarīga no tādiem stimulējošiem pasākumiem atsevišķiem zvejniekiem un apvienībām (kopīga pārvalde), kas mudina zvejniekus darboties atbildīgi;

34. ierosina izveidot "zivsaimniecības izcilības sertifikātu", kuru pārbauda pieaicināts uzņēmums un kurš, tāpat kā jūrniecības politikas jomā, ļautu garantēt, ka zivsaimniecības darbība tiek veikta, stingri ievērojot atbilstību tiesību aktiem;

35. uzskata, ka ir jāizstrādā vienota zivsaimniecības atbilstības un kontroles sistēma, nosakot normas ISO standartu ietvaros, piemēram ISO 17020;

36. zivsaimniecības pārvaldībā ierosina ņemt vērā sporta un atpūtas zveju kā aizvien būtiskākus aspektus. Zvejas darbību profila paplašināšanai, iekļaujot zvejas tūrismu, būtu jāklūst par iespēju zvejniekiem, kuri ir pietiekami kvalificēti; tas arī ir veids, kā piesaistīt darbaspēku un samazināt zvejas intensitāti.

Relatīvā stabilitāte un piekļuve piekrastes zvejniecībai

37. norāda, ka relatīvās stabilitātes principa piemērošana varētu būt iemesls, kura rezultātā daudzos gadījumos, ņemot vērā zinātniskos ieteikumus, ir pārsniegta kopējā pieļaujamā nozveja (TAC), palielināties izmetumu skaits un samazinās zivju resursu racionālas izmantošanas iespējas;

38. atbalsta Komisijas viedokli, ka relatīvās stabilitātes princips negarantē to, ka zvejas tiesības tiek izmantotas visefektīvākajā veidā. Ir vērojama neatbilstība starp dalībvalstīm iedalītajām kvotām, flotu faktiskajām vajadzībām un kvotu faktisko izmantojumu. Tādēļ RK ierosina pārskatīt relatīvās stabilitātes principu un dalībvalstu kvotas pielāgot to flotu reālajām vajadzībām saskaņā ar pieejamajām zvejas tiesībām;

39. uzskata, ka pārvedamu zvejas tiesību jomā individuāli piešķirtās kvotas var būt viens no risinājumiem, bet individuālas pārvedamas kvotas ir bīstamas nozares līdzsvarotībai. Šādu kvotu izmantošanas rezultātā zvejas jauda koncentrējas dažu lielo uzņēmumu rokās un samazinās mazo zvejas uzņēmumu skaits. Turklāt nebūtu lietderīgi izvērtēt iespēju piemērot diferencētu pieeju mazo zvejas uzņēmumu flotes pārvaldībai un vienlaikus piešķirt nozvejas tiesības, pamatojoties vienīgi uz tirgus noteikumiem;

40. atbalsta iniciatīvu saglabāt zvejas ierobežojumus 12 jūras jūdžu rādiusā.

Tirdzniecība un tirgi

41. atbalsta viedokli, ka visiem zvejniecības produktiem, kuri nonāk Kopienas tirgū, ieskaitot ievestos produktus, ir jābūt ražotiem ilgtspējīgi apsaimniekotās zivsaimniecībās, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus ES tirgū; ierosina pirms zvejas licences izsniegšanas veikt ietekmes uz vidi novērtējumu;

42. ierosina veicināt iniciatīvas, kas nodrošina zvejniecības produktu izcelsmes garantijas, atbalstot svaigu zivju produkcijas marķēšanu, apliecinot izsekojamību un produkta izcelsmi;

43. uzskata, ka "zivsaimniecības izcilības sertifikāti" ir jāatbalsta gan attiecībā uz zveju, gan tirdzniecību kā garantija patērētājiem par zivju resursu izmantošanas noteikumu stingru ievērošanu;

44. atzīst, ka būtu jāpastiprina ražotāju organizāciju nozīme zivsaimniecību pārvaldībā;

45. aicina ražotāju organizācijās veicināt pastāvīgu apmācību un noteikt apmācības vajadzības kā ļoti svarīgu aspektu saistībā ar zivju tirgus kvalitātes uzlabošanu.

Kopējās zivsaimniecības politikas (KZP) integrēšana plašākā jūrniecības politikā

46. atbalsta Komisijas viedokli par nepieciešamību īstenot integrētu jūrniecības politiku kā pamatinstrumentu progresa veicināšanai jūrlietās, kas būtiski ietekmē citas nozaru politikas, jo īpaši KZP, pastāvīgi ņemot vērā piekrastes reģionu ilgtspējīgu attīstību, kā arī pievēršot īpašu uzmanību ilgtspējīgai zvejniecības nākotnei un jautājumam par pielāgošanos klimata pārmaiņām;

47. uzskata, ka atbilstoši teritoriālās kohēzijas principiem piekrastes teritoriju dzīvotspēja būs atkarīga no tāda ilgtspējīga ekonomikas pamata izveides un dažādošanas, kas nodrošina tādas daudzveidīgas iespējas, ar kuru palīdzību jaunieši varēs attīstīt savus talantus un nebūs spiesti doties uz lielākām pilsētām augstākas dzīves kvalitātes meklējumos;

48. ierosina IJP ietvaros zivsaimniecības nozares pārstāvjiem dot iespēju piedalīties tādu citu pasākumu izstrādē un īstenošanā, kas varētu papildināt zvejniecību, piemēram, zvejas tūrisms (sporta zveja, vaļveidīgo novērošana u. c.), cīņa pret piesārņošanu, glābšanas pasākumi vai jūras gultnes tīrīšana;

49. aicina Komisiju sadarbībā ar dalībvalstīm un reģioniem izstrādāt Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas (ĢIS), kas ļauj plānot piekrastes izmantošanu;

50. uzskata, ka vietējo pašvaldību un ieinteresēto pušu izveidotajām vietējās piekrastes partnerībām var būt īpaša nozīme, lai nodrošinātu to, ka piekrastes zonu integrēta vadība ir efektīva un to īsteno ar augšupējas pieejas palīdzību;

51. lūdz Komisiju atbalstīt zvejas kuģu kapteiņu daudzveidīgu kvalifikāciju, kuru atzītu visā Eiropā, tādējādi dodot iespēju dažādot zvejas darbības, un kas būtu savietojama ar citiem profesionālās darbības veidiem.

Uz zināšanām balstīta politika

52. atzinīgi vērtē iniciatīvas ar mērķi veicināt zinātnieku, politikas veidotāju un ieinteresēto aprindu saziņu, jo īpaši Zivsaimniecības un akvakultūras padomdevēju komiteju (ZAPK) un reģionālās konsultatīvās padomes (RKP);

53. uzsver, ka lēmumu pieņemšanas procesā jābalstās uz ticamiem datiem un zināšanām un atbalsta Komisijas attiecīgās iniciatīvas;

54. ierosina apsvērt iespēju izveidot uz zināšanām par zivsaimniecību balstītu klasteri, tādējādi radot dinamisku, pārredzamu un publisku struktūru, kas vienlaikus būtu portāls zināšanu izplatīšanai par zivsaimniecību ES.

Strukturālā politika un publiskais finanšu atbalsts

55. piekrīt, ka strukturālajai politikai ir bijusi negatīva ietekme uz zvejniecības nozari un tā atsevišķos gadījumos strukturālās problēmas ir nevis atrisinājuši, bet gan padziļinājuši. RK arī piekrīt, ka ar reformas palīdzību ir jārisina nozarē pastāvošo strukturālo trūkumu jautājums, vienlaikus paredzot drošības pasākumus, lai novērstu jebkādu KZP nelabvēlīgu vai tai pretdarbīgu ietekmi;

56. ierosina regulēt piekļuvi valsts atbalstam līdzīgā veidā kā KLP reformā, ieviešot nosacītības koncepciju. Būtu nepieciešams noteiktos mērķus papildināt ar koncepciju par nosacījumu izpildi finanšu atbalsta saņemšanai, vienlaikus regulējot sankcijas un atmaksāšanu;

57. ierosina ieviest selektīvāku un ekoloģiski nekaitīgāku zvejas praksi. Minēto problēmu risināšanā tomēr jāņem vērā reģionālās īpatnības.

Ārējā dimensija

58. uzskata, ka galvenajam KZP ārējās dimensijas mērķim jābūt ekonomisko sakaru izveidei un sadarbībai ar trešām valstīm nediskriminācijas un savstarpējā izdevīguma režīmā, kā arī ievērojot ilgtspējīgas un atbildīgas zvejniecības principu;

59. atbalsta Komisijas viedokli, ka ES flotes saglabāšana starptautiskajā līmenī varētu būt zaudējusi savu nozīmi;

60. atzinīgi vērtē Komisijas atteikšanos no principa “maksā, zvejo, dodies prom”, aizstājot to ar Zvejniecības partnerattiecību nolīgumiem (ZPN), kuru pamatā ir plašāka pieeja, kas sekmē sadarbību, pārvaldību un juridisku noteiktību saistībā ar Kopienas investīcijām ārpus ES. Zvejniecības nolīgumi ar valstīm, kuras nav ES dalībvalstis, ir jāsaglabā kā līdzeklis zvejniecības nozares pielāgošanās veicināšanai, iekļaujot akvakultūru, investīcijas un sadarbību kā attīstības instrumentus;

61. piekrīt priekšlikumam izpētīt reģionālās sadarbības izveides iespējas laikā, kad reģionālā integrācija tiek sekmēta kā attīstības instruments;

62. uzsver, ka reģionālās zvejniecības pārvaldes organizācijas ir izcils nozares pārvaldības instruments, un aicina nodrošināt to plašāku pārstāvību un nozīmi lēmumu pieņemšanā atbilstīgi tādiem kritērijiem kā iedzīvotāju skaits vai ES dalībvalstu skaits;

63. uzskata, ka ir jānoslēdz starptautiski līgumi, lai pārvaldītu un kontrolētu zveju Vidusjūrā, Baltijas jūrā un citās jūras teritorijās, kuras aptver ne tikai ES dalībvalstu, bet arī trešo valstu teritoriālos ūdeņus, tādējādi ļaujot līdzsvaroti izmantot bioloģiski daudzveidīgas, bet izteikti trauslas ekosistēmas resursus;

64. atbalsta pasākumu sagatavošanu, lai izveidotu integrētāku kontroles sistēmu, apvienojot esošās uzraudzības un kontroles sistēmas, jo īpaši Vidusjūras reģionā. Šajā sakarā aicina Komisiju minētajā reģionā uzsākt pirmo izmēģinājuma projektu, kuru pakāpeniski varētu īstenot visā Eiropā;

65. aicina uzlabot dalībvalstu un ārpuskopienas piekrastes valstu krasta apsardzes patruļu sadarbību.

Paziņojums “Ilgtspējīgas nākotnes veidošana akvakultūrai”

Vispārīgas piezīmes

66. atzinīgi vērtē paziņojumu par tematu “Ilgtspējīgas nākotnes veidošana akvakultūrai” (COM(2009) 162 galīgā redakcija), kas dod jaunu impulsu “Eiropas akvakultūras ilgtspējīgas attīstības stratēģijai” (COM(2002) 511 galīgā redakcija), radot iespēju risināt problēmas akvakultūras attīstības jomā, jo

īpaši saistībā ar produkcijas ilgtspēju vides ziņā, nekaitīgumu un kvalitāti;

67. uzskata, ka Kopienas akvakultūras nozare palīdz apgādāt Kopienas tirgu ar zivju produktiem, kuri aizvien biežāk netiek piegādāti pietiekamā apjomā, ņemot vērā nozvejas samazināšanos un pieprasījuma pieaugumu;

68. apzinās akvakultūras nozares sociālekonomisko nozīmi atsevišķos reģionos; minētā nozare nodrošina apmēram 65 000 darbavietu, un apgrozījums pārsniedz EUR 3 miljardus;

69. piekrīt turpmākai akvakultūras nozares veicināšanai un atzinīgi vērtē Komisijas, Padomes un Parlamenta iniciatīvas minētās nozares atbalstam KZP ietvaros;

70. piekrīt Komisijas viedoklim par ierobežojumiem Eiropas akvakultūras nozares attīstības jomā, un tie ir šādi: nepietiekama platība attīstībai, apgrūtināta piekļuve licencēm, nozares sadrumstalotība un organizācijas trūkums, kā arī daudzie ierobežojumi saistībā ar piekļuvi sākuma kapitālam un stingrie Kopienas noteikumi, kas apgrūtina konkurenci ar Āzijas vai Latīņamerikas ražotājiem;

71. atzinīgi vērtē ES finansīalos centienus strukturālās politikas ietvaros, lai veicinātu akvakultūras nozares ilgtspējīgu attīstību, un ierosina ieviest savstarpējās atbilstības (*cross compliance*) principu zvejniecības nozarē, nosakot tādas atbilstošas un specifiskus kritērijus kā vide, pārtikas produktu nekaitīgums, dzīvnieku aizsardzība u. c. Šo kritēriju neizpildes gadījumā publiskās palīdzības sniegšana jāierobežo vai pilnībā jāatsaka.

Piezīmes par iniciatīvu

ES akvakultūras nozares nākotnes veidošana

72. atbalsta nodomu ES izstrādāt pasākumu kopumu nozares konkurētspējas palielināšanai, lai apmierinātu augošo pieprasījumu pēc zivju produktiem, kuru nav iespējams apmierināt no savvaļas zivju krājumiem;

73. uzskata, ka ES jāuzņemas vadoša loma “zilajā revolūcijā” gan attiecībā uz ūdens cilmes produktu ražošanu, gan tehnoloģiju un inovācijām, vienlaikus izveidojot arī ES līmeņa sertifikācijas iestādes, lai nodrošinātu ES akvakultūras produktu augsto kvalitāti. Uzskata, ka vadoša loma ES jāuzņemas arī ekoloģisku zivkopības metožu izstrādē un akvakultūra būtu jāatbalsta tikai apvidos, kuros tas iespējams ekoloģiski ilgtspējīgā veidā un kur var nodrošināt jūras vides saglabāšanu arī nākamajām paaudzēm;

74. atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu izstrādāt atbilstošu akvakultūras nozares attīstības politikas un pasākumu programmu, kas veicinātu šķēršļu novēršanu valstu tiesību aktos (īpaši, lai akvakultūras nozare piekrastes teritorijās varētu attīstīties uz tādiem pašiem noteikumiem kā citas nozares un lai varētu saņemt vajadzīgās atļaujas) un atbalstītu šīs stratēģiski nozīmīgās nozares turpmāko attīstību;

75. aicina Komisiju sadarbībā ar dalībvalstīm izstrādāt ceļvedi 2010. gadam, iekļaujot tajā informāciju par akvakultūras attīstības ierobežojumiem Eiropā, nosakot tos katrā reģionā, un veicināt ziņojumu ieviešanu ar mērķi KZP ietvaros atbalstīt akvakultūras attīstības reģionu un nepieciešamās ostu infrastruktūras izveidi;

76. aicina atvieglot piekļuvi apdrošināšanas polisēm, lai stabilizētu, bet nevis traucētu šādu ražotāju bieži vien trauklās saimniecības.

Akvakultūras produktu konkurētspējas veicināšana

77. atbalsta Eiropas akvakultūras tehnoloģiju un inovāciju platformas (EATIP) izveidi, kas dos iespēju Eiropas akvakultūras nozarei saglabāt vadošo pozīciju pasaulē un izstrādāt nozarei paredzētu stratēģisku pētniecības un izstrādes koncepciju;

78. aicina EATIP veidot par pētniecības un izstrādes veicināšanas forumu, ar kura palīdzību varētu izstrādāt ilgtspējīgas zvejniecības un akvakultūras metodes un veidot atsevišķu valstu akvakultūras, zvejniecības un okeanogrāfijas platformu tīklu, lai virzītu pētniecības un izstrādes jautājumus no viszemākā posma uz visaugstāko, savukārt jauninājumus un jaunākās tehnoloģijas — tieši otrādi — izplatītu no visaugstākā posma uz viszemāko;

79. uzsver jūras teritoriālās plānošanas nozīmi, nosakot akvakultūras nozarei saimnieciskās darbības veikšanas vietas un sniedzot vadošus norādījumus. Atbilstoša teritoriālā plānošana dod iespēju programmēt akvakultūras izaugsmi, noteikt ražošanas potenciālu, izvairīties no konfliktiem ar citiem piekrastes vai cietzemes teritoriju izmantotājiem un veicināt sinerģiju starp darbībām un vidi reģionos, kuri ir visvairāk atkarīgi no minētās nozares, ņemot vērā vides, sociālās jomas, ekonomikas un tirgus ilgtspējas aspektus;

80. atbalsta kvalitātes un informatīvas marķēšanas standartu izstrādi un ieviešanu Eiropas teritorijā, kā arī starptautisko sadarbību marķēšanas un sertifikācijas jomā;

81. atbalsta nepieciešamību paplašināt Eiropas akvakultūras nozares starptautisko dimensiju un noteikt pamatnostādnes dzīvnieku slimību kontroles plāniem, kas dotu iespēju nodrošināt zootehniski drošu ražošanu;

82. aicina sniegt finansiālu atbalstu, lai līdzsvarotu risināmās problēmas Kopienas akvakultūras nozarē un ieguvumus, kurus nodrošina minētā nozare;

83. aicina analizēt apmācību programmas jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras jomās, kā arī izvērtēt vajadzības vidējā termiņā. Šajā sakarā aicina izstrādāt ceļvedi dalībvalstīm saistībā ar Eiropas programmu par profesijas speciālistu brīvu pārvietošanos, lai veicinātu apmācību minētajā nozarē un Eiropas iedzīvotājiem sniegtu informāciju par akvakultūru;

Ilgtspējīgai akvakultūras izaugsmei nepieciešamo apstākļu radīšana

84. atbalsta ES apņemšanos nodrošināt akvakultūras nozares un apkārtnes vides saderību, garantējot kvalitatīvu, veselīgu un nekaitīgu pārtikas produktu ražošanu, nosakot ražošanas teritoriju aizsardzības pasākumus saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu 2000/60/EK, mudinot dalībvalstis uzlabot ūdens vidi noteiktajos termiņos, un IJP, kā arī izstrādājot pasākumus, lai uzraudzītu stāvokli attiecībā uz dzīvniekiem, kas izkļuvuši no audzētavām;

85. uzskata, ka ūdensdzīvnieku produkcijas ilgtspējīga pieauguma nodrošināšanai ir jāveic dzīvnieku veselības un labturības pasākumi, jānodrošina akvakultūrai paredzētu jauno veterināro medikamentu pieejamība un kvalitatīvas un ilgtspējīgas zivju barības pieejamība;

86. aicina pārskatīt Direktīvas Nr. 2006/88 par ūdensdzīvnieku veselības prasībām īstenošanas stāvokli dalībvalstīs un izveidot ĢIS (ģeogrāfiskās informācijas sistēmas) par ūdensdzīvnieku slimībām visā pasaulē;

87. uzsver nepieciešamību tiesību aktos noteikt akvakultūras uzņēmumu reģistra ieviešanu, lai valsts pārvaldes iestādes saņemtu aktuālu informāciju par akvakultūras produkciju, apstiprinātiem reproduktīvajiem pasākumiem, reprodukcijas izcelsmi un biežumu, un veselības programmām;

88. uzskata, ka ir jāizstrādā paziņojumi par apstiprinājumiem mazuļu iegremdēšanai, deklarācijas par slimībām, paziņojumi par izkļūšanu brīvībā, produkcijas piegādi, vides uzraudzības novērtēšanas plāniem un zivju pārvietošanas kontroli pa sauszemi un pa jūru, kā tas tiek darīts saistībā ar lauksaimniecības dzīvniekiem;

89. aicina sniegt lielāku finansiālu atbalstu, kas būtu paredzēts vides kontroles pasākumiem akvakultūras uzņēmumos, dzīvnieku veselības uzlabošanas programmu īstenošanai, dzīvnieku labturības pasākumu pielāgošanai akvakultūras metodēm un pētījumiem veterināro zāļu un alternatīvu izejmateriālu izmantošanai zivju barības ražošanā;

90. atbalsta nodomu nodrošināt patērētāju veselības aizsardzību un atzīt veselības ieguvumus, ko rada ūdens cilmes produktu lietošana.

Nozares tēla un pārvaldes uzlabošana

91. atbalsta iniciatīvu sekmēt akvakultūras nozares pārvaldīšanu, lai uzlabotu nozares tēlu un radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus visā ES, kas veicinātu nozares ilgtspējīgu attīstību. Šajā sakarā ierosina Komisijai izstrādāt vadlīnijas, lai uzlabotu akvakultūras un zivsaimniecības pārvaldību;

92. atbalsta priekšlikumu īstenot ES tiesību aktus līdzsvarotā veidā, izplatot informāciju par instrumentiem un atvieglojot to īstenošanu, veicot pasākumus tiesiskā regulējuma vienkāršošanai un administratīvā sloga mazināšanai;

93. atbalsta Komisijas viedokli par atbilstošas darbības uzraudzības nodrošināšanu akvakultūras nozarē, izmantojot ticamus

statistikas datus, vispārējus un saskaņotus rādītājus un publisku tirgus cenu tīklu;

94. ierosina Komisijai Kopienas Zivsaimniecības kontroles aģentūrā izveidot akvakultūras attīstības un kontroles nodaļu;

95. atkārtoti uzsver profesionālo zināšanu un izglītības nozīmi, lai varētu sasniegt labu pārvaldības līmeni;

96. pauž gatavību būt par forumu, sabiedrības iesaistīšanās nodrošinātāju un informācijas izplatītāju par akvakultūras jautājumiem, lai kopā ar Komisiju uzlabotu pārvaldību akvakultūras nozarē.

Briselē, 2009. gada 4. decembrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas pašiniciatīvas atzinums “Mežsaimniecības politika: 20–20–20 mērķi”

(2010/C 141/09)

REĢIONU KOMITEJA

- pozitīvi vērtē virkni ES politisko pasākumu un iniciatīvu, kas dalībvalstīm uzliek par pienākumu saskaņot valstu mežsaimniecības politikas aspektus ar ES mērķiem;
- vērš uzmanību uz mežsaimniecības un mežrūpniecības lielo potenciālu līdz 2020. gadam izvirzīto ES mērķu sasniegšanā, un uzskata, ka būtu sīkāk jāizpēta iespējas, kā emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ETS) ietvaros gūtos ienākumus izmantot iepriekšminēto un citu iniciatīvu atbalstam;
- uzsver, ka ir svarīgi sekmēt daudzfunkcionālu mežsaimniecību;
- augstu vērtē ES iniciatīvas, kas ļauj ierobežot mežu izciršanu un degradāciju; vērš uzmanību uz to, ka Eiropas Savienībā iegūtajā biomasā ir liels īpatsvars sīku žaģaru un koku lapu masas, kas veido gandrīz 90 % mikroelementu, kurus augi izmanto asimilācijas un koku augšanas laikā, un tas var izraisīt biotopu izzušanu;
- pilnībā piekrīt aicinājumam izmantot koksni un citus koksnes produktus, kas iegūti atbilstīgi ilgtspējīgas attīstības principam apsaimniekotos mežos. Tas attiecas jo īpaši uz energoresursiem un izejvielām; aicina dažādos lēmumu pieņemšanas līmeņos apsvērt iespējamo datumu, kad ES teritorijā varētu ieviest obligāto licencēšanu;
- iesaka atbalstīt reģionus, kas īsteno ilgtspējīgu mežsaimniecības politiku, lai mazinātu klimata pārmaiņas. Jāīsteno iniciatīvas, kas virzītas uz tādu stimulu radīšanu ekonomikas dalībniekiem kā nodokļu atvieglojumi, jauninājumu līdzfinansēšana, preferenciāli līgumi par mežsaimniecības produktu iepirkšanu, tāpat arī tehniskā un tehnoloģiskā palīdzība, kā arī atbalsts vides aizsardzības jomā radušos izmaksu segšanai.

Ziņotājs: Adam Banaszak kgs (PL/UEN-AE) Kujāvijas-Pomožes vojevodistes asamblejas loceklis

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Pamatieteikumi

1. vērš uzmanību uz to, ka meži, biomasā uzkrājot vairāk nekā pusi pasaulē radītās oglekļa dioksīda emisijas, ļauj apkarot klimata pārmaiņas, un tas nozīmē, ka to degradācija un izciršana apdraud gan vidi, gan arī klimatu. Tādēļ ir noteikti jāsteno ilgtspējīga mežsaimniecības politika;

2. uzskata, ka dabiskās ekosistēmās valda trausls līdzsvars un ka augu un dzīvnieku daudzveidība ir ļoti svarīga mūsu veselībai un labklājībai. Vietējie/dabiskie meži ir svarīgi biotopi un tie jāapsaimnieko saskaņā ar mežu un reģionālajiem likumiem. Tāpēc dalībvalstīm un reģioniem jābūt tiesīgiem neatļaut ģenētiski modificētu koku un augu sugu stādīšanu;

3. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija popularizē meža biomasas izmantošanu enerģijas ražošanā un ka Pastāvīgā mežsaimniecības komiteja atbalsta minētās darbības, kuru rezultātā palielinās — lai arī vēl diezgan nelielā mērā — minētās degvielas īpatsvars enerģijas ražošanā no atjaunojamiem resursiem. Vienlaikus vērš uzmanību uz to, ka Eiropas Savienībā iegūtā biomasā satur sīku žagaru un koku lapu masu, kas veido gandrīz 90 % mikroelementu, kurus augi izmanto asimilācijas un koku augšanas laikā. Pārāk liels sīku žagaru un koku lapu masas īpatsvars var izraisīt biotopu izzušanu. Tas jāņem vērā, izvēloties koksnes ieguves metodi. Apdraudētās meža vietās, kurās nav pietiekami barības vielu, nocirsto koku zari un galotņu atliekas jāatstāj ciršanas vietā vai meža teritorijā;

4. vērš uzmanību uz mežsaimniecības un mežrūpniecības nozares lielo potenciālu, kas vēl joprojām nav līdz galam izmantots, lai sasniegtu līdz 2020. gadam izvirzītos ES mērķus, un sevišķi uz iespēju ievērojami palielināt meža biomasas kā izejvielas īpatsvaru enerģijas ražošanā, ieskaitot ātri augošu koku plantācijas. Norāda, ka, koksni izmantojot izejvielu un enerģijas iegūšanas nolūkā, var sniegt ieguldījumu cīņā ar klimata pārmaiņām, jo tādējādi iespējams uzglabāt oglekli (koksne kā filtrs), ietaupīt ražošanai nepieciešamo enerģiju salīdzinājumā ar citiem būvmateriāliem, kā arī ietaupīt ziemā apkurei un vasarā atvēsināšanai patērēto enerģiju (izolācijas materiāli) un aizstāt izrakteņu kurināmo siltuma un elektrības ražošanā (koksnes kurināmais, koksnes atlieku termiskā izmantošana). Būtu sīkāk jāizpēta iespējas, kā emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ETS) ietvaros gūtos ienākumus izmantot iepriekšminēto un citu iniciatīvu atbalstam;

5. uzskata, ka pārdomāti jāstimulē mežsaimniecība, lai palielinātu koksnes ražošanu, kas vienlaikus veicinātu enerģijas ražošanu no koksnes;

6. piebilstot, ka nepastāv kopēja mežsaimniecības politika, pozitīvi vērtē ES mežsaimniecības rīcības plāna pieņemšanu 2007.–2011. gadam un uzskata, ka Eiropas Komisija darbojas pareizā virzienā. Tajā pašā laikā iesaka nekavējoties uzsākt darbu, lai izveidotu tiesisko un strukturālo pamatu Eiropas Komisijas starpnozarju pasākumiem, kas attiecas uz mežiem un ļauj koordinēt darbību šajā nozarē pēc 2011. gada. Līdztekus nākamo gadu rīcības plānam varētu izveidot ES struktūru mežsaimniecības politikas koordinācijai;

7. atbalsta meža īpašnieku informēšanu un apmācīšanu par iespējām attīstīt mežsaimniecību saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības principiem, tādējādi ņemot vērā gan bioloģiskās daudzveidības aizsardzību, gan kvalitatīvu koku un ātri augošu koku šķirņu audzēšanu izmantošanai enerģijas ražošanas nolūkā. Komiteja ierosina vispusīgi — gan ar padomiem, gan finansiāli — atbalstīt šo mērķu sasniegšanu;

8. atbalsta pētījumus un zinātniski pētnieciskās iniciatīvas, kas virzītas uz modernām koksnes iegūšanas un ražošanas tehnoloģijām, kuras salīdzinājumā ar tradicionālajām metodēm ievērojami mazāk kaitē videi (tostarp enerģijas iegūšanai izmantojamu koku stādīšanā), kā arī tādas iniciatīvas, kas samazina pārvaldes izmaksas, vienlaikus veicinot ilgtspējīgu attīstību;

9. atzinīgi vērtē pastāvošo brīvprātīgo licencēšanas sistēmu darbību, atbalsta šo sistēmu saglabāšanu un iesaka licencēšanu plaši atbalstīt ar citiem instrumentiem, ieskaitot finanšu instrumentus; vēlāk licencēšanu varētu izmantot kā instrumentu, kas ļautu ierobežot nelegālas koksnes un to produktu ieviešanu. Komiteja ierosina to īstenot saistībā ar vērienīgākiem centieniem panākt licencēšanu pasaules mērogā. Tā iesaka saskaņā ar tādām iniciatīvām kā *FLEGT* (meža tiesību aktu ieviešana, pārvaldība un tirdzniecība) nodrošināt, lai trešās valstīs nelegāli ražotas koksnes importu vai uzglabāšanu uzskaitītu par nelegālu. Tajā pašā laikā Komiteja vērš uzmanību uz to, ka tiesiskie un saimnieciskie licencēšanas un "Natura 2000" nosacījumi ir ļoti atšķirīgi atsevišķās valstīs un reģionos. Komiteja arī norāda, ka koksnes produktu licencēšana ne vienmēr sekmē aizsargāto reģionu apsaimniekošanā izvirzīto vispārējo mērķu sasniegšanu. Tādēļ iesaka ņemt vērā minētās atšķirības un prasības saskaņā ar subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem;

10. uzsver, ka ir svarīgi sekmēt daudzfunkcionālu mežsaimniecību, kas līdztekus pamatuzdevumiem saistībā ar koksnes ražošanu veic arī citas funkcijas, kurām ir liela nozīme mežsaimniecībā un ekonomikā, piemēram, tūrismam, labklājība, dabas aizsardzība un atpūta, medības, meža produktu ievākšana un īpašu produktu iegūšana (piemēram, sveķi, miza, korkšis u. c.). Ir iespējams būtiski palielināt ar ražošanu nesaistīto funkciju saimniecisko nozīmi un vairot bioloģisko daudzveidību, tādējādi pozitīvi ietekmējot lauku rajonu attīstību;

11. vērš uzmanību uz to, ka vietējās un reģionālās pašvaldības jāiesaista lēmumu pieņemšanā par ES mežsaimniecības politiku;

Visefektīvākie biomasas iegūšanas veidi enerģijas ražošanas nolūkā

12. iesaka būtiski palielināt ES atbalstu, lai enerģijas ražošanas nolūkā saskaņā ar vides ilgtspējīgas attīstības principiem ieviestu ātraudzīgo koku plantācijas, kas sekmē lauku rajonu attīstību, radot papildu darba tirgu, un ir mikroreģiona saimnieciskās attīstības faktors;

13. ņemot vērā 20–20–20 mērķi, uzsver, ka visām dalībvalstīm plaši jāiesaistās biomasas izmantošanā enerģijas ražošanas nolūkā, lai tādējādi sasniegtu izvirzīto mērķi attiecībā uz atjaunīgās enerģijas īpatsvaru no kopējā enerģijas ražošanas apjoma. Komiteja tomēr uzsver, ka koksnes audzēšanai enerģijas iegūšanas nolūkā tikpat lielā mērā jābūt arī reģionālo pašvaldību pienākumam gan kurināmā piedāvājuma ziņā (mežu apsaimniekošana, ņemot vērā katras teritorijas iezīmes), gan pieprasījuma ziņā (veicināt malkas tirgu, kurā darbojas valsts un privātie operatori);

14. aicina arī turpmāk popularizēt meža biomasas izmantošanu enerģijas iegūšanā un uzskata, ka Pastāvīgajai mežsaimniecības komitejai jāatbalsta šāda darbība, tomēr ierosina veikt pasākumus, kas ļauj samazināt biomasā izmantoto sīko žagaru un koku lapu daudzumu;

15. vērš uzmanību uz to, ka ieinteresētība ražot un izmantot no koksnes iegūtu bioenerģiju būs atkarīga no ekonomiskās vides, piemēram, nodokļiem dalībvalstīs, kā arī no tā, cik liels būs finansālais atbalsts koksnes kurināmā izmantošanas veicināšanai un kādiem mērķiem tas tiks novirzīts. Šāds atbalsts paātrinās lauku rajonu turpmāko attīstību un sekmēs ilgtspējīgu dabiskās vides attīstību attiecīgajā teritorijā. Komiteja aicina Dalībvalstis nodrošināt, lai to nodokļu politika nelabvēlīgi neietekmētu biodegvielas salīdzinājumā ar izrakteņu kurināmā degvielām;

Ieteicamās darbības jomas saistībā ar rīcības plānu 2007.–2011. gadam

16. augstu vērtē ES iniciatīvas, kas ļauj ierobežot mežu izciršanu un degradāciju, tādējādi apkarojot klimata pārmaiņas un oglekļa dioksīda robežlieluma fiksācijā iesaistīto teritoriju zaudējumu;

17. atzinīgi vērtē rezultātus, kas iegūti, izveidojot mežu monitoringu to aizsargāšanas nolūkā, jo mežu stāvoklis un dzīvotspēja nodrošina augstu siltumnīcefekta gāzu absorbēšanas un klimata stabilizācijas līmeni;

18. vērš uzmanību uz to, ka mežu apsaimniekošana kļūst aizvien labāka daļā dalībvalstu, kurās atbilstīgi ilgtspējīgas saimnieciskās attīstības principam un mežu teritoriju daudzfunkcionalitātei, kā arī lai novērstu, piemēram, ugunsgrēkus, pārdomāti aizvāc nedzīvu organisko masu, ko bioenerģijas vajadzībām izmanto saskaņā ar licencēšanas un "Natura 2000" noteikumiem;

19. pozitīvi vērtē virkni ES politisko pasākumu un iniciatīvu, kas dalībvalstīm uzliek par pienākumu saskaņot valstu mežsaimniecības politikas aspektus ar ES mērķiem;

20. ņemot vērā to, ka mežu teritoriju paplašināšanās sekmē oglekļa dioksīda absorbēšanu, tādējādi pozitīvi ietekmējot klimata stabilizāciju, Reģionu komiteja iesaka, īstenojot lauku attīstības politiku, piešķirt lielākus līdzekļus pastāvošo mežu saglabāšanai un uzlabošanai, kā arī teritoriju apmežošanai un stādīšanai un kopšanai. Komiteja tomēr uzsver, ka šāds atbalsts sniedzams ar nosacījumu, ka netiks apdraudēta bioloģiskā daudzveidība;

21. ņem vērā, ka atsevišķās ES valstīs vai reģionos mežu ugunsgrēki rada vislielāko apdraudējumu mežu ekosistēmas saglabāšanai, ieskaitot koku un krūmāju platības; un papildus nelabvēlīgajiem laika apstākļiem šos ugunsgrēkus izraisa pārāk apjomīga viegli uzliesmojošu vielu uzkrāšanās, jo mežu platības netiek apsaimniekotas vai ir pamestas zemā ienesīguma dēļ, tādēļ mežu ugunsgrēki ir spēcīgāki un postošāki, un to dzēšana ir ļoti sarežģīta. Svarīgi ir veicināt un atbalstīt preventīvas mežsaimnieciskās darbības, kas apmežotās platības padarītu izturīgākas pret uguns izplatīšanos, izmantojot pasākumus, lai samazinātu platības, kurās ir viegli uzliesmojoši augi, aizstātu tos ar citiem stādījumiem un radītu un saglabātu ugunsdrošības joslas. Biomasas pārpalikumu varētu izmantot atjaunīgās enerģijas ražošanai, tādējādi palīdzot samazināt CO2 emisijas;

22. pamatojoties uz līdzšinējo pieredzi, kas gūta, uzraugot mežiem nodarītos kaitējumus, kurus izraisījuši ugunsgrēki, kaitēkļu izplatīšanās, patogēnās sēnes vai plūdu negatīvā ietekme, tādējādi pasliktinot mežu veselības stāvokli un dzīvotspēju, uzskata, ka dalībvalstis jāaicina pilnveidot monitoringa tīklu;

23. iesaka atbalstīt dalībvalstis un reģionus, kas īsteno ilgtspējīgu mežsaimniecības politiku, lai mazinātu klimata pārmaiņas. Priekšroka jādod valstu, reģionālajām un vietējām iniciatīvām, kas virzītas uz tādu stimulu radīšanu ekonomikas dalībniekiem kā nodokļu atvieglojumi, jauninājumu līdzfinansēšana, preferenciāli līgumi par mežsaimniecības produktu iepirkšanu, tāpat arī tehniskā un tehnoloģiskā palīdzība, kā arī atbalsts vides aizsardzības jomā radušos izmaksu segšanai;

24. iesaka plaši popularizēt no koksnes izejvielām ražotas preces, kas garantē to, ka oglekļa dioksīda asimilācijas laikā koku absorbētais ogleklis tiek ilgāk uzglabāts, it īpaši celtniecībā;

25. uzsver jau iepriekš teikto, ka starptautiskā, ES, valstu, reģionālajā un vietējā līmenī jānodrošina labi koordinēta starpnozaru politiskā pieeja, kurā būtu attiecīgi ņemta vērā situācijas attīstība pasaulē un kuras mērķis būtu patiešām ilgtspējīga meža resursu apsaimniekošana, un kura ļauj apvienot klimata pārmaiņu mazināšanas stratēģiju ar attiecīgiem pielāgošanās pasākumiem. Tādēļ Komiteja aicina Eiropas Savienību vairāk izvirzīties vadībā starptautiskā līmenī un mudina dalībvalstis centīgāk īstenot klimata pārmaiņas mazināšanas pasākumus, lai izpildītu Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencijā par klimata pārmaiņām (UNFCCC) un Kioto protokolā noteiktos pienākumus, kā arī aicina vairāk atbalstīt pielāgošanos klimata pārmaiņām (2007.–2011. gada rīcības plāna 6. pamatpasākums). Komiteja atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu saskaņā ar UNFCCC izveidot Pasaules meža oglekļa mehānismu (GFCM), kura pamatā būtu pastāvīga finansēšanas sistēma, un ierosina nozīmīgu daļu līdzekļu, ko iegūs no ES emisiju kvotu izsoles, novirzīt cīņai pret mežu izciršanu un degradāciju jaunattīstības valstīs;

26. norāda, ka arī turpmāk jāatbalsta mežsaimniecības politika, jo tā ir cieši saistīta ar energoefektivitātes palielināšanu par 20 % līdz 2020. gadam un oglekļa dioksīda samazināšanu. Tas savukārt ir atkarīgs no lielajām mežu platībām, kas aptver gandrīz 35 % no Eiropas teritorijas. Lai īstenotu minēto ar energoefektivitāti saistīto mērķi, būtu jādod priekšroka biomasas termiskajai izmantošanai salīdzinājumā ar elektroenerģijas ražošanu, un tādēļ minētais aspekts būtu jāņem vērā pasaules energoresursu izvērtējumā, jo tas ir visefektīvākais biomasas izmantošanas veids;

27. vērš uzmanību uz to, ka vajadzīgi turpmāki pasākumi, kas nepieļauj biotiskus un abiotiskus kaitējumus mežiem, tajā skaitā cilvēka darbības rezultātā radušos kaitējumus, kā tas ir paredzēts rīcības plānā 2007.–2011. gadam;

28. piebilst, ka ES ir īstenojusi virkni labu risinājumu, kas jāpilnveido, debatēs un jaunu ideju meklējumos iesaistot ekspertus no atsevišķām valstīm, jo īpaši no tām, kurās meža apsaimniekošana ir visefektīvākā, un vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvjus no rajoniem, kur minētā nozare ir sevišķi svarīga;

29. atzīst, ka MCPFE (Ministru konference par Eiropas mežu aizsardzību) nozīme ir ļoti svarīga, lai apzinātu un noteiktu mežsaimniecības problēmas visā Eiropā, tajā skaitā Eiropas Savienībā, un iesaka ciešāk sadarboties ar minēto iestādi;

30. iesaka uzsākt darbu, lai izveidotu tiesisko un strukturālo pamatu Eiropas Komisijas starpnozaru pasākumiem, kas ļauj koordinēt darbību Eiropas mežsaimniecības politikā, jo tam būs izšķiroša nozīme pēc rīcības plāna (2007.–2011.) beigu termiņa;

31. ņemot vērā, ka mežsaimniecības uzdevumi ir saistīti ar dažādām nozarēm, iesaka uzsākt darbu, lai izveidotu atsevišķu iestādi, kas būtu atbildīga par ES mežsaimniecības politiku un kuras rīcībā būtu nepieciešamie finanšu instrumenti;

Paredzēto uzdevumu veikšana ar izglītošanas starpniecību

32. atbalsta izglītojošu un informatīvu pasākumu sekmēšanu vides aizsardzības jomā, tomēr uzskata, ka sabiedrības izpratne par ilgtspējīgas mežsaimniecības radītajiem labumiem ir vēl joprojām nepietiekama, un tādēļ arī ES iedzīvotāji pilnībā neizprot ieguvumus, kas nāk par labu lauku rajonu attīstībai;

33. iesaka palielināt atbalstu izglītojošiem un informatīviem pasākumiem, jo īpaši tiem, kas ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas jomā paredzēti gan mežu īpašniekiem, gan mežu apsaimniekotājiem, un sekmēt meža biomasas izmantošanu, lai sasniegtu 20–20–20 mērķi;

Zinātniskais atbalsts — izvirzīto mērķu sasniegšanas pamatnosacījums

34. zinātnei un mežsaimniecībai ir svarīga nozīme, lai klimata pārmaiņām pielāgotos, mainot metodes tiešā saistībā ar mežu audzēšanu, kas attiecīgās sugas ļauj pielāgot konkrētajai vietai un atjaunot tādu mežu tipus, kuri ir elastīgāki attiecībā uz klimata pārmaiņām. Klimata pārmaiņas īpaši var ietekmēt kalnu mežus, kas dabas katastrofu gadījumā pilda dabīgās aizsardzības funkciju;

35. atbalsta zinātniski pētnieciskās iniciatīvas, kas dod iespēju izpētīt atsevišķu koku sugu enerģētisko potenciālu un to audzēšanas veidus, spēju pielāgoties dažādiem klimatiskiem un ģeogrāfiskiem apstākļiem un ģenētisko pilnveidošanu, un dod iespēju būtiski palielināt meža biomasu, ko izmanto gan koksnes, gan enerģijas ražošanai. Komiteja tomēr atzīmē, ka vienlaikus sistemātiski jāpēta un jānovērtē ietekme uz vidi;

Licencēšana — ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas faktors

36. pilnībā piekrīt aicinājumam izmantot koksni un citus koksnes produktus, kas iegūti atbilstīgi ilgtspējīgas attīstības principam apsaimniekotos mežos. Tas attiecas jo īpaši uz energoresursiem un izejvielām. Komiteja atbalsta arī licencēšanu, kas nodrošina pareizu meža teritoriju apsaimniekošanu un novērš nezināmas izcelsmes koksnes laišanu apgrozībā, vienlaikus uzsverot vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmi pārvaldībā;

37. atbalsta centienus panākt koksnes un tās produktu licencēšanu pasaules mērogā, piemēram, *FLEGT* (meža tiesību aktu ieviešana, pārvaldība un tirdzniecība) iniciatīvu, ja tās pamatā ir pašreizējās sertifikācijas sistēmas (*PEFC* un *FSC*), kas ļauj apkarot nelegālu meža izciršanu, un citas iniciatīvas, kuras virzītas uz to, lai panāktu vienošanos par šādu darbību apkarošanu, un kuras, ņemot vērā, ka priekšroka tiek dota licencētu uzņēmumu produktiem, ļauj efektīvāk ierobežot nelegālas izcelsmes koksnes un to produktu ieviešanu;

38. aicina dažādos lēmumu pieņemšanas līmeņos apsvērt iespējamo datumu, kad ES teritorijā varētu ieviest obligāto licencēšanu;

Saimnieciskā darbība saistībā ar bioloģisko daudzveidību un mežu daudzfunkcionalitāti

39. ņemot vērā, ka bioloģiskās daudzveidības palielināšanās nostiprina mežu izturību, tādējādi ļaujot daudz lielākā mērā izmantot potenciālās biotopu iespējas, vērš uzmanību uz to, ka priekšroka jādod pasākumiem, kas orientēti uz bioloģiskās daudzveidības sekmēšanu, un vienmēr jāņem vērā mežu daudzfunkcionalitāte un to ilgtspējīga attīstība. Tāpēc Komiteja iesaka jaunos meža stādījumus apsaimniekot saskaņā ar vides ilgtspējas principiem, lai aizsargātu augsni, floru un faunu;

40. uzsver, ka meži, pateicoties, piemēram, daudzfunkcionālai apsaimniekošanai un biomasā uzkrājot 77 % pasaulē radītās oglekļa dioksīda emisijas, ļauj apkarot klimata pārmaiņas un tiem ir ļoti svarīga nozīme pasaules oglekļa apritē, jo tie regulē bioloģiskos ciklus un aizsargā augsni un ūdeni. Tādēļ, ja tiem neveltīs īpašu uzmanību, netiks sasniegts neviens mērķis vides aizsardzības jomā;

41. aicina dalībvalstis un Eiropas Savienību kopumā izmantot iespēju, ko sniedz par starptautisko mežu gadu noteiktais 2011. gads, lai spertu nozīmīgu soli uz priekšu mežsaimniecības un mežrūpniecības nozarē.

Briselē, 2009. gada 4. decembrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Luc VAN DEN BRANDE

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

REĢIONU KOMITEJA

82. PLENĀRSESĪJA 2009. GADA 3.–4. DECEMBRĪ

Reģionu komitejas atzinums “Seksuālās vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālās izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošana” un “Cilvēku tirdzniecības novēršana un apkarošana un cietušo aizsardzība”

(2010/C 141/10)

REĢIONU KOMITEJA

- piekrīt viedoklim, ka seksuālā vardarbība pret bērniem un bērnu seksuālā izmantošana, tostarp bērnu pornogrāfija, kas kopā ar citiem līdzīgiem ekspluatācijas veidiem, piemēram, ubagošanu, iesaistīšanu sīkās noziedzības aprītē vai orgānu iegūšanu, jāaplūko saistībā ar cilvēku tirdzniecību, ir smags cilvēktiesību un it īpaši cilvēka cieņas un bērnu tiesību pārkāpums un šajā jomā ir vajadzīga vienota, bezkompromisu ES pieeja;
- apzinās, ka pornogrāfiski bērnu seksuālās izmantošanas attēli un bērnu seksuālās izmantošanas citi veidi paplašinās un izplatās, izmantojot jaunas tehnoloģijas, un pasākumi, lai to novērstu, nav bijuši pietiekami efektīvi un to iedarbība nav bijusi pietiekami ātra. Tāpēc visos līmeņos ir jāmeklē piemēroti risinājumi, ieskaitot attiecīgā resora darbinieku izglītošanu un prasmju un zināšanu pilnveidošanu vietējā un reģionālajā līmenī ar mērķi atbalstīt šādu darbību atklāšanu un novēršanu;
- piekrīt viedoklim, ka sodiem jābūt efektīviem, preventīviem un samērīgiem ar noziedzīgā nodarījuma smagumu arī tādēļ, lai padarītu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu efektīvāku un uzlabotu starptautisko tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu sadarbību;
- atbalsta viedokli, ka attiecībā uz smagiem noziedzīgiem nodarījumiem, piemēram, bērnu seksuālo izmantošanu un bērnu pornogrāfiju, kā arī citiem izmantošanas veidiem, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecību, vajadzīga visaptveroša pieeja, kurā ietilpst likumpārkāpēju kriminālvajāšana, cietušo bērnu aizsardzība un nodarījumu novēršana un kontrole, tostarp informējot sabiedrību un veicot izglītojošus pasākumus;
- atgādina, ka cilvēku tirdzniecība ir gan globāla, gan vietēja mēroga problēma. Tāpēc tās apkarošanā vietējām pašvaldībām jāuzņemas vadošā loma. Tiesību aktu īstenošana un kriminālvajāšana var būt efektīva tikai tad, ja visi pārvaldības līmeņi, darba devēju organizācijas, privātais sektors, arodbiedrības un NVO aktīvi sadarbosies partnerībā.

Ziņotājs: Štúrovo mērs Ján Oravec kgs (SK/PPE)

Atsauces dokumenti

Priekšlikums Padomes pamatlēmumam par seksuālās vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālās izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu, ar ko atceļ Pamatlēmumu 2004/68/TI

COM(2009) 135 galīgā redakcija

Priekšlikums Padomes pamatlēmumam par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību, un ar kuru atceļ Pamatlēmumu 2002/629/TI

COM(2009) 136 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. piekrīt viedoklim, ka seksuālā vardarbība pret bērniem un bērnu seksuālā izmantošana, tostarp bērnu pornogrāfija, kas kopā ar citiem līdzīgiem ekspluatācijas veidiem, piemēram, ubagošanu, iesaistīšanu sīkās noziedzības aprītē vai orgānu iegūšanu, jāaplūko saistībā ar cilvēku tirdzniecību, ir smags cilvēktiesību un it īpaši cilvēka cieņas (Pamattiesību hartas 1. pants) un bērnu tiesību (Pamattiesību hartas 24. pants un 1989. gada Ņujorkas Konvencija par bērna tiesībām) pārkāpums un šajā jomā ir vajadzīga vienota, bezkompromisu ES pieeja;

2. atkārtoti uzsver, ka, ņemot vērā vietējā un reģionālā līmeņa tuvumu iedzīvotājiem, no seksuālās vardarbības cietušie tā iestādēs varētu vērsties vispirms. Palielinot resursus, būs iespējama visaptverošāka iesaiste politikas veidošanā līdztekus stratēģijām šī parādības apkarošanai;

3. apzinās, ka pornogrāfiski bērnu seksuālās izmantošanas attēli un bērnu seksuālās izmantošanas citi veidi paplašinās un izplatās, izmantojot jaunas tehnoloģijas, un pasākumi, lai to novērstu, nav bijuši pietiekami efektīvi un to iedarbība nav bijusi pietiekami ātra. Tāpēc visos līmeņos ir jāmeklē piemēroti risinājumi, ieskaitot attiecīgā resora darbinieku izglītošanu un prasmju un zināšanu pilnveidošanu vietējā un reģionālajā līmenī ar mērķi atbalstīt šādu darbību atklāšanu un novēršanu;

4. Ar Padomes Pamatlēmumu 2004/68/IT par bērnu seksuālās izmantošanas un bērnu pornogrāfijas – nodarījumu ar plašu pārrobežu dimensiju – apkarošanu, tiek tuvināti dalībvalstu tiesību akti, lai vissmagākās pret bērniem vērstas vardarbības un bērnu seksuālās izmantošanas veidus atzītu par kriminālsodāmiem, paplašinātu valstu jurisdikciju un sniegtu minimālo atbalstu cietušajiem kā pirms, tā arī pēc sprieduma pasludināšanas;

5. uzskata, ka ANO Konvencijai par bērna tiesībām pievienotais Fakultatīvais protokols par bērnu tirdzniecību, bērnu prostitūciju un bērnu pornogrāfiju un jo īpaši Eiropas Padomes Konvencija par bērnu aizsardzību pret seksuālo izmantošanu un seksuālo vardarbību ir nozīmīgi soļi, lai uzlabotu starptautisko

sadarbību šajā jomā. Tāpēc Komiteja aicina dalībvalstis aktīvāk atbalstīt Eiropas Padomes Konvencijas ratifikācijas procesu;

6. atbalsta viedokli, ka attiecībā uz smagiem noziedzīgiem nodarījumiem, piemēram, bērnu seksuālo izmantošanu un bērnu pornogrāfiju, kā arī citiem izmantošanas veidiem, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecību, vajadzīga visaptveroša pieeja, kurā ietilpst likumpārkāpēju kriminālvajāšana, cietušo bērnu aizsardzība un nodarījumu novēršana un kontrole, tostarp informējot sabiedrību un veicot izglītojošus pasākumus. Visi pasākumi minēto nodarījumu apkarošanai ir jāveic, ņemot vērā, pirmkārt, bērna intereses un ievērojot bērna tiesības. Pamatlēmums 2004/68/TI jāaizstāj ar jaunu instrumentu, kas nodrošina visaptverošu tiesisko sistēmu minētā mērķa sasniegšanai un bērnus visās dalībvalstīs aizsargā pret noziedzniekiem no visām dalībvalstīm;

7. atbalsta viedokli, ka smagām seksuālās vardarbības pret bērniem un bērnu seksuālās izmantošanas formām ir jāpiemēro efektīvas, nodarījuma smagumam atbilstošas un preventīvas sankcijas. Tas jo īpaši attiecas uz jauna veida seksuālo vardarbību un seksuālo izmantošanu, ko atvieglo informācijas tehnoloģiju lietošana. Turklāt bērnu pornogrāfijas definīcija ir jāprecizē un jātuvina starptautiskajos instrumentos ietvertajai definīcijai. Tāpat arī jāstiprina procesuālās normas, lai nodrošinātu to, ka noziedzniekiem piemēro vienādas procedūras, un, īpaši svarīgi, lai izvairītos no nevajadzīgas kavēšanās, kas var mazināt vienu no soda mērķiem – audzināmo ietekmi;

8. būtu jāatvieglo nodarījumu izmeklēšana un apsūdzību izvirzīšana kriminālprocesā, ņemot vērā cietušo bērnu grūtības ziņot par vardarbību un likumpārkāpēju anonimitāti kibertelpā. Jānosaka nepārprotams pilnvarojums veikt izmeklēšanu, pamatojoties uz precīzu materiālo un teritoriālo kompetenci;

9. norāda, ka gadījumā, ja pašvaldības policijai, kas vislabāk pārzina vietējos apstākļus un tādejādi tai var būt izšķiroša nozīme noziedzīgu darbību atklāšanā, aktīvi jāiesaistās minēto noziegumu apkarošanā, ir jānodrošina tai piekļuve datubāzēm, īpaša apmācība šādu noziedzīgu nodarījumu atklāšanā un jāpiešķir attiecīgas pilnvaras;

10. piekrīt, ka noteikumos par jurisdikciju ir jāveic grozījumi, lai nodrošinātu to, ka personas no Eiropas Savienības, kas pastrādājušas vardarbību pret bērniem vai viņus seksuāli izmantojušas, tiek krimināli vajātas, pat ja tās veikušas noziegumus ārpus Eiropas Savienības, jo īpaši, izmantojot tā dēvēto seksa tūrisma. Tomēr Eiropas Savienībai jāizmanto sava politiskā un ekonomiskā ietekme, lai izveidotu līdzīgu tiesisko vidi arī valstīs, kas nav ES dalībvalstis;

11. piekrīt, ka cietušajiem bērniem būtu jānodrošina viegla piekļuve tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un viņi nedrīkst ciest no dalības kriminālprocesā. Tādēļ noteikti jāizmanto dažādi pieejamie tehniskie līdzekļi cietušo liecību ierakstīšanai, īpaši, ja cietušie ir bērni. Tas mazinās vajadzību atkārtot nopratināšanu liecību iegūšanai vai palīdzēs izvairīties no cietušo tiesas saskarsmes ar noziedznieku;

12. atzīst: lai novērstu un mazinātu recidīvismu, visos gadījumos ir jāizvērtē likumpārkāpēju bīstamība un iespējamie riski, ka viņi varētu atkārtoti veikt seksuālos nodarījumus pret bērniem, kā arī jānodrošina viņiem iespēja brīvprātīgi piedalīties efektīvās intervences programmās vai pasākumos, kuros būtu aktīvi jāiesaista arī vietējās pašvaldības;

13. ierosina noteikt: ja likumpārkāpēju bīstamība un risks, ka nodarījumi varētu atkārtoties, ir pietiekami liels, notiesātajiem likumpārkāpējiem vajadzības gadījumā ir uz laiku vai pastāvīgi jāliedz veikt darbību, kas ietver regulāru saskarsmi ar bērniem. Būtu jāatvieglo šādu aizliegumu ieviešana visā ES, un šajā procesā efektīvi jāiesaista vietējās un reģionālās pašvaldības;

14. lai apkarotu bērnu pornogrāfiju, īpaši gadījumos, kad oriģinālie materiāli neatrodas ES, būtu jāievieš mehānismi, ar ko no Eiropas Savienības teritorijas bloķēt piekļuvi tīmekļa vietnēm, kas ietver vai izplata bērnu pornogrāfiju;

15. izskatāmais pamatlēmums saskaņā ar subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem nosaka minimālās prasības minēto mērķu sasniegšanai Eiropas līmenī, un tajā paredzēti tikai tādi pasākumi, kas ir noteikti nepieciešami;

16. atzīmē, ka izskatāmajā pamatlēmumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, jo īpaši cilvēka cieņa, spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodu aizliegums, bērna tiesības, tiesības uz brīvību un drošību, vārda un informācijas brīvība, personas datu aizsardzība, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, kā arī tiesiskuma princips un noziedzīga nodarījuma un soda samērīguma princips. Pamatlēmuma galvenais mērķis ir nodrošināt minēto tiesību pilnīgu ievērošanu.

Pamatlēmuma priekšmets nav nepilngadīgu personu labprātīgu seksuālo attiecību regulējums.

17. atgādina, ka cilvēku tirdzniecība ir gan globāla, gan vietēja mēroga problēma. Tāpēc tās apkarošanā vietējām pašvaldībām jāuzņemas vadošā loma. Tiesību aktu īstenošana un kriminālvajāšana var būt efektīva tikai tad, ja visi pārvaldības līmeņi, darba devēju organizācijas, privātais sektors, arodbiedrības un NVO aktīvi sadarbosies partnerībā;

18. piekrīt, ka cilvēku tirdzniecība ir smags noziedzīgs nodarījums, ko bieži izdara organizētās noziedzības ietvaros, un rupjš cilvēktiesību pārkāpums. Tāpēc tā atbalsta holistisku, vienotu un stingru ES pieeju šīs problēmas risināšanai, nosakot to par vienu no prioritāriem uzdevumiem;

19. atbalsta Eiropas Savienības apņēmību novērst un apkarot cilvēku tirdzniecību un aizsargāt no tirdzniecības cietušo personu tiesības. Šajā nolūkā ir pieņemts Padomes 2002. gada 19. jūlija Pamatlēmums 2002/629/TI par cilvēku tirdzniecības apkarošanu un ES plāns par labāko praksi, standartiem un procedūrām cilvēku tirdzniecības apkarošanai un novēršanai (2005/C 311/01);

20. atzinīgi vērtē to, ka izskatāmajā pamatlēmumā ir pieņemta integrēta un holistiska pieeja cīņai pret cilvēku tirdzniecību. Izskatāmā pamatlēmuma galvenie mērķi ir stingrāki preventīvie pasākumi un kriminālvajāšana, kā arī cietušo tiesību aizsardzība. Bērni sava vecuma dēļ var nonākt nedrošās situācijās, ir neaizsargātāki, un tāpēc ir lielāks risks, ka viņi varētu kļūt par cilvēku tirdzniecības upuriem. Visi šā pamatlēmuma noteikumi būtu jāpiemēro, ievērojot bērna intereses saskaņā ar ANO 1989. gada Konvenciju par bērna tiesībām;

21. apzinās, ka ANO Konvenciju pret pārnacionālo organizēto noziedzību papildinošais ANO 2000. gada Protokols par cilvēku tirdzniecības, jo sevišķi tirdzniecības ar sievietēm un bērniem, novēršanu, apkarošanu un sodīšanu par to un Eiropas Padomes 2005. gada Konvencija par cīņu pret cilvēku tirdzniecību ir būtiski soļi starptautiskās sadarbības veicināšanai cīņā pret cilvēku tirdzniecību. Lai sekmētu tiesību aktu tuvināšanas norisi, izskatāmajā pamatlēmumā pieņemta noziedzīga nodarījuma plaša definīcija, kas ietverta minētajos ANO un Eiropas Padomes tiesību aktos. Šī definīcija ietver dažādus upuru tipus – ne tikai sievietes, bet arī bērnus un vīriešus; un dažādus ekspluatācijas veidus – ne tikai seksuālo izmantošanu, bet arī piespiedu darbu, ubagošanu un bērnu iesaistīšanu sīkās noziedzības aprītē, kā arī cilvēku tirdzniecību orgānu izņemšanas nolūkos, kas var būt saistīta ar orgānu tirdzniecību un ir rupjš cilvēka cieņas un fiziskās integritātes pārkāpums;

22. piekrīt viedoklim, ka sodiem jābūt efektīviem, preventīviem un samērīgiem ar noziedzīgā nodarījuma smagumu arī tādēļ, lai padarītu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu efektīvāku un uzlabotu starptautisko tiesībsardzības un tiesu iestāžu sadarbību. Nosakot atbildību pastiprinošus apstākļus, jāņem vērā nepieciešamība īpaši aizsargāt cietušos, kas atrodas nedrošā situācijā, tostarp visus bērnus un pieaugušos, kas ir neaizsargāti personīgu apstākļu vai noziedzīgā nodarījuma fizisku vai psiholoģisku seku dēļ; jebkurā gadījumā jāsadarbības visām iestādēm, kas darbojas nepilngadīgo aizsardzības un cilvēku tiesību jomā, un kriminālvajāšanas iestādēm jānodrošina efektīva izmeklēšana un tiesu prakse;

23. atbalsta viedokli, ka saskaņā ar kompetentas iestādes lēmumu cietušie jāaizsargā no kriminālvajāšanas un sodīšanas par nelikumīgām darbībām, kurās tie bijuši iesaistīti, pakļaujoties visiem nelikumīgajiem līdzekļiem, ko izmantojuši cilvēku tirdzniecībai, imigrācijas likumu pārkāpšana, viltotu dokumentu izmantošana vai noziedzīgi nodarījumi, kas iekļauti tiesību aktos par prostitūciju. Tomēr apstākļi jāizvērtē rūpīgi un individuāli. Šādas aizsardzības papildu mērķis ir mudināt cietušos būt par lieciniekiem kriminālprocesā;

24. Padomes 2001. gada 15. marta Pamatlēmumā par cietušo statusu kriminālprocesā (2001/220/TI) noteikts cietušo tiesību kopums kriminālprocesā, tostarp tiesības uz aizsardzību un kompensāciju, taču cilvēku tirdzniecībā cietušie arī ir nedrošā situācijā, un tāpēc ir vajadzīgi īpaši viņiem paredzēti pasākumi. Šādi upuri, kas cieš no noziedzīgu darbību, kas saistītas ar cilvēku tirdzniecību, sekām, tostarp orgānu izņemšanas, ir jāaizsargā pret iebiedēšanu un sekundāru viktimizāciju, tas ir, turpmāku viktimizāciju vai traumu, ko rada kriminālprocesa norises veids. Turklāt jānosaka īpaši līdzekļi efektīvas aizsardzības un kompensācijas nodrošināšanai;

25. uzskata, ka cietušajiem jābūt iespējai efektīvi īstenot savas tiesības. Tāpēc cietušajiem jābūt pieejamai atbilstīgai palīdzībai (dažos gadījumos – vispārēji obligātai) pirms kriminālprocesa, tā laikā un pēc tā. Izskatāmajā pamatlēmumā dalībvalstīm noteikts pienākums sniegt visiem cietušajiem palīdzību, kurai jābūt pietiekamai, lai nodrošinātu viņu atlabšanu un aizsardzību;

26. ir pārliecināta, ka ar cilvēku tirdzniecību ir saistītas lielas naudas summas un šajā nelegālajā darbībā iesaistītie noziedznieki gūst lielu peļņu, un rosina dalībvalstis izmantot noziedzniekiem konfiscētos līdzekļus, lai finansētu šo bērnu papildu terapiju un integrāciju;

27. Direktīvā 2004/81/EK paredzēta uzturēšanās atļaujas izsniegšana tādiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir cilvēku tirdzniecības upuri, bet Direktīva 2004/38/EK regulē

Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, tostarp aizsardzību pret izraidīšanu, savukārt izskatāmajā pamatlēmumā noteikti īpaši aizsardzības pasākumi visiem cilvēku tirdzniecībā cietušajiem, taču tas neattiecas ne uz viņu uzturēšanās nosacījumiem dalībvalstu teritorijā, ne arī uz citiem jautājumiem, kas ir Kopienas kompetencē;

28. uzskata, ka papildus pasākumiem, kas ir pieejami pieaugušajiem, katrai dalībvalstij jānodrošina arī īpašu aizsardzības pasākumu pieejamība cietušajiem bērniem;

29. atzinīgi vērtē ierosinājumu katrai dalībvalstij izveidot un/vai pilnveidot rīcībpolitiku, lai novērstu cilvēku tirdzniecību, paredzot arī pasākumus, lai mazinātu pieprasījumu, kas ir pamatā visiem izmantošanas veidiem, tostarp pētniecības, informācijas, izpratnes vairošanas, izglītības pasākumus, kā arī Eiropas līmeņa sabiedrības informēšanas kampaņas, lai veicinātu cilvēku tirdzniecības holistisku definīciju un cīnītos ar sekundāro viktimizāciju. Izstrādājot šādas iniciatīvas, katrai dalībvalstij būtu jāņem vērā ar dzimumu saistītas īpatnības un bērna tiesības;

30. [Eiropas Parlamenta un Padomes ... Direktīvā 2009/.../EK, ar ko nosaka obligātos standartus sankcijām pret darba devējiem, kas nodarbina trešo valstu valstspiederīgos, kuri dalībvalstīs uzturas nelegāli] ir noteikti sodi darba devējiem, kuri nodarbina dalībvalstīs nelegāli uzturošos trešo valstu valstspiederīgos un kas, kaut arī nav apsūdzēti vai notiesāti par cilvēku tirdzniecību, izmanto kādas personas darbu vai pakalpojumus, zinot, ka šī persona ir cilvēku tirdzniecības upuris. Dalībvalstīm papildus iepriekš minētajam būtu jāapsver iespēja noteikt sankcijas pret visām personām, kas izmanto upura pakalpojumus, zinot, ka to sniedzējs ir cilvēku tirdzniecības upuris;

31. atbalsta priekšlikumu izveidot valstu uzraudzības sistēmas, piemēram, valsts ziņotāji vai līdzīgi mehānismi, lai vāktu datus un veiktu cilvēku tirdzniecības tendenču novērtējumu, izvērtētu cilvēku tirdzniecības apkarošanas politikas rezultātus un sniegtu padomus valdībām un parlamentiem par rīcības izvērsanu cīņā pret cilvēku tirdzniecību;

32. uzsver arī vajadzību izpētīt iemeslus, kas organizētām grupām ļauj nodarboties ar cilvēku tirdzniecību. Šie iemesli galvenokārt ir bezcerība un bieži vien nestabilie ekonomiskie un sociālie apstākļi izcelsmes valstīs. Izredzes uzlabot dzīves apstākļus veicina daudzu cietušo nonākšanu organizētu grupu rokās. Šīs grupas savus upurus izmanto nelegālam darbam, prostitūcijai, ubagošanai, orgānu iegūšanai vai citām pretlikumīgām darbībām;

33. norāda, ka pašvaldības policija, kas ļoti labi pārzina vietējo teritoriju un situāciju, var lielā mērā atvieglot šādu noziedzīgu darbību atklāšanu, to izcelsmes noskaidrošanu un stāvokļa novērošanu. Tādā gadījumā jānodrošina, ka tai ir piekļuve datu bāzēm, īpaša apmācība šāda veida noziedzīgu nodarījumu atklāšanā un jāpiešķir tai attiecīgas pilnvaras;

34. stingri atbalsta Eiropas Savienības pasākumus nelegālās imigrācijas novēršanai, jo tieši nelegālie imigranti ir cilvēku tirdzniecības potenciālie upuri;

35. atzīst: tā kā, darbojoties vienpusēji, dalībvalstis nespēj pilnībā sasniegt izskatāmajā pamatlēmumā izvirzīto mērķi, proti, cīnīties pret cilvēku tirdzniecību, turklāt ietekmes un mēroga dēļ minēto mērķi var labāk sasniegt Eiropas Savienības līmenī, Eiropas Savienība var lemt par pasākumiem saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā tas noteikts Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā un Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 5. pantā. Saskaņā ar pēdējā minētajā pantā noteikto proporcio-

nalitātes principu pamatlēmumā noteikti tikai tādi pasākumi, kas nepieciešami izvirzītā mērķa sasniegšanai;

36. uzsver, ka izskatāmajā pamatlēmumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, sevišķi cilvēka cieņa, verdzības, piespiedu darba un cilvēku tirdzniecības aizliegums, spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodu aizliegums, bērna tiesības, tiesības uz brīvību un drošību, vārda un informācijas brīvība, personas datu aizsardzība, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, tiesiskuma princips un noziedzīga nodarījuma un soda samērīguma princips;

37. atzīst, ka cilvēku tirdzniecības upuri savas pieredzes dēļ vienmēr ir traumēti un stigmatizēti, un vietējās un reģionālās pašvaldības bieži vien ir atbildīgas par rehabilitācijas un pārcelšanās pakalpojumiem. Šī pašvaldību loma būtu jāatzīst, un minēto pasākumu atbalstam būtu jāpiešķir atbilstoši līdzekļi.

II. IETEIKUMS GROZĪJUMAM

Priekšlikums Padomes Pamatlēmumam par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību, 10. panta 4. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	Grozījums
Kriminālprocesa ietvaros dalībvalstis sniedz cietušajiem nepieciešamo palīdzību un atbalstu, lai tie varētu atgriezties normālā sabiedriskajā dzīvē un atbrīvoties no nodarījuma izdarītāju ietekmes, tostarp nodrošina viņiem drošu izmitināšanu un materiālo palīdzību, nepieciešamo medicīnisko aprūpi, tostarp psiholoģisko palīdzību, konsultācijas un informāciju, palīdzību, lai viņu tiesības un intereses varētu tikt pārstāvētas un ņemtas vērā kriminālprocesā, kā arī attiecīgā gadījumā rakstveida un mutiskās tulkošanas pakalpojumus. Dalībvalstis ņem vērā visneaizsargātāko personu īpašās vajadzības.	Kriminālprocesa ietvaros dalībvalstis sniedz cietušajiem nepieciešamo palīdzību un atbalstu, lai <u>vinu tiesības un intereses varētu tikt ņemtas vērā kriminālprocesā. Atbalsts tiek sniegts tā, lai cietušie varētu atgriezties normālā sabiedriskajā dzīvē un atbrīvoties no nodarījuma izdarītāju ietekmes, tostarp, nodrošinot dažādus aizsardzības pasākumus, materiālo palīdzību, nepieciešamo veselības aprūpi un dažādus ārstēšanas veidus, kā arī konsultācijas un informāciju. Vajadzības gadījumā tiek nodrošināti rakstveida un mutiskās tulkošanas pakalpojumi.</u> Dalībvalstis ņem vērā visneaizsargātāko personu īpašās vajadzības.

Briselē, 2009. gada 3. decembrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “Bīstamu vielu izmantošanas ierobežošana elektriskajās un elektroniskajās iekārtās (EEI) un elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu (EEIA) apsaimniekošana”

(2010/C 141/11)

REĢIONU KOMITEJA

- ierosina direktīvā noteikt, ka dalībvalstis piespiež (nevis tikai mudina) elektrisko un elektronisko iekārtu ražotājus projektēt izstrādājumus, kas būtu viegli salabojami, demontējami, atkārtoti izmantotājami un reģenerējami. Atbilstības sistēmu ietvaros iekasētajām nodevām vajadzētu būt saistītām ar konkrētu produktu atkārtotas izmantošanas vai pārstrādes iespēju;
- aicina noteikt, ka savākšanas apjoma rādītāju piemēro katrai produktu kategorijai atsevišķi un iesaka aprēķināt savākšanas mērķapjomu, pamatojoties uz EEI izmantošanas cikla vidējo ilgumu. Ar dalībvalstu veikto pasākumu starpniecību vajadzētu arī nodrošināt, ka mazgabarīta EEIA nenonāk nešķirotu atkritumu aprītē;
- aicina noteikt ražotājiem skaidru un viegli saprotamu pienākumu finansēt EEIA savākšanas un savākšanas punktu izmaksas. Lai nodrošinātu lielāku finansiālās atbildības saskaņotību un radītu vienlīdzīgas konkurences apstākļus Eiropas Savienībā, būtu obligāti jāpaplašina ražotāja atbildība, nosakot, ka viņš atbild arī par izmaksām, kas rodas saistībā ar atsevišķu savākšanu no māsaimniecībām;
- saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju iesaka piemērot īpašu mērķi (5 % apmērā) attiecībā uz iekārtu atkārtotu izmantošanu. Tādējādi varētu likvidēt pašreizējos šķēršļus reģenerēto iekārtu atkārtotai izmantošanai, kā arī nodrošināt augstas kvalitātes iekārtu atkārtotu izmantošanu;
- aicina izstrādājuma cenā iekļaut kopējās izmaksas, ko rada bīstamas vielas saturošu EEIA apglabāšana cilvēka veselībai un videi nekaitīgā veidā; pauž nožēlu, ka nav paplašināts to aizliegto vielu saraksts, kas ir iekļautas RoHS direktīvas IV pielikumā;
- aicina pievērst lielāku uzmanību vides izglītības programmām, tostarp sabiedrības informēšanas kampaņām. Vietējas un reģionālās pašvaldības būtu jāatbalsta šādu pasākumu sagatavošanā un īstenošanā, jo tiem var būt ļoti liela nozīme patērētāju uzvedības veidošanā.

Ziņotājs: Jerzy Zająkula kgs (PL/UEN-AE), Lubiankas pašvaldības priekšsēdētājs

Atsauces dokumenti

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dažu bīstamu vielu izmantošanas ierobežošanu elektriskās un elektroniskās iekārtās (RoHS) (pārstrādāta redakcija)

COM(2008) 809 galīgā redakcija

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) (pārstrādāta redakcija)

COM(2008) 810 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

A. Vietējā un reģionālā dimensija

Vispārīgas piezīmes

1. apstiprina, ka liela nozīme ir pienācīgam regulējumam par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu (EEIA) pareizu apsaimniekošanu, jo minētie atkritumi būtiski ietekmē vidi un veselību;

2. uzsver, ka lielākajā daļā dalībvalstu vietējās un reģionālās pašvaldības atbild par ES atkritumu apsaimniekošanas politikas īstenošanu. Tās izstrādā plānus, izsniedz atļaujas atkritumu savākšanai un pārstrādei, kā arī pārvalda savākšanas un pārstrādes sistēmas. Tādēļ vietējām un reģionālajām pašvaldībām jāuzņemas svarīga loma jaunu pieeju un priekšlikumu izstrādes procesā atkritumu apsaimniekošanas jomā;

3. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas iniciatīvu pārstrādāt spēkā esošās direktīvas un ņemt vērā iepriekšējo Komitejas 2000. gada atzinumu, kurā Komiteja aicināja samazināt nepamatotus izdevumus un birokrātisko slogu uzņēmumiem un pārvaldības iestādēm, paaugstināt efektivitāti un jo īpaši ierobežot ātri augošas atkritumu plūsmas ietekmi uz vidi;

4. apstiprina, ka Kopienas vides politikas pamatā ir princips "maksā piesārņotājs". Ražotāja atbildība, kas ir minētā principa piemērošanas tiešs rezultāts, ir galvenais atkritumu apsaimniekošanas princips un EEIA direktīvas stūrakmens;

5. vērš uzmanību uz kavējumiem EEIA direktīvas transponēšanā, kuri neļauj laikus nodrošināt vietējām un reģionālajām pašvaldībām un ražotājiem skaidras norādes attiecībā uz tiesiskā regulējuma atbilstošu piemērošanu;

6. aicina ar jaunās EEIA direktīvas starpniecību nodrošināt to, ka atbilstības sistēmu ietvaros attiecīgajām vietējām un reģionālajām pašvaldībām atbilstoši un pastāvīgi kompensē jebkādu finansiālo vai administratīvo slogu, kas būs jāuzņemas, lai īstenotu direktīvu;

B. Tiesību aktu labāka izstrāde

EEIA un RoHS direktīvu kopīga izskatīšana

7. uzskata, ka abas direktīvas jāizskata pēc iespējas paralēli un saistībā ar citiem ES tiesību aktiem, kas attiecas uz minētajiem jautājumiem, jo tikai šāda pieeja ļauj pienācīgi atrisināt problēmas;

Tiesību aktu saskaņošana – saskaņotu sistēmu veidošana

8. izsaka cerību, ka visi atkritumu apsaimniekošanas ķēdē iesaistītie dalībnieki (ražotāji, izplatītāji, vietējās un reģionālās pašvaldības) vienosies attiecībā uz atbildību par EEIA savākšanu no mājāsaimniecībām. Pašreizējā situācija, ko raksturo dalībvalstu atšķirīga pieeja, rada nepamatotas atšķirības izmaksās, kuras gulstas uz minētajiem dalībniekiem. Tas savukārt negatīvi ietekmē konkurences noteikumus. Komiteja tomēr piekrīt, ka dažādos reģionos var būt atšķirīgas savākšanas metodes atbilstīgi vietējiem apstākļiem;

9. apstiprina, ka direktīvu pārskatīšana ir saskaņā ar subsidaritātes principu. EEI un EEIA, kā arī preču brīvas aprites radītā pārrobežu ietekme uz vidi un veselību ir iemesls tam, ka piemērotais regulējuma līmenis ir ES līmenis. Dalībvalstu individuālās iniciatīvas var samazināt vides aizsardzību un radīt problēmas iekšējā tirgū, piemēram, var palielināties atbilstības nodrošināšanas izmaksas, kas gulstas uz ražotājiem un patērētājiem;

10. apstiprina, ka RoHS direktīvas mērķis ir palielināt saskaņīgumu un sinerģiju ar citiem šajā jomā spēkā esošajiem Kopienas tiesību aktiem, kas attiecas uz tiem pašiem izstrādājumiem, bet jo sevišķi uz REACH regulā minētajiem produktiem. Juridiskā noteiktība uzlabosies, precizējot piemērošanas jomu un definīciju, ieviešot saskaņotas klauzulas saistībā ar noteikumu īstenošanu un uzlabojot atbrīvojumu piešķiršanas mehānismu;

11. atzinīgi vērtē direktīvu piemērošanas jomas saskaņošanu, kas minēta EEIA direktīvas 2. pantā, un 3. pantā iekļautās definīcijas. Saprotami noteikumi, kas saskan ar Kopienas tiesību aktu prasībām šajā jomā, ļaus uzlabot juridisko noteiktību un samazināt administratīvos izdevumus;

12. norāda, ka EEI ražotāju reģistrēšanas saskaņošana ir pozitīvs aspekts, tomēr vērš uzmanību uz to, ka daļa dalībvalstu pašreizējo reģistrēšanas sistēmu ievieša tikai pēdējos 4 gados un tās ieviešana bija saistīta ar augstām izmaksām. Pirms jaunas ražotāju reģistrēšanas sistēmas ieviešanas jāpārbauda tās efektivitāte. Vienlaikus norāda, ka jāturpina ievērot vietējo un reģionālo pašvaldību prasības attiecībā uz to informēšanu;

13. atzinīgi vērtē dalībvalstu veiktās kontroles minimālās prasības, kā arī EEIA pārvietošanas uzraudzības minimālās prasības, kas veicina direktīvas ieviešanu. Vienlaikus aicina dalībvalstis raudzīties, lai kompetentajām iestādēm tiktu piešķirti pietiekami resursi tiesību aktu ieviešanai, tostarp piešķirts atbalsts to dienestu apmācībai, kas atbild par tiesību aktu īstenošanu. Bez tam minimālo kontroles prasību izstrādē vajadzētu iesaistīt IMPEL ⁽¹⁾ tīklu;

14. vērš uzmanību uz to, ka nav skaidru kontroles un uzraudzības prasību attiecībā uz to, vai kolektīvās un individuālās sistēmas atbilst tām izvirzītajām prasībām un vai ražotāji pilda savus finanšu pienākumus atbilstoši direktīvai;

15. pauž nožēlu, ka pārstrādātajā versijā netika pievērsta pietiekama uzmanība otrreizēji pārstrādātu un reģenerētu produktu noieta tirgus stimulēšanai Eiropas mērogā. Šim mērķim varētu kalpot instrumenti, ar ko regulē pieprasījumu (piemēram, videi nekaitīgs publiskais iepirkums, pārstrādātu materiālu iegādei paredzēti stimuli, piemēram, nodokļa uzlikšana neapstrādātiem materiāliem, ja ir pieejami citi pārstrādāti materiāli. Tas neapšaubāmi palīdzētu samazināt EEIA apjomu, kā arī pozitīvi ietekmētu sabiedrības pārliecību, ka EEIA tiek atbilstīgi pārstrādāti;

⁽¹⁾ Eiropas Savienības sadarbības tīkls vides aizsardzības tiesību aktu īstenošanai un ieviešanai.

C. Pasākumi patērētāju izpratnes veicināšanai un uz vides aizsardzību vērstas attieksmes popularizēšanai

16. aicina pievērst lielāku uzmanību vides izglītības nozīmei, tostarp sabiedrības informēšanas kampaņām, kas paredzētas visām vecuma grupām un ir pielāgotas vietējiem apstākļiem un iedzīvotāju patēriņa modeļiem. Šādu pasākumu efektivitātei ir ļoti liela nozīme patērētāju uzvedības veidošanā. Jāatbalsta vietējās un reģionālās pašvaldības minēto pasākumu sagatavošanā un īstenošanā;

17. aicina ES un dalībvalstis uzsākt un atbalstīt zinātniskos pētījumus par reģenerētu izstrādājumu un to sastāvdaļu efektīvu apsaimniekošanu, kā arī meklēt efektīvas metodes, lai iedzīvotājos veidotu izpratni par attieksmi, kas vērsta uz vides aizsardzību;

18. aicina ES un dalībvalstis atbalstīt pasākumus, kas vērsti uz patērētāju informētības palielināšanu un paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

D. EEIA direktīvas pārstrādāšana

19. uzskata, ka ir ļoti svarīgi, lai EEIA reģenerēšanas pasākumi neatšķirtos atkarībā no materiālu vērtības;

20. norāda, ka ir skaidri jānošķir to produktu atkārtota izmantošana, kas vēl nav kļuvuši par atkritumiem (tie nav jāiekļauj mērķos), un tādu produktu atkārtota izmantošana, kuri ir kļuvuši par atkritumiem, piemēram, priekšmeti no atkritumu savākšanas punktiem, ko pārvalda vietējās pašvaldības. Vērš uzmanību uz grūtībām saistībā ar atkritumu savākšanas punktos nodoto EEIA stāvokļa kontroli, kā arī uz to, ka dažas vecas, neefektīvas iekārtas lietderīgāk būtu pārstrādāt nekā izmantot atkārtoti;

21. atzinīgi vērtē to, ka ir skaidri izklāstīta direktīvas piemērošanas joma un RoHS direktīvas pielikumos ir precizētas EEI kategorijas un veidi. Tomēr vērš uzmanību uz iespējamām problēmām, kas var rasties, klasificējot divējāda lietojuma preces. Tāpēc aicina klasificēt šādus produktus kā sadzīves EEIA. Ja tas netiks darīts, dažos gadījumos var notikt nepamatota izdevumu pārvešana uz citiem dalībniekiem un samazināties finansējums elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem, kas nāk no mājāsaimniecībām. Minētā klasifikācija ļautu ražotājiem gūt arī lielāku skaidrību un noteiktību;

22. ierosina direktīvā noteikt, ka dalībvalstis piespiež (nevis tikai mudina) elektrisko un elektronisko iekārtu ražotājus projektēt izstrādājumus, kas būtu viegli salabojami, demontējami, atkārtoti izmantojami un reģenerējami. Tā rezultātā samazinātos veco iekārtu apjoms, kas nonāk atkritumu poligonos un sadedzināšanas iekārtās. Šajā jomā ievēribas cienīga ir stimulu sistēmas ieviešana, kuras pamatā ir priekšrocību piešķiršana ražotājiem, ja viņi pārsniedz konkrēto reģenerācijas līmeni, kāds noteikts attiecīgajai izstrādājumu grupai;

23. vēlētos uzsvērt problēmu saistībā ar savākšanas apjoma piemērošanu kolektīvajām sistēmām. Ja savākšanas apjomu nosaka (kolektīvajai) sistēmai kopumā (visām iekārtām), kā to ierosinājusi Eiropas Komisija, var rasties nevēlamas sekas. Tādā gadījumā atbilstības sistēmās uzmanība tiks pievērsta vispirms smagākām iekārtām (kas nodrošina lielāko apjoma svaru), nevis svara ziņā ļoti vieglām iekārtām. Jānovērš tas, ka, pamatojoties uz noteikto savākšanas apjomu, tiek izveidots mehānisms, kurā galvenā uzmanība ir pievērsta tikai smagām iekārtām, nevis iekārtām, kas būtiski ietekmē vidi. Lai to panāktu, vismaz savākšanas apjoma rādītājs būtu jāpiemēro katrai produktu kategorijai atsevišķi;

24. atzīst, ka ir lietderīgi mainīt plānotā EEIA savākšanas apjoma aprēķināšanas metodi, kuras pamatā vairs nebūs kg skaits uz vienu iedzīvotāju, bet gan tirgū laisto iekārtu vidējās masas procentuālais rādītājs. Tomēr noteiktajā divu gadu aprēķināšanas periodā nav ņemts vērā dažu EEI produktu patiesais izmantošanas cikls, kas bieži vien ievērojami pārsniedz divus gadus. Norāda arī uz to, ka ilgāks EEI izmantošanas cikls samazina atkritumu problēmu. Tādēļ patērētājiem būtu jāizvēlas šādas iekārtas;

25. iesaka arī apsvērt mērķi, pamatojoties uz EEI izmantošanas cikla vidējo ilgumu, nevis uz iepriekšējos divos gados pārdoto jauno izstrādājumu skaitu. Divu gadu periods aprēķinu veikšanai šķiet nepamatots un varētu radīt nevēlamu ietekmi uz vidi, jo dažādu iekārtu veidu izmantošanas cikli ievērojami atšķiras;

26. pauž bažas, ka mērķis ir izvirzīts, pamatojoties vēl joprojām uz svaru, kas neatspoguļo produktu ietekmi uz vidi, un uzsver grūtības saistībā ar patērētāju mudināšanu nodot mazgabarīta EEI otrreizējai pārstrādei. Norāda, ka daudzas no

tādām iekārtām tiek iemestas komunālo atkritumu tvertnēs un šādā veidā nonāk atkritumu poligonos. Tādēļ aicina direktīvas 5. panta 1. punktā noteiktajās prasībās iekļaut mazgabarīta iekārtas;

27. uzsver, ka princips "maksā piesārņotājs" nozīmē, ka EEIA apsaimniekošanas izmaksas ar elektrisko un elektronisko iekārtu ražotāju starpniecību būtu jāuzņemas patērētājiem, nevis nodokļu maksātājiem galvenokārt ar vietējo pašvaldību starpniecību. No iepriekš teiktā izriet, ka elektrisko un elektronisko iekārtu ražotāji atbild par EEIA savākšanas, apsaimniekošanas un pārstrādes izmaksām, kā arī par informēšanas izmaksām un pielāgotu produkta dizainu. Ražotāja atbildības princips nodrošina pamatu labai un nepārprotamai ražotāju un vietējo un reģionālo pašvaldību sadarbībai, kas virzīta uz direktīvas mērķu sasniegšanu;

28. atzīmē EEI ražotāju paustās bažas, proti, lai gan viņus pamatoti uzskata par atbildīgiem par savākšanas mērķu īstenošanu, viņu spēja to kontrolēt ir ierobežota, piemēram, runājot par savākšanas punktu pieejamību, kā arī patērētāju radīto atkritumu daudzumu. Direktīvas 7. panta 1. punktā ir pamatoti norādīts, ka galu galā ražotāji atbild par savākšanas apjoma nodrošināšanu. Tomēr vērš uzmanību uz šādām vajadzībām:

— precīzāk jānosaka visu dalībnieku (ne vien ražotāju, bet arī izplatītāju un vietējo un reģionālo pašvaldību) uzdevumi un pienākumi atkritumu apsaimniekošanas jomā, lai ņemtu vērā ražotāja atbildības principu un nodrošinātu, ka EEIA tiek deklarēti pārskatāmi un ka šīs iekārtas tiek pārstrādātas saskaņā ar direktīvā minētajām vides normām;

— lai ražotāji saņemtu pierādījumu par nodotajiem EEIA, jāreģistrē visi EEIA, ko nodod reģistrētām organizācijām, kuras nav iekļautas ražotāja izveidotajā atpakaļnodrošanas sistēmā;

— jāizveido mehānismi, kas ļauj ražotājiem apstrīdēt un kontrolēt izmaksu ļaunprātīgu izmantošanu un datus saistībā ar 12. un 13. pantā aplūkotajiem jautājumiem, ņemot vērā, ka šāds mehānisms nedrīkst radīt nevajadzīgu slogu vietējām pašvaldībām;

29. aicina nodrošināt, ka ražotāja atbildības paplašināšana, nosakot, ka viņš atbild arī par izmaksām saistībā ar atsevišķu savākšanu no māsaimniecībām, ir obligāta, nevis fakultatīva prasība;

30. atzinīgi vērtē 11. panta 1. punktā minēto minimālo mērķu paaugstināšanu par 5 %, kā arī to, ka pašlaik tajos ir iekļautas arī medicīnas ierīces. Saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju iesaka piemērot īpašu mērķi (vismaz 5 % apmērā) attiecībā uz iekārtu atkārtotu izmantošanu. Pateicoties tam, varētu meklēt risinājumu pašreiz atturīgai reģenerēto iekārtu atkārtotai izmantošanai, kā arī nodrošināt augstas kvalitātes iekārtu atkārtotu izmantošanu;

31. uzsver, ka patērētājam paredzētu preču (B2C) ražotāji ir maz ieinteresēti vai nav nemaz ieinteresēti sekmēt to ražoto iekārtu atkārtotu izmantošanu. Tādēļ nenotiek atkārtota izmantošana. Stāvoklis nemainīsies, pārstrādes mērķi iekļaujot atkārtotas izmantošanas mērķus. Ražotāji centīsies sasniegt mērķi tikai ar pārstrādes starpniecību un atstās novārtā atkārtotas izmantošanas iespējas. Pieredze, ko guvušas organizācijas, kuras nodarbojas ar atkārtotu izmantošanu, liecina, ka 20 % līdz 30 % no visām nolietotajām elektriskajām un elektroniskajām iekārtām ir vēl joprojām pilnīgā kārtībā vai ir izmantojamas pēc neliela remonta. RK ļoti nopietni uztver atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju un atbalsta nedemontētu iekārtu atkārtotas izmantošanas veicināšanu. Tādēļ iesakām noteikt atsevišķu mērķi attiecībā uz nedemontētu iekārtu atkārtotu izmantošanu;

32. uzsver, ka rīcības brīvība, kas izriet no dažiem pašreizējās direktīvas noteikumiem, un valstu tiesību aktos neskaidri definētie pienākumi un atbildība ir radījuši daudzas iespējas, lai vietējām pašvaldībām uzliktu nesamērīgu administratīvo un finansiālo slogu. Izmaksas, kuras saskaņā ar direktīvu būtu jāuzņemas ražotājiem, galarezultātā uzņemas vietējās pašvaldības, jo saskaņā ar likumiem tās parasti atbild par atkritumu savākšanu un veic pasākumus, kad ražotāja izveidotās atpakaļnodotības sistēmas nedarbojas pareizi. Mēs uzskatām, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām nebūtu jāatbild par finansiālajām sekām, kas radušās EEIA tiesiskā regulējuma nepilnību dēļ;

E. RoHS direktīvas pārstrādāšana

33. pauž bažas par joprojām plaši izplatīto piesārņojumu ar bīstamām vielām un materiāliem, ko izmanto elektriskās un elektroniskās iekārtās. Šajos izstrādājumos ne tikai izmanto daudzas bīstamas vielas un materiālus, bet arī, tos otrreizēji pārstrādājot un apstrādājot pēc to ekspluatācijas beigām, rodas citas kaitīgas vielas, piemēram, dioksīni un furāni;

34. norāda, ka jārikojas, lai pārtrauktu saikni starp ekonomisko izaugsmi un atkritumu, tostarp bīstamas vielas saturošu

atkritumu, apjoma palielināšanos. Uzsver, ka sabiedrībai nav jāmaksā papildu nodokļi, lai segtu bīstamas vielas saturošu atkritumu apsaimniekošanas izmaksas. Par bīstamu vielu izmantošanu elektriskās un elektroniskās iekārtās lemj ražotāji (un arī izplatītāji, kas izstrādājumus ieved no trešām valstīm). Tādēļ izstrādājuma cenā jāņem vērā izmaksas, ko rada bīstamas vielas saturošu EEIA apglabāšana cilvēka veselībai un videi nekaitīgā veidā;

35. atzinīgi vērtē to, ka aizliegto vielu sarakstu un maksimāli pieļaujamās šo vielu koncentrācijas rādītājus iekļauj direktīvas pielikumā. Tomēr pauž nožēlu, ka nav paplašināts to vielu saraksts, kuru aizliegšana ir ierosināta saskaņā ar IV pielikumu. Tas attiecas pirmām kārtām uz heksabromciklododekānu (HBCDD), bis-(2-etilheksil)ftalātu (DEHP), butilbenzilftalātu (BBF) un dibutilftalātu (DBP) visās elektriskās un elektroniskās iekārtās;

36. aicina analizēt dažādus argumentus, proti, gan par REACH pilnīgu ieviešanu ar RoHS direktīvas starpniecību, gan par RoHS direktīvas kā REACH procesa papildinājuma saglabāšanu, ņemot vērā, ka RoHS direktīvā ir noteikts precīzāks grafiks, lai deklarētu jaunas ķīmiskās vielas, kas atzītas par bīstamām un kas jāaizstāj ar drošākām alternatīvām;

37. atzinīgi vērtē to, ka ik pēc četriem gadiem notiekošā pārskatīšana tika aizstāta ar atbrīvojumu, kura maksimālais derīguma termiņš ir četri gadi un kura pagarinājumu iespējams pieprasīt. Tas veicinātu vielu aizstāšanu un publiskās iestādes atbrīvotu no pierādīšanas pienākuma, to uzliekot ražotājam vai izplatītājam, kas šādu pieteikumu iesniedz;

38. aicina Komisiju nekavējoties izstrādāt precīzus atbrīvojuma piešķiršanas noteikumus, lai nodrošinātu juridisku noteiktību uzņēmējiem, kā arī noteiktu veidus, kā jaunos kritērijus piemērot, pamatojoties uz sociālekonomiskajām sekām un priekšrocībām, kā norādīts 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā saistībā ar atbrīvojuma piešķiršanu un pārskatīšanu;

39. apstiprina, ka 6.–8. panta noteikumi ir saprotami un saskaņoti, un uzskata, ka normām neatbilstošu izstrādājumu skaita samazināšana, veicot saskaņotu un pastiprinātu tirgus uzraudzību, ir rentabla metode, lai palielinātu priekšrocības, ko direktīva sniedz videi.

II. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

Priekšlikums direktīvai par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) (pārstrādāta redakcija), 19. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(1920) Elektrisko un elektronisko iekārtu lietotājiem privātās mājāsaimniecībās jānodrošina iespēja vismaz bez maksas nodot atpakaļ EEIA. Tāpēc Ražotājiem būtu jāfinansē vismaz savākšana no vākšanas iekārtām un apstrādei, reģenerācijai un EEIA likvidēšanai. Dalībvalstīm vajadzētu mudināt ražotājus pilnībā pārņemt EEIA savākšanu, jo īpaši finansējot EEIA savākšanu visā atkritumu ķēdē, tostarp no privātajām mājāsaimniecībām, lai novērstu atsevišķi savāktu EEIA aizplūšanu uz neoptimālu apstrādi un to nelikumīgu eksportēšanu, izveidotu vienlīdzīgus nosacījumus, harmonizējot ražotāju finansējumu visā ES, novirzītu maksājumus par šo atkritumu savākšanu no nodokļu maksātājiem kopumā uz EEI izmantotājiem un pieskaņotu finansējumu principam "maksā piesārņotājs". (..)	(1920) Elektrisko un elektronisko iekārtu lietotājiem privātās mājāsaimniecībās jānodrošina iespēja vismaz bez maksas nodot atpakaļ EEIA. Tāpēc Ražotājiem būtu jāfinansē vismaz savākšanu no vākšanas iekārtām un apstrādei, reģenerācijai un EEIA likvidēšanai. Dalībvalstīm vajadzētu nodrošināt, ka ražotāji mudināt ražotājus pilnībā pārņemt EEIA savākšanu, jo īpaši finansējot EEIA savākšanu visā atkritumu ķēdē, tostarp no privātajām mājāsaimniecībām, lai novērstu atsevišķi savāktu EEIA aizplūšanu uz neoptimālu apstrādi un to nelikumīgu eksportēšanu, izveidotu vienlīdzīgus nosacījumus, harmonizējot ražotāju finansējumu visā ES, novirzītu maksājumus par šo atkritumu savākšanu no nodokļu maksātājiem kopumā uz EEI izmantotājiem un pieskaņotu finansējumu principam "maksā piesārņotājs". (..)

P a m a t o j u m s

Ražotājiem jāuzņemas finansiālā atbildība no brīža, kad patērētājs (parasti no mājāsaimniecības) izmet elektronisku iekārtu. Apsvērumos minēto iemeslu dēļ un optimālas EEIA apsaimniekošanas labad direktīvā nebūtu jāpieļauj atšķirības ražotāju atbildības piemērošanā.

2. grozījums

Priekšlikums direktīvai par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) (pārstrādāta redakcija), 4. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Izstrādājumu Produktu konstruēšana Dalībvalstis atbilstīgi Kopienas tiesību aktiem, kas attiecas uz ražojumiem, tostarp atbilstīgi Direktīvai 2005/32/EK par ekodizainu veicina pasākumus tādu elektrisko un elektronisko iekārtu konstruēšanai un ražošanai, lai jo īpaši veicinātu kas nem vēra un veicina EEIA, to komponentu un materiālu atkārtotu izmantošanu, demontēšanu un reģenerāciju jo īpaši EEIA, to sastāvdaļu un materiālu atkārtotu izmantošanu un otrreizēju pārstrādi. Šiem pasākumiem jābūt tādiem, lai tiktu saglabāta iekšējā tirgus pareiza darbība. Šajā sakarā dalībvalstis paredz attiecīgus pasākumus, lai ražotāji, izmantojot īpašas konstrukcijas vai ražošanas procesus, nekavētu EEIA atkārtotu izmantošanu dažu konstrukcijas īpatnību vai ražošanas procesu dēļ, ja vien šādas konstrukcijas īpatnības vai ražošanas process nesniedz būtiskas priekšrocības, piemēram, attiecībā uz vides aizsardzības un/vai drošības prasībām.	Izstrādājumu Produktu konstruēšana Dalībvalstis atbilstīgi Kopienas tiesību aktiem, kas attiecas uz ražojumiem, tostarp atbilstīgi Direktīvai 2005/32/EK par ekodizainu veicina (finansiālus) pasākumus tādu elektrisko un elektronisko iekārtu konstruēšanai un ražošanai, lai jo īpaši veicinātu kas nem vēra un veicina EEIA, to komponentu un materiālu atkārtotu izmantošanu, demontēšanu un reģenerāciju jo īpaši EEIA, to sastāvdaļu un materiālu atkārtotu izmantošanu un otrreizēju pārstrādi . Šiem pasākumiem jābūt tādiem, lai tiktu saglabāta iekšējā tirgus pareiza darbība. Šajā sakarā dalībvalstis paredz attiecīgus pasākumus, lai ražotāji, izmantojot īpašas konstrukcijas vai ražošanas procesus, nekavētu nenoraidītu EEIA atkārtotu izmantošanu dažu konstrukcijas īpatnību vai ražošanas procesu dēļ , ja vien šādas konstrukcijas īpatnības vai ražošanas process nesniedz nav uzrādījis būtiskas priekšrocības, piemēram, attiecībā uz vides aizsardzības un/vai drošības prasībām.

P a m a t o j u m s

Atbilstības sistēmu ietvaros iekasētajām nodevām vajadzētu būt saistītām ar konkrētu produktu atkārtotas izmantošanas vai pārstrādes iespēju. Lai to panāktu, EEIA direktīvā jāprecizē metode, kā aprēķināt (pārskatāmas) nodevas, ko iekasē atbilstības sistēmu ietvaros.

3. grozījums

Priekšlikums direktīvai par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) (pārstrādāta redakcija), 19. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Dalībvalstis paredz attiecīgus pasākumus, lai līdz minimumam samazinātu EEIA kā nešķirotu sadzīves atkritumu glabāšanu likvidēšanu un sasniegtu augstu EEIA dalītas savākšanas līmeni, jo īpaši attiecinot to uz un nosakot prioritāti tādām dzesēšanas un saldēšanas iekārtām, kurās izmantotas ozonu noārdošas vielas un fluorētas siltumnīcefekta gāzes.	1. Dalībvalstis paredz attiecīgus pasākumus, lai līdz mini- imumam samazinātu EEIA kā nešķirotu sadzīves atkritumu glabāšanu likvidēšanu un sasniegtu augstu EEIA dalītas savākšanas līmeni, jo īpaši attiecinot to uz un nosakot prioritāti tādām dzesēšanas un saldēšanas iekārtām, kurās izmantotas ozonu noārdošas vielas un fluorētas siltumnīcefekta gāzes. <u>Ar dalībvalstu veikto pasākumu starpniecību vajadzētu arī nodrošināt, ka mazgabarīta EEIA nenonāk nešķirotu atkritumu aprītē, lai tādējādi novērstu to reģenerācijas papildizmaksas.</u>

P a m a t o j u m s

Liela daļa mazgabarīta EEIA tiek izmesta saimniecisko atkritumu konteineros un pēc tam nonāk nešķirotu atkritumu aprītē. To reģenerēšana ir dārga un nepamatoti apgrūtina vietējās pašvaldības, kurām ir papildus jānorēķinās ar ražotājiem. Šādas prakses izskausana ļauj samazināt reģenerācijas izmaksas.

4. grozījums

Priekšlikums direktīvai par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) (pārstrādāta redakcija), 7. panta 1. punkts

Komisijas priekšlikums	
7. pants	
Savākšanas apjoms	
1. Neskarot 5. panta 1. punktu, dalībvalstis nodrošina, ka ražotāji vai trešās personas, kas darbojas to vārdā, sasniedz minimālo savākšanas apjomu 65 % apmērā. Šo apjomu aprēķina, izmantojot to EEIA kopējo svaru, kas attiecīgajā gadā un dalībvalstī savākti saskaņā ar 5. un 6. pantu, izsakot to kā procentu no to elektrisko un elektronisko iekārtu vidējā svara, kas šajā dalībvalstī laisti tirgū divos iepriekšējos gados. Minētais savākšanas apjoms jāasniedz katru gadu, sākot ar 2016. gadu.	
Atzinuma projekts	Grozījums
	7. pants
	Savākšanas apjoms
	1. Neskarot 5. panta 1. punktu, dalībvalstis nodrošina, ka ražotāji vai trešās personas, kas darbojas to vārdā, sasniedz minimālo savākšanas apjomu 65 % apmērā <u>katrai no Direktīvas 20xx/xx/EK (RoHS) I pielikumā norādītajām kategorijām.</u> Šo apjomu aprēķina, izmantojot to EEIA kopējo svaru, kas attiecīgajā gadā un dalībvalstī savākti saskaņā ar 5. un 6. pantu, izsakot to kā procentu no to elektrisko un elektronisko iekārtu vidējā svara, kas šajā dalībvalstī laisti tirgū divos iepriekšējos gados. Minētais savākšanas apjoms jāasniedz katru gadu, sākot ar 2016. gadu.

P a m a t o j u m s

Šis grozījums ievieš atzinuma projekta 23. punktu likumdošanas priekšlikumā.

5. grozījums

Priekšlikums direktīvai par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) (pārstrādāta redakcija), 11. panta 1. un 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Dalībvalstis nodrošina, ka ražotāji vai trešās personas, kas darbojas viņu vārdā, izveido individuālas vai kolektīvas sistēmas saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem, lai nodrošinātu dalīti vāktu EEIA reģenerāciju saskaņā ar 5. pantu. Dalībvalstis priekšroku dod atkārtotam pielietojumam attiecībā uz nedalāmu ierīci. Līdz 4.punktā minētajai dienai šādas ierīces neņem vērā, aprēķinot 2. punktā minēto uzdevumu rādītājus. 12. Dalībvalstis saskaņā ar 68., 9. un 10. pantu nodrošina, ka attiecībā uz visiem dalīti savākti un apstrādei vai sagatavošanai atkārtotai izmantošanai nosūtītajiem EEIA līdz 2011. 2006. gada 31. decembrim ražotāji sasniedz šādus minimālos mērķus: a) attiecībā uz EEIA, kas atbilst 1. un 10. kategorijai Direktīvas 20xx/xx/EK (RoHS) I A pielikumā: — reģenerē 85 % reģenerācijas līmeni minimāli palielina līdz 80 % no vidējā ierīces svara; un — 80 % sagatavo atkārtotai izmantošanai un veic to otrreizēju pārstrādi; sastāvdaļu, materiālu un vielu atkārtotas izmantošanas un otrreizējas pārstrādes līmeni minimāli palielina līdz 75 % no vidējā ierīces svara; b) attiecībā uz EEIA, kas atbilst 3. un 4. kategorijai Direktīvas 20xx/xx/EK (RoHS) I A pielikumā: — reģenerē 80 % reģenerācijas līmeni minimāli palielina līdz 75 % no vidējā ierīces svara; un — 70 % sagatavo atkārtotai izmantošanai un veic to otrreizēju pārstrādi; sastāvdaļu, materiālu un vielu atkārtotas izmantošanas un otrreizējas pārstrādes līmeni minimāli palielina līdz 65 % no vidējā ierīces svara; c) attiecībā uz EEIA, kas atbilst 2., 5., 6., 7., 8. un 9. kategorijai Direktīvas 20xx/xx/EK (RoHS) I A pielikumā: — reģenerē 75 % reģenerācijas līmeni minimāli palielina līdz 70 % no vidējā ierīces svara; un — 55 % sagatavo atkārtotai izmantošanai un veic to otrreizēju pārstrādi; sastāvdaļu, materiālu un vielu atkārtotas izmantošanas un otrreizējas pārstrādes līmeni minimāli palielina līdz 50 % no vidējā ierīces svara; d) attiecībā uz gāzizlādes lampām 85 % sagatavo atkārtotai izmantošanai un veic to otrreizēju pārstrādi. Sastāvdaļu, materiālu un vielu atkārtotas izmantošanas un otrreizējas pārstrādes līmeni minimāli palielina līdz 80 % no lampu svara.	1. Dalībvalstis nodrošina, ka ražotāji vai trešās personas, kas darbojas viņu vārdā, izveido individuālas vai kolektīvas sistēmas saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem, lai nodrošinātu dalīti vāktu EEIA reģenerāciju saskaņā ar 5. pantu. Dalībvalstis priekšroku dod atkārtotam pielietojumam attiecībā uz nedalāmu ierīci. Līdz 4.punktā minētajai dienai šādas ierīces neņem vērā, aprēķinot 2. punktā minēto uzdevumu rādītājus. 2. 12. Dalībvalstis saskaņā ar 68., 9. un 10. pantu nodrošina, ka attiecībā uz visiem dalīti savākti un apstrādei vai sagatavošanai atkārtotai izmantošanai nosūtītajiem EEIA līdz 2011. 2006. gada 31. decembrim ražotāji sasniedz šādus minimālos mērķus: a) attiecībā uz EEIA, kas atbilst 1. un 10. kategorijai Direktīvas 20xx/xx/EK (RoHS) I A pielikumā: — reģenerē 85 % reģenerācijas līmeni minimāli palielina līdz 80 % no vidējā ierīces svara; un — 80 % 75 % sagatavo atkārtotai izmantošanai un veic to otrreizēju pārstrādi pārstrādā otrreiz; sastāvdaļu, materiālu un vielu atkārtotas izmantošanas un otrreizējas pārstrādes līmeni minimāli palielina līdz 75 % no vidējā ierīces svara; un — 5 % sagatavo atkārtotai izmantošanai. b) attiecībā uz EEIA, kas atbilst 3. un 4. kategorijai Direktīvas 20xx/xx/EK (RoHS) I A pielikumā: — reģenerē 80 % reģenerācijas līmeni minimāli palielina līdz 75 % no vidējā ierīces svara; un — 70 % 65 % sagatavo atkārtotai izmantošanai un veic to otrreizēju pārstrādi pārstrādā otrreiz; sastāvdaļu, materiālu un vielu atkārtotas izmantošanas un otrreizējas pārstrādes līmeni minimāli palielina līdz 65 % no vidējā ierīces svara; un — 5 % sagatavo atkārtotai izmantošanai. c) attiecībā uz EEIA, kas atbilst 2., 5., 6., 7., 8. un 9. kategorijai Direktīvas 20xx/xx/EK (RoHS) I A pielikumā: — reģenerē 75 % reģenerācijas līmeni minimāli palielina līdz 70 % no vidējā ierīces svara; un — 55 % 50 % sagatavo atkārtotai izmantošanai un veic to otrreizēju pārstrādi pārstrādā otrreiz; sastāvdaļu, materiālu un vielu atkārtotas izmantošanas un otrreizējas pārstrādes līmeni minimāli palielina līdz 50 % no vidējā ierīces svara; un — 5 % sagatavo atkārtotai izmantošanai. d) attiecībā uz gāzizlādes lampām 85 % sagatavo atkārtotai izmantošanai un veic to otrreizēju pārstrādi. Sastāvdaļu, materiālu un vielu atkārtotas izmantošanas un otrreizējas pārstrādes līmeni minimāli palielina līdz 80 % no lampu svara.

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
2. Šos mērķapjomus aprēķina kā to daļi savāktā EEIA svara procentu, kurus nosūta uz reģenerācijas iekārtām.	2. Šos mērķapjomus aprēķina kā to daļi savāktā EEIA svara procentu, kurus nosūta uz reģenerācijas iekārtām.

P a m a t o j u m s

Eiropas Komisijas priekšlikumos nav paredzēts atsevišķs mērķis attiecībā uz EEIA otrreizēju izmantošanu. Tāpēc ražotājiem netiek sniegti stimuli sagatavot EEIA otrreizējai izmantošanai. Minētā mērķa iekļaušana EEIA otrreizējās pārstrādes jomā izvirzītajā mērķī var atturēt ražotājus no EEIA sagatavošanas otrreizējai izmantošanai. Jāņem vērā, ka daudzas šādas iekārtas var atkal izmantot uzreiz vai pēc nelielas labošanas. Tāpēc ir jāizvirza atsevišķs mērķis otrreizējās izmantošanas jomā.

6. grozījums

Priekšlikums direktīvai par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) (pārstrādāta redakcija), 12. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Dalībvalstis vēlākais līdz 2005. gada 13. augustam nodrošina, ka ražotāji paredz finansējumu vismaz to privāto mājsaimniecību EEIA savākšanai, apstrādei, reģenerācijai un likvidācijai videi nekaitīgā veidā, kuri nogādāti saskaņā ar 5. panta 2. punktu izveidotajās savākšanas vietās. Dalībvalstis, ja vajadzīgs, mudina ražotājus finansēt visas izmaksas, kas savākšanas vietām rodas saistībā ar EEIA no privātām mājsaimniecībām. 2. Saistībā ar tiem izstrādājumiem, kas tirgū laisti pēc 2005. gada 13. augusta, katrs ražotājs atbild par 1. punktā minētā procesa finansēšanu attiecībā uz paša ražoto izstrādājumu atkritumiem. Ražotājs izvēlas, vai šīs saistības pildīt individuāli vai pievienojoties kopsistēmai. Dalībvalstis nodrošina, lai, laižot tirgū izstrādājumu, katrs ražotājs sniedz galvojumu par visu EEIA apsaimniekošanas finansēšanu un lai ražotāji skaidri marķē savus izstrādājumus saskaņā ar 154. panta 2. punktu. Šis galvojums nodrošina 1. punktā minētā procesa finansējumu šim izstrādājumam. Šis galvojums var izpausties kā ražotāja dalība attiecīgās EEIA apsaimniekošanas finansēšanas shēmās, otrreizējās pārstrādes apdrošināšana vai bloķēts bankas konts. Pārdodot jaunus izstrādājumus, vākšanas, apstrādes un videi nekaitīgas glabāšanas izmaksas pircējiem nav jānorāda atsevišķi. 3. Lai finansētu apsaimniekošanas izmaksas par EEIA, ko rada izstrādājumi, kuri laisti tirgū pirms 2005. gada 13. augusta 1. punktā minētās dienas ("iepriekš radušies atkritumi"), paredz tādu vienas vai vairāku sistēmu ieviešanu, kurās visi izdevumu rašanās laikā tirgū esošie ražotāji veic proporcionālas iemaksas, piemēram, proporcionāli savai tirgus daļai, ko nosaka katram iekārtas tipam.	1. Dalībvalstis vēlākais līdz 2005. gada 13. augustam nodrošina, ka ražotāji paredz finansējumu vismaz to privāto mājsaimniecību EEIA savākšanai, apstrādei, reģenerācijai un likvidācijai videi nekaitīgā veidā, kuri nogādāti saskaņā ar 5. panta 2. punktu izveidotajās savākšanas vietās. Dalībvalstis, ja vajadzīgs, mudina nodrošina, ka ražotāji finansēt visas izmaksas, kas savākšanas laikā un savākšanas vietām rodas saistībā ar EEIA no privātām mājsaimniecībām. Dalībvalstis var noteikt papildnoteikumus par metodēm, kā aprēķināt savākšanas un savākšanas punktu izmaksas. 2. Saistībā ar tiem izstrādājumiem, kas tirgū laisti pēc 2005. gada 13. augusta, katrs ražotājs atbild par 1. punktā minētā procesa finansēšanu attiecībā uz paša ražoto izstrādājumu atkritumiem. Ražotājs izvēlas, vai šīs saistības pildīt individuāli vai pievienojoties kopsistēmai. Dalībvalstis nodrošina, lai, laižot tirgū izstrādājumu, katrs ražotājs sniedz galvojumu par visu EEIA apsaimniekošanas finansēšanu un lai ražotāji skaidri marķē savus izstrādājumus saskaņā ar 154. panta 2. punktu. Šis galvojums nodrošina 1. punktā minētā procesa finansējumu šim izstrādājumam. Šis galvojums var izpausties kā ražotāja dalība attiecīgās EEIA apsaimniekošanas finansēšanas shēmās, otrreizējās pārstrādes apdrošināšana vai bloķēts bankas konts. Pārdodot jaunus izstrādājumus, vākšanas, apstrādes un videi nekaitīgas glabāšanas izmaksas pircējiem nav jānorāda atsevišķi. 3. Lai finansētu apsaimniekošanas izmaksas par EEIA, ko rada izstrādājumi, kuri laisti tirgū pirms 2005. gada 13. augusta 1. punktā minētās dienas ("iepriekš radušies atkritumi"), paredz tādu vienas vai vairāku sistēmu ieviešanu, kurās visi izdevumu rašanās laikā tirgū esošie ražotāji veic proporcionālas iemaksas, piemēram, proporcionāli savai tirgus daļai, ko nosaka katram iekārtas tipam.

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis nodrošina, ka 8 gadu pārejas laikā (10 gadi 1. kategorijai I A pielikumā) pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā, ražotāji, pārdodot jaunus izstrādājumus pircējiem, norāda vākšanas, apstrādes un videi nekaitīgas glabāšanas izmaksas. Minētās izmaksas nepārsniedz faktiskās izmaksas. 4. Dalībvalstis nodrošina, lai ražotāji, piegādājot elektriskās un elektroniskās iekārtas tālpārdošanā, arī ievēro šā panta prasības attiecībā uz iekārtu, ko piegādā dalībvalstī, kur dzīvo minētās iekārtas pircējs.	Dalībvalstis nodrošina, ka 8 gadu pārejas laikā (10 gadi 1. kategorijai I A pielikumā) pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā, ražotāji, pārdodot jaunus izstrādājumus pircējiem, norāda vākšanas, apstrādes un videi nekaitīgas glabāšanas izmaksas. Minētās izmaksas nepārsniedz faktiskās izmaksas. <u>4. Dalībvalstis nodrošina, ka ražotāji vai trešās personas, kas darbojas viņu vārdā, katru gadu ziņo par finansējumu un savākšanas, pārstrādes un apglabāšanas sistēmu izmaksām. Var noteikt papildnoteikumus par ziņojuma formu. Minētie pasākumi, kas paredzēti, lai, direktīvu īstenojot, grozītu nebūtiskus direktīvas elementus, būtu jāpieņem saskaņā ar regulatīvu kontroles procedūru, kura minēta 18. panta 3. punktā.</u> 4. Dalībvalstis nodrošina, lai ražotāji, piegādājot elektriskās un elektroniskās iekārtas tālpārdošanā, arī ievēro šā panta prasības attiecībā uz iekārtu, ko piegādā dalībvalstī, kur dzīvo minētās iekārtas pircējs.

P a m a t o j u m s

Ņemot vērā jautājuma nozīmi, jānosaka skaidrs un saprotams ražotāju pienākums finansēt izmaksas, kas saistītas ar EEI savākšanu un savākšanas punktiem. Grozījumā tiek precizēts, ka ražotāju atbildība sākas ar nolietotu elektrisko iekārtu savākšanu pēc to izmantošanas beigām. Lai nodrošinātu lielāku finansiālās atbildības saskaņotību un radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus Eiropas Savienībā, būtu obligāti jāpaplašina ražotāja atbildība, nosakot, ka viņš atbild par izmaksām, kas rodas saistībā ar atsevišķu savākšanu no mājsaimniecībām.

Briselē, 2009. gada 4. decembrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Luc VAN DEN BRANDE

Abonementa cenas 2010. gadā (bez PVN, ieskaitot sūtīšanas izdevumus)

ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 100 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, papīra formātā + CD-ROM, ikgadējs	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 200 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 770 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, CD-ROM, ikmēneša (apkopojošs)	22 oficiālajās ES valodās	EUR 400 gadā
ES Oficiālā Vēstneša pielikums (S sērija) – Publiskā iepirkuma līgumu konkursi, CD-ROM, divi izdevumi nedēļā	daudzvalodu: 23 oficiālajās ES valodās	EUR 300 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, C sērija – Konkursi	valodā(-ās) saskaņā ar konkursu(-iem)	EUR 50 gadā

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša, kas iznāk oficiālajās Eiropas Savienības valodās, abonements ir pieejams 22 valodās. Tajā ir L sērija ("Tiesību akti") un C sērija ("Paziņojumi un informācija").

Katrai valodas versijai nepieciešams atsevišķs abonements.

Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 920/2005, kas publicēta 2005. gada 18. jūnijā *Oficiālajā Vēstnesī* L 156, Eiropas Savienības iestādes uz zināmu laiku nesaista pienākums visus tiesību aktus sagatavot īru valodā un tos publicēt šajā valodā. Tādēļ *Oficiālā Vēstneša* izdevumus īru valodā var iegādāties atsevišķi.

Oficiālā Vēstneša pielikumu (S sērija – "Publiskā iepirkuma līgumu konkursi") var abonēt 23 oficiālo valodu versijās vienā daudzvalodu CD-ROM formātā.

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša abonentiem ir tiesības saņemt dažādus *Oficiālā Vēstneša* pielikumus bez papildu samaksas. Abonentus informē par pielikumiem ar *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* iekļautiem paziņojumiem lasītājiem.

CD-ROM formāts 2010. gada laikā tiks aizstāts ar DVD formātu.

Pārdošana un abonementi

Dažādus maksas periodiskos izdevumus, tādus kā *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, var abonēt pie mūsu komerciālajiem izplatītājiem. To saraksts ir pieejams šādā tīmekļa vietnē:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lv.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) piedāvā tiešu bezmaksas piekļuvi Eiropas Savienības tiesību aktiem. Šajā vietnē iespējams iepazīties ar *Eiropas Savienības Oficiālo Vēstnesi*, un tajā ir iekļauti arī līgumi, tiesību akti, tiesu prakse un sagatavošanā esošie tiesību akti.

Lai uzzinātu vairāk par Eiropas Savienību, skatīt: <http://europa.eu>

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV